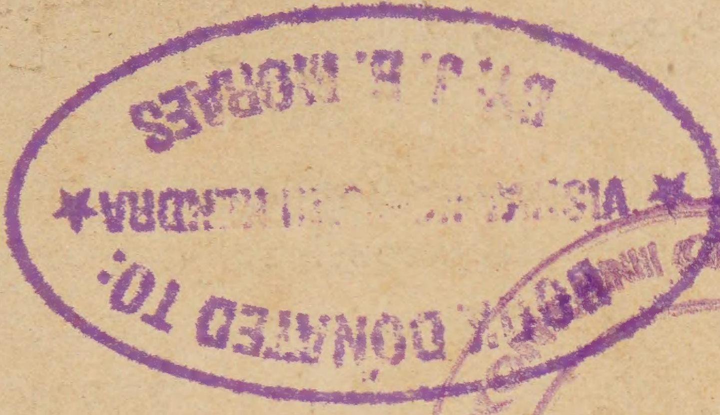
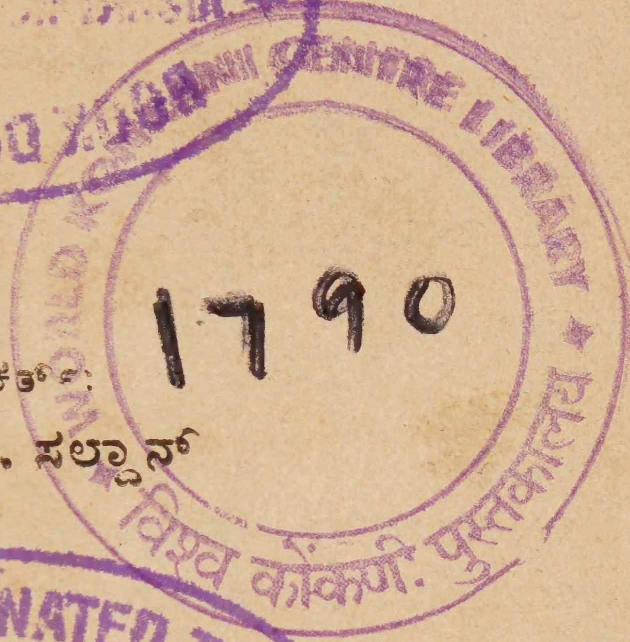
ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆ

ಮತ್ತು (ಆನಿ)

ಸಂಸ್ಕೃತಿ

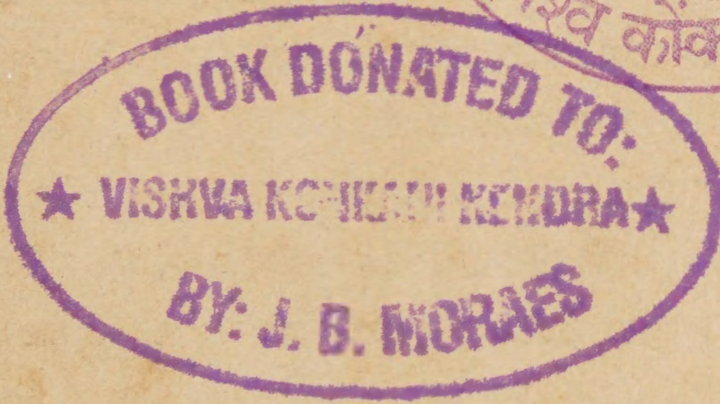
ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಪುಸ್ತಕ್ ಕರ್ತೊ:

ಆಂತೊನ್ ಆ. ಸಲ್ಡಾನ್

ಪ್ರಗಟ್ಣಾರ್:

ಇಜಾಕ್ ಪಿ. ಪಿಂತ್

ಕೊಪ್ರಮ - ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿ, ದ. ಕ.

..., 1958.] [ಮೊಲ್: 60 ಪೈಶೆ.

ಫುಡ್ಲೊ ಸಬ್ದ್

ಚಡಾವತ್ ಲೊಕಾಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಆನಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಾ
ಚರಿತ್ರೆ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಗರ್ಜೆಚ್ಯೊ ಸಂಗ್ತಿ ಲೆಗುನ್ ಕಳಿತ್ ನಾಂತ್
ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೊ ಇತಿಹಾಸ್ ಶಾಳಾಂನಿ ಶಿಕಯ್‌ನಾಂತ್
ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಭಾಷೆಂತ್ ಹ್ಯಾ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ಲಿಂ ಭೋವ್ ಥೊಡಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ದೇವ
ನಾಗರಿ ಲಿಪಿನ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ, ತಿಂ ಚಡಾವತಾಂಕ್ ವಾಚುಂಕ್ ಕಳಾ
ನಾಂತ್ ಆನಿ ಕಳ್ಚ್ಯಾಂಕ್ ಮೆಳಾನಾಂತ್! ಇಂಗ್ಲಿಜಾನ್ ಆಸ್ಚಿಂ ಕೊಂಕಣಿ
ಸಂಸ್ಕೃತಿಚ್ಯಾ ಚರಿತ್ರೆಚಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಕೊಂಕಣಿ ಮಾತ್ರ್ ವಾಚ್ಚ್ಯಾಂಕ್
ಉಪ್ಕಾರ್ನಾಂತ್. ಇಂಗ್ಲಿಜಾನ್ ಅಸಲಿಂ ಥೊಡಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ
ಸರ್ವ್ ವಿಷಯ್ ಆಟಾಪ್ಲೊಲೊ ಏಕ್‌ಯಿ ಗ್ರಂಥ್ ದಿಸಾನಾ. ಇಂಗ್ಲಿಜ
ಜಾಣಾ ಆಸ್ಚ್ಯಾಂಕ್‌ಯಿ ಹಿಂ ಸರ್ವ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ಚಿಂ
ಕಷ್ಟ್. ಕೊಂಕಣಿ ಪತ್ರಾಂನಿ ಭಾಷೆ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ಲಿಂ ಲೇಖನಾಂ ಭೋವ್
ಪಾತಳ್. ಹ್ಯಾ ವರ್ಸಿಂ ಚಾಲ್ತ್ಯಾ ಲೊಕಾಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಕಿತ್ಲಿ
ಉಂಚ್ ಮ್ಹಣ್ ಕಳಿತ್ ನಾ. ತಾಂಕಾಂ ತಿ ಸದಾಂಚಿ ಚಿಲ್ಲರ್ ಭಾಸ್
ಜಾವ್ನ್ ಗೆಲ್ಯಾ. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸತ್ ಸಂಗ್ತಿ ತಾಣಿಂ
ಸಮ್ಜೊಂಕ್ ಎಕಾ ಪುಸ್ತಕಾಚಿ ಚಡ್ ಗರಜ್ ಆಸಾ. ಹ್ಯಾ ಲ್ಹಾನ್ ಪುಸ್ತ
ಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯ್ ಆಟಾಪ್ಚೆಂ ಪ್ರಯತ್ನ್
ಕೆಲಾಂ. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಖರ್ಯಾ ಸಂಗ್ತಿ ಸಮ್ಜೊನ್, ವಾಚ್ಪಿ
ಥಂಯ್ ಥೊಡಿ ಪುಣಿ ಉಮೆದ್ ಉಬ್ಜತೆಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಹಾಂವ್ ಪಾತ್ಯೆತಾಂ

ಹೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ ತಯಾರ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ತೆ ಗ್ರಂಥ್ ಆನಿ ಪತ್ರಾಂ
ವಾಚುಂಕ್ ಪಡ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಭಾಸಾಂಚ್ಯಾ ಇತಿಹಾಸ್‌ಗಾರಾಂನಿ
ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂನಿ, ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಆನಿ ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಚರಿತ್ರ
ಗಾರಾಂನಿ ಲಿಖ್ಲೆಲ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂಚ್ಯಾ ಆನಿ ಲೇಖನಾಂಚ್ಯಾ ಆಧಾರಾನ್ ಹೆ
ಪುಸ್ತಕ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲಾಂ. ಹಾಂತುಂ ಖಂಚೆಯಿ ವಿಷಯ್ ಘಡುನ
ಯಾ ಅಂದಾಜ್ ಕರುನ್ ಲಿಖುಂಕ್ ನಾಂತ್. ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ
ಸರ್ವ್ ಸಂಗ್ತಿ ಘಾವ್ರೊತ್ಯಾ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಆಧಾರಾಂನಿ ಆನಿ ರುಜ್ವಾತಿಂ
ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಜಾಲ್ಯಾತ್.

—**ಆ. ಆ. ಸಲ್ಡಾನ್**, (ಗ್ರಂಥ್‌ಕರ್ತ)

ಪ್ರಗಟ್ಣಾರಾಚಿಂ ಉತ್ರಾಂ

ಆಜ್‌ಕಾಲ್ ಲ್ಹಾನ್-ವ್ಹೊಡ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪುಸ್ತಕಾಂ ದ್ವಾರಿಂ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ವಾಡಾವಳ್ ಭರಾನ್ ಜಾಂವ್ಚಿ ಆಮಿ ಪಳೆತಾಂವ್. ಹಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಚಡಾವತ್ ಸಾಂತಾಂ-ಭಕ್ತಾಂಚ್ಯಾ ಜಿಣೆಯಾಂಚಿಂ ಆನಿ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಕಾಣಿಯಾಂಚಿಂ. ಪುಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್, ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಆನಿ ಶಿಕ್ಷಾಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಯೆಂವ್ಚಿಂ ಭೋವ್ ಅಪ್ರೂಪ್. ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೊ ಅಲಂಕಾರ್ ಆನಿ ಭರವ್ ಚಡೊಂಕ್ ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಉಂಚ್ಲಿಂ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಆನಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಧಾರಾಳ್ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಯೆಂವ್ಚಿಂ ಗರ್ಜ್. ಬುಧ್ವಂತ್ ಸಾಹಿತಿಂನಿ ಹ್ಯಾ ಕಾಮಾಂತ್ ಚಡ್ ಉಮೆದ್ವಂತ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್.

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚೊ ಪುಷ್ಕಳ್ ಅನುಭವ್ ಜೊಡ್ಲೆಲ್ಯಾ ಕೊಪ್ರಮುಚ್ಯಾ ಆಂತೊನ್ ಸಲ್ದಾನಾನ್ ಲಿಖ್ಲೆಲೆಂ - ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚ್ಯಾ ಇತಿಹಾಸಾಚೊ ಸಂಕ್ಷೇಪ್ ವಿವರ್ ಆಟಾಪ್ಚೆಂ ಹೆಂ ಉತ್ತಮ್ ಪುಸ್ತಕ್, ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾಭಿಮಾನಿಂಕ್ ಏಕ್ ಅಪೂರ್ವ್ ಕಾಣಿಕ್ ಜಾವ್ನ್ ದಿತಾನಾ, ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಭಂಡಾರಾಂತ್ ಅಮೂಲ್ಯ ಮಾಣಿಕ್‌ಶೆಂ ಜಾವ್ನ್ ಸೊಭ್ತೆಲೆಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾಕ್ ಸಂಶಯ್ ನಾ. ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಆನಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ವಿಷಯ್ ಆಟಾಪ್ಚೊ ಹೊ ಗ್ರಂಥ್ ವಾಚ್ಲೊಲೊ ಹರ್ ಏಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಪ್ರೇಮಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಮಾಯ್ ಭಾಷೆಚೊ ಖರೊ ಅಭಿಮಾನಿ ಜಾವ್ನ್, ಉಂಚ್ಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಗ್ರಂಥ್ ಪ್ರಗಟುಂಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕರಿತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಹಾಂವೆಂ ಹೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಕಾಡುಲ್ಲ್ಯಾ ವಿಶೇಷ್ ವಾಂವ್ಟಾಕ್ ಯೋಗ್ಯ ಪ್ರತಿಫಳ್ ಲಾಭ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಕ್ತಾಂ.

ಸದ್ಯಾಕ್ ನಿಸ್ಸಾರ್ ಕಥಾ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಕೊನ್ಯಾಂತ್ ದವರುನ್, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಬಂಧಾಚೆ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ್ ಗ್ರಂಥ್ ಪ್ರಗಟ್ಚೆಂ ಯೋಜನ್ ಹ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಚಾಲು ಕೆಲಾಂ. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚೆ ಖರೆ ಭಕ್ತ್ ಕೊಪ್ರಮು ಸಂಗಿಂ ಎಕ್ವೊಟಾನ್ ವಾವ್ರುಂಕ್ ಮುಕಾರ್ ಯೆತೆಲೆ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಪಾತಿಯೆಣಿ ಕೊಪ್ರಮುಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಪ್ರೇಮಿಂಕ್ ಆಸಾ.

-1-1958. —ಇ. ಪಿ. ಪಿಂತ್, (ಸಂಪಾದಕ್).

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಪಯ್ಲೊ ಛಾಪೊ — ಏಕ್ ಹಜಾರ್ ಪ್ರತಿಯೊ.

Printed at Anand Printing Works, Kinnigoli. S. K., and Published by Isaac P. Pinto
Director, Konkani Prachar Mandall (KOPRAMA), Kinnigoli. S. K. -1,000 C

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್

1. ಕೊಂಕಣಾಚೊ ಸಂಕ್ಷೇಪ್ ಇತಿಹಾಸ್.

ಚರಿತ್ರೆಚ್ಯಾ ಫಾಂತ್ಯಾರ್ ಥಾವ್ನ್

ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಪಶ್ಚಿಮ್ ಕಿನಾರ್ಯಾರ್ ಅರಬಿ ದರ್ಯಾಚ್ಯೆ ಉದೆಂತಿಕ್ ಆನಿ ಪಶ್ಚಿಮ್ ಘಾಟಾಂ (ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ)ಚ್ಯೆ ಅಸ್ತಮ್ತಿಕ್, ನಂಯಾಂ ಭಾಟಾಂನಿ ಕೊಂಕಣ್ ದೇಶ್ ಸೊಭ್ತಾ. ಬೊಂಬಯ್ಯಾಚ್ಯಾ ಉತ್ತರಾಕ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ದಾಮನ್ ಗಂಗಾ ನದಿ ಥಾವ್ನ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ದಕ್ಷಿಣಾಕ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಕಾಸರ್ಗೋಡ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆಧುನಿಕ್ ಕೊಂಕಣ್ ದೇಶ್ ವಿಸ್ತಾರ್ಲಾ. ಭಾರತಾಚಿಂ ಉತ್ತಮ್ ನೈಸರ್ಗಿಕ್ ಬಂದ್ರಾಂ ಆಟಾಪೊನ್ ಪಾಂಯ್ಶಿಂ ಮಯ್ಲಾಂ ವಯ್ರ್ ಲಾಂಬ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಆನಿ ವೀಸ್ ಹಜಾರ್ ಚಚೌಕ್ ಮಯ್ಲಾಂ ವಿಸ್ತಾರಾಯೆಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ವರ್ಸಾಕ್ ಪಂದ್ರಾ ಕರೊಡಾಂ ಪ್ರಾಸ್ ಚಡ್ ಉತ್ಪತ್ತ್ ಆನಿ ಸತ್ತರ್ ಲಾಖಾಂ ವಯ್ರ್ ಲೋಕ್ ಜಿಯೆತಾ.

ಪುರ್ವಿಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಕಾಳಾರಾ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಚಿ ವಸ್ತಿ ಭೊಂವಾರಿಂ ವಿಸ್ತಾರ್ಲ್ಯಾ. ಪಾಕಿಸ್ತಾನಾಚ್ಯಾ ಕರಾಚಿ ಥಾವ್ನ್ ಕೇರಳಾಚ್ಯಾ ಕೊಚ್ಚಿನ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಅಸ್ತಮ್ತಿ ಸಾಗರಿಕ್ ಪ್ರದೇಶಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣೆ ಶಿಂಪಡ್ಲ್ಯಾತ್. ಕೊಂಕಣಾ ಭಾಯ್ರ್ ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ವ್ಹಡಾ ಶಹರಾಂನಿ ಆನಿ ಮೈಸೂರ್ ಪ್ರಾಂತಾಚ್ಯಾ ಘಾಟಾಂನಿ ಹಜಾರಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಜಿಯೆತಾ. ಇಂಡಿಯಾ ಭಾಯ್ರ್ ಆಫ್ರಿಕಾ, ಅರೇಬಿಯಾ, ಪರ್ಸಿಯಾ ಇತ್ಯಾದಿ ದೇಶಾಂನಿ ಖೂಪ್ ಕೊಂಕಣಿ ಮನಿಸ್ ಆಸಾತ್. ತೀಸ್ ಲಾಖಾಂ ಪ್ರಾಸ್ ಚಡ್ ಕೊಂಕ್ಣೆ ಭಾರತಾಂತ್ಲಿ ಏಕ್ ಉಂಚ್ ಸಮಾಜ್ ಜಾವ್ನ್ ಅಭಿಮಾನಾನ್ ಜಿಯೆತಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ಯಿ, ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಶಿಕ್ಪಾ ಖಾತಿರ್ ಮಾಂದುಂಕ್ ನಾ ಆನಿ ಕೊಂಕಣ್ ಪ್ರಾಂತಾಚೆಂ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸರ್ಕಾರ್ ಮಾಸರ್ಲಾ!

ಹಜಾರಾಂಚ್ಯಾ ಹಜಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ಆದಿಂ, ಆತಾಂಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಾಚಿ
ಭುಂಯ್ ಸಾಗೊರಾಚ್ಯಾ ಪೊಟಾಂತ್ ಲಿಪೊನ್ ಆಸುಲ್ಲಿ ತಿ ಭುಮಿಚ್ಯಾ
ಅವ್ಘಡಾಂವರ್ವಿಂ ವಯ್ರ್ ಪಡ್ಲಿ. ಪುರಾಣಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ವಿಚಿತ್ರಾಕ್ ಪರಶು
ರಾಮಾಕ್ ಕಾರಣ್‌ಕರ್ತ್ ಕೆಲಾ. ತಾಣೆ ದಕ್ಖಣಾಚ್ಯೆ ಘಾಟಿಯೆ ಥಾವ್ನ್
ದರ್ಯಾಕ್ ಭಾಲಿ ಸೊಡುನ್ ಪಾಟಿಂ ಧಾಂವ್ಡಾಯ್ಲೊ ಆನಿ ಕೊಂಕಣ್
ಪ್ರದೇಶ್ ಉಬ್ಜಯ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ತಾ ಪುರಾಣ್. ಹ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಕ್ ಪರಶು
ರಾಮಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯೆ ಆವಯ್ಚೆಂ (ರೇಣುಕಾ) ಆನ್ಯೆಕ್ ನಾಂವ್ - ಕೊಂಕಣಾ-
ದಿಲೆಂ. ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಪಶ್ಚಿಮ್ ಕಿನಾರ್ಯಾಕ್ ಪುರಾಣಾಂತ್ ಸಪ್ತಕೊಂಕಣ್
ನಾಂವ್ ಆಸಾ. ಆಯ್ಚೆಂ ಕೇರಳ ತೆದ್ವಾಂಚ್ಯಾ ಸಪ್ತಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಆಟ
ಪೊನ್, ಗುಜರಾಥಾಚೆ ಸಾಗರಿಕ್ ಪ್ರದೇಶ್‌ಯಿ ಹಾಕಾ ಮೆಳ್ಳೆಲೆ.

ಪರಶುರಾಮ್ ಆರ್ಯ್ ಕುಳಿಯೆಚೊ. ಭಾರತಾಂತ್ ಭೋವ್
ಪ್ರಾಚಿನಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ಜಿಯೆವ್ನ್ ಆಸುಲ್ಲ್ಯಾ ಲೊಕಾಕ್ ಆದಿವಾಸಿ ಯಾ
ಮೂಲ್‌ನಿವಾಸಿ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಉಪ್ರಾಂತ್ ದ್ರಾವಿಡ್ ಜನಾಂಗಾನ್ ಭಾರ
ತಾಂತ್ ವಸ್ತಿ ಕೆಲಿ. ಚಡುಣೆ ಚಾರ್ ಹಜಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ಆದಿಂ ಮಧ್ಯ
ಆಸ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಆರ್ಯನ್ ಲೋಕ್ ಇಂದಿಯಾಕ್ ದೆಂವ್ಲೊ. ಹಾಣಿಂ
ದ್ರಾವಿಡಾಂಕ್ ಪಾಡಾವ್ ಕರುನ್ ದಕ್ಷಿಣಾಕ್ ಆಂಬುಡ್ಲೆ. ಭಾರತಾಂತ್ಲ್ಯಾ
ಜೀವನಾಕ್ ತಾಳ್ ಪಡಾಶೆಂ ಆರ್ಯಾಂನಿ ಹಿಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಉಬ್ಜಯ್ಲಿ
ಕ್ರಮೇಣ್ ಜಾತಿಭೇದ್ ಉಬ್ಜೊನ್ ಚಾರ್ ಕುಳಿಯೊ ಜಾಲ್ಯೊ. ದೆವಾಚಿ
ಸೆವಾ ಕರ್ಚ್ಯಾಂಕ್ ಭಾಮಣ್ (ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್), ಝುಜಾರ್ಯಾಂಕ್ ಚಾರೊ
(ಕ್ಷತ್ರಿಯ್), ಧಂದೊ ಆನಿ ಕೃಷಿ ಕರ್ತೆಲ್ಯಾಂಕ್ ಕುಣ್ಬಿ ಯಾ ಗಾವ್ಡಿ (ವೈಶ್ಯ
ಆನಿ ಚಾಕ್ರಿ ಕರ್ತೆಲ್ಯಾಂಕ್ ಸುದಿರ್ (ಶೂದ್ರ್) ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಕುಳಿಯಾಂನಿ
ದಾಖಲ್ ಕೆಲೆ. ಕ್ರಮೇಣ್ ಆರ್ಯ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಾಂತ್ ವಿಸ್ತಾರ್ಲೆ
ಗೆಲ್ಲೆಗೆಲ್ಲೆಕಡೆನ್ ತಾಂಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬಳಾದಿಕ್ ಜಾಲಿ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ಸುರ್ವೆರ್ ಸರಸ್ವತೀ ಆನಿ ದಶದ್ವತೀ ನದಿಂಚ್ಯಾ ಮಧ್ಗಾತ್
ಆಸುಲ್ಲ್ಯಾ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ತಾಂತ್ ರಾವ್ಲೆ. ಸರಸ್ವತೀ ನಂಯ್ ತಡಿರ್
ರಾವುಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಹಾಂಕಾಂ ಸಾರಸ್ವತ್ ನಾಂವ್ ಪಡ್ಲೆಂ. ಹಾಂಗಾಚ್ಚ್ ಸಂಸ್ಕ
ತಾಚೆಂ ರೂಪ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ಚಿ 'ಸರಸ್ವತೀ ಬಾಲಾಭಾಷಾ' ಉಬ್ಜಲಿ
ಬ್ರಾಹ್ಮಿ ಲಿಪಿಯಿ ಘಡ್ಲೆಲಿ ಹಾಂಗಾಚ್ಚ್. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಹ್ಯಾಚ್

ರಹ್ಮವರ್ತಾಂತ್ ಉದೆಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಿಕಾ 'ಬ್ರಹ್ಮನೀ ಭಾಷಾ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಚಿ (ಕೊಂಕಣಿ) ಭಾಸ್ ಸುರ್ವೆರ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಿ ಲಿಪಿನ್
ಖುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೆ. ಕಾರಣ್: ಹಿ ಭಾಸ್ ಉಲೊಂವ್ಚ್ಯಾನಿಂಚ್ ತಿ ಲಿಪಿ
ಡ್ಲೆಲಿ. ದೆಕುನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭರತವರ್ಷಾಚ್ಯಾ ಭೋವ್ ಪ್ರಾಚೀನ್
ಾಸಾಂಪೈಕಿ ಏಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸಾ.

ಉತ್ತರ್ ಭಾರತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂ ಪ್ರದೇಶಾಂನಿ ರಾಂವ್ಚ್ಯಾ
ಾವ್ನಾಂಕ್ ವೆವೆಗ್ಳಿಂ ನಾಂವಾಂ ಪಡ್ಲಿಂ. (1) ಸಾರಸ್ವತ್, (2) ಕಾನ್ಯ
ಬ್ಜ್, (3) ಗೌಡ್, (4) ಉತ್ಕಲ್, ಆನಿ (5) ಮೈಥಿಲ್ – ಹಾಂಕಾಂ
ಂಚಗೌಡ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಪೈಕಿ (ಕೊಂಕಣಿ ಉಲೊಂವ್ಚ್ಯಾ) ಸಾರಸ್ವ
ಾಂಕ್ 'ಗೌಡ್ ಸಾರಸ್ವತ್' ಮ್ಹಣ್ ಆಜುನ್‌ಯೀ ನಾಂವ್ ಉರ್ಲಾಂ.
ಕುನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಮಣ್ ಹಿಂದಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಆರ್ಯಾಂಚೆ ಮುಳಾವೆ
ರಾಹ್ಮಣ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸಾತ್.

ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ್ ಸಾರಸ್ವತ್ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ತಾ ಭಾಯ್ರ್ ವಿಸ್ತಾರ್ಲೆ.
ಂಜಾಬಾಂತ್ಲ್ಯಾ ತ್ರಿಹೋತ್ರ ಥಾವ್ನ್ ಪರಶುರಾಮಾನ್ ಹ್ಯಾ ಕುಳಿಯೆಚ್ಯಾ
ಾ ಮುನಿಂಕ್ ಕೊಂಕಣಾಕ್ ಹಾಡ್ಲೆ ಆನಿ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂನಿ
ವರ್ಲೆ. ಹ್ಯಾ ಧಾ ಮುನಿಂಚ್ಯಾ ಕುಟ್ಮಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಗೌಡ್
ಾರಸ್ವತ್ ಸಮಾಜ್ ಉಬ್ಜಲಿ. ಥೊಡ್ಯಾ ಕಾಳಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕಾನ್ಯ
ುಬ್ಜಾ ಥಾವ್ನ್ ತೀನ್ ನವಿಂ ಸಾರಸ್ವತ್ ಕುಟ್ಮಾಂ ಆಯ್ಲಿಂ. ಪಯ್ಲೆಂಚ್ಯಾ
ಿ ಹ್ಯಾ ತೀನ್ ನವ್ಯಾ ಕುಟ್ಮಾಂ ಮಧೆಂ ಲಗ್ನಾಂ ಜಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ
ಾರಸ್ವತ್ ಸಮಾಜ್ ವಾಡ್ಲಿ.

ಕಾಳ್ ವೆತಾಂ ವೆತಾಂ ಸಾರಸ್ವತಾಂ ಶಿವಾಯ್ ಹೆರ್‌ಯೀ ಆರ್ಯ
ುಳಿಯೊ ಕೊಂಕಣಾಕ್ ಆಯ್ಲ್ಯೊ. ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಆರ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ
ಳಾಡಿಕ್ ಜಾಲಿ. ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ದಕ್ಷಿಣಾಕ್ ದ್ರಾವಿಡಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ
ಸ್ತಿ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಆರ್ಯಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಕ್ ಥೊಡೊ ದ್ರಾವಿಡ್
ುಚ್ಚಾರ್ ದಿಲೊ, ಆನಿ ಜಾಗ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಆಪ್ಲಿ ಚಾಲ್ ಚಮ್ಕಾಣ್
ರಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್ಲಿ. ಪುಣ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಆರ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ
ುಖ್ಯ ಜಾವ್ನ್ ಘೊಳ್ಳಿ.

ಕೊಂಕಣಾಚೊ ಪ್ರಾಚೀನ್ ವೈಭವ್

ಕೊಂಕಣ್ ದೇಶ್ ಪ್ರಾಚಿನಾರ್ 'ಅಪರಾಂತ್' ರಾಷ್ಟ್ರ ಜಾವ್ನ್ ಆಸುಲ್ಲೊ. ದರ್ಯಾಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಪಾರಾಕ್ ಸುರ್ವೆರ್ ಥಾವ್ನ್ ಅಪರಾಂತ್ ನಾಂವಾಡ್ಲಾ. ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ಬಂದ್ರಾಂ ಥಾವ್ನ್ ವ್ಯಾಪಾರ್ ಅಸ್ತಮಿತ್-ಉದೆಂತಿ ದೇಶಾ ಥಂಯ್ ಚಲ್ತಾಲೊ. ಹ್ಯಾ ಬಂದ್ರಾಂಪೈಕಿ ಗೊಂಯಾಂ ಚಡ್ ನಾಂವಾಡ್ದಿಕ್. ತೆದಾಳಾ: ಗೋಮಾಂತ್, ಗೋಮಾಂತಕ್, ಗೋಮನ್ಯಳ್, ಗೋರಾಷ್ಟ್ರ, ಗೋವಪುರಿ ಇತ್ಯಾದಿ ನಾಂವಾಂ ಆಸುಲ್ಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಶಹರಾಕ್ ಗ್ರೀಕ್ 'ತಿಂಡಿಸ್' ಆನಿ ಆರ್ಬಿ, ಪಾರ್ಸಿ 'ಸಿಂದಾಪುರ್' ಮ್ಹಣ್ ವಳ್ಕ್ತಾಲೆ. ಚೀನಾಚ್ಯಾ ಮಾಂಜಿ ಪ್ರಾಂತಾಚೊ ವ್ಯಾಪಾರ್ ಮುಂಜ್ಯಾಂನಿ ಗೊಂಯಾಂಲಾಗಿಂ ಚಲ್ತಾಲೊ. ಕ್ರಿಸ್ತ್ ಜಲ್ಮಾಂಚ್ಯಾ ಹಜಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ಪುರ್ವಿಂ ಪಾಲೆಸ್ತಿನಾಚ್ಯಾ ಸಾಲ್ಮಾಂವ್ ರಾಯಾಕ್ ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ಬಂದ್ರಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಮೊಲಾದಿಕ್ ಮ್ಹಾಲ್ ವೆತಾಲೊ. ಅಶೆಂ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಅಪರಿಮಿತ್ ಗ್ರೇಸ್ತ್‌ಕಾಯ್ ಜಮ್ಲಿ.

ಕ್ರಿಸ್ತಾಚ್ಯಾ ತಿನ್ಸಿಂ ವರ್ಸಾಂ ಆದಿಂ ಮೌರ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತಾನ್ ಅಪರಾಂತ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆಪ್ಲೆಂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ್ ವಾಡಯ್ಲೆಂ. ಮೌರ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಲಾರ್ ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ಆರ್ಯ ಸಾರಸ್ವತ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆರ್ ಮಾಗಧಿ ಪ್ರಭಾವ್ ಪಡ್ಲೊ. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಂತ್ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಮಾಗಧಿ ಭಾಷೆಚೆ ಥೊಡೆ ಉಚ್ಚಾರ್ ಆಜುನ್‌ಯಿ ಉರ್ಲ್ಯಾತ್. ದಕ್ಷಿಣ್ ಭಾರತಾಂತ್ಲೆಂ ರಾಜ್ ಚಲೊಂವ್ಕ್ ಮೌರ್ಯಾಂನಿ ಕೊಂಕಣ್ ಠಾಣೆಂ ಕೆಲೆಂ. ದರ್ಯಾ ವ್ಯಾಪಾರಾಚೆರ್ ಸುಂಕ್ ಘಾಲುನ್ ಮೌರ್ಯಾಂನಿ ಪುಷ್ಕಳ್ ಪೈಸೊ ಪೊಟ್ಲಿ ಬಾಂಧ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ, ರಾಜಾಡಳ್ತ್ಯಾಂತ್ ಬೊರಿಂ ಸುಧಾರಣಾಂ ಕರುಂಕ್ ತೆ ವಿಸರ್ಲೆನಾಂತ್. ಹಾಂಗಾಚ್ಯಾ ಚಾರೊಡ್ಯಾಂಕ್ ಆನಿ ಸರ್ದಾರಾಂಕ್ ಬೊರಿ ಹುದ್ದೆ ಮೆಳ್ಳೆ. ಪುಣ್ ವ್ಯಾಪಾರಾಚೆಂ ಥೊರುಂ ಸಾರಸ್ವತಾಂಚ್ಯಾ ಹಾತಾಂತ್ ಶಾಶ್ವಿತ್ ಉರ್ಲೆಂ. ಶೆತಾಂಚೆಂ ಕಾಮ್ ಕುಣ್ಬ್ಯಾಂನಿ ಯಾ ಗಾವ್ಡ್ಯಾಂನಿ ಬೊರ್ಯಾ ಥರಾನ್ ಸಾಂಭಾಳ್ಳೆಂ. ಫಳಾಭರಿತ್ ಉಸೆಲಾಚಿಂ ಭಾಟಾಂ ಆನಿ ಭಾತಾಚಿಂ ಶೆತಾಂ ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯೆ ಭುಮಿಕ್ ಅಲಂಕಾರ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಲಾಗ್ಲಿಂ. ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ಖಾವ್ಯಾಂನಿ ವಾದಾಳಾಂಚ್ಯೆ ನಿಷ್ಠುರಾಯೆಚೆರ್ ಜಯ್ತ್ ವ್ಹರುನ್ ಯಥೇಷ್ಟ ಮಾಸ್ಳಿ

ಾಗ್ಚ್ಯಾಂತ್ ನಾಂವ್ ಪ್ಡಲೆಂ. ಸರ್ವ್ ಆರ್ಯ್ ಲೋಕ್ ಕೊಂಕ
ಣಾಂತ್ ಮಾಸ್ಳಿ ಖಾತಾ. (ಬಂಗಾಳಾಪರಿಂ). ಶಿತ್ ಆನಿ ಮಾಸ್ಳೈಚಿ ಕಢಿ
ಕೊಂಕಣಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಲೊಕಾಚೆಂ ಮುಖ್ಯ ಖಾಣ್. ಮೌರ್ಯಾಂಕ್ಯೀ
ಕೊಂಕಣಾಂತ್ಲೆಂ ಜೀವನ್ ಭೋವ್ ಧಾದೊಸ್ಪಣಾಚೆಂ ಜಾಲೆಂ.

ಸಪ್ತಕೊಂಕಣಾಕ್, ಜೆಜು ಕ್ರಿಸ್ತಾಚೆ ಆಪೊಸ್ತಲ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ಚೆ
ತೊಮಾಸ್ ಆನಿ ಬಾರ್ಥೊಲೊಮೆವ್ ಯೇವ್ನ್, ಹಾಂಗಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್
ಪಣಾಚೆಂ ಬೀಂ ವೊಂಪುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೆ. 52 ಥಾವ್ನ್ 70 ಇಸ್ವಿ ಪರ್ಯಾಂತ್
ತೊಮಾಸ್ ದಕ್ಷಿಣ್ ಮಲ್ಬಾರ್ ಕಿನಾರ್ಯಾರ್ ವಾವುರ್ಲೊ. ಸಾಂ ಬಾರ್ಥೊ
ಲೊಮೆವ್ 55 ಥಾವ್ನ್ 65 ಇಸ್ವಿ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಉತ್ತರ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್
ಕ್ರಿಸ್ತಾಚಿ ಶಿಕೊವ್ಣ್ ಪ್ರಗಟುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೊ. ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪೈಥೊನಾ
ಗಾಂವಾಂತ್ ತಾಕಾ ಮಾಡ್ತಿರ್ ಮಾರ್ಚೆ ಆದಿಂ ಜಾಯ್ತ್ಯಾಂಕ್ ತಾಣೆ
ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ಪಣ್ ದಿಲ್ಲೆಂ. ತ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂನಿ ಕೊಂಕಣೆ ಹಿಂದು ಆರ್ಯನ್
ಸಂಸ್ಕೃತಿಂತ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮೊಡ್ತ್ ಆಪುರ್ಬಾಯೆನ್ ಆಟಾಪ್ಲಿ. ಹೊ
ಪ್ರಭಾವ್ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಹಿಂದ್ವಾಂಚೆರ್ ಪಡೊನ್ ತಾಣಿಂ ಹೆಂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ
ಉಂಚ್ಪಣ್ ಮಾಂದುನ್ ಘೆತ್ಲೆಂ. ತೆದಾಳಾ ಪೊರ್ಚುಗಲಾಂತ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್
ಸಮೊಡ್ತ್ ನಾತುಲ್ಲಿ. ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂನಂತರ್ ಸಾಂ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಸಾವೆರ್ ಕೊಂಕ
ಣಾಕ್ ಪಾವುಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಹಾಂಗಾಚೆ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಪುರ್ವಿಲೆ ಜಾವ್ನ್
ಆಸುಲ್ಲೆ. ಪುಣ್ ತ್ಯಾ ಭಕ್ತಾನ್ ಸಮೊಡ್ತ್ ಆನಿಕ್ಯೀ ಥಿರ್ ಕೆಲಿ.

ರಾಜ್ವಟ್ಯಾಂಚಿ ಆಪಾಲಿಪಾ

ಮೌರ್ಯಾಂ ನಂತರ್ ಕೊಂಕಣ್ ಕ್ಷಾತ್ರಪಾಂಚ್ಯಾ, ಗುಪ್ತ ಸಮ್ರಾ
ಟಾಂಚ್ಯಾ, ಅಭಿರಾಸ್ ರಾಜ್ವಟ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಆನಿ ಕದಂಬ್ ರಾಯಾಂಚ್ಯಾ
ತಾಬೆಂತ್ ಆಯ್ಲೊ. ಕ್ರಿ.ಶ. ಪಾಂಚ್ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಉತ್ತರ್ ಭಾರತಾಂತ್
ಹೂಣ್ ಪಂಗ್ಡಾಚೆ ಭಿರಾಂಕುಳ್ ಝುಜಾರಿ ರಿಗೊನ್ ಲೊಕಾಚಿ ದೆಸ್ವಾಟ್
ಕರುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೆ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಪಂಜಾಬಾಂತ್ಲೆ ಚಡಾವತ್ ಸಾರಸ್ವತ್
ಕೊಂಕಣಾಕ್ ದೆಂವ್ಲೆ. ಸಿಂಧೂ ನದಿ ದ್ವಾರಿಂ, ಸಿಂಧಾಚ್ಯಾ ಬಂದ್ರಾಕ್
ಯೇವ್ನ್, ದರ್ಯಾ ವಾಟೆನ್ ತಾರ್ವಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಾಕ್ ತೆ ಆಯ್ಲೆ. ಅಶೆಂ
ಭಾರತಾಂತ್ ಸಾರಸ್ವತಾಂಚೆಂ ಕೇಂದ್ರ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ವೊಂದ್ವಾಲೆಂ.

ಸವ್ವ್ಯಾ ಶತಕಾಂತ್ ಚಾಲುಕ್ಯಾಂನಿ, ಕೀರ್ತಿವರ್ಮ ರಾಯಾಖಾಲ್ ಕೊಂಕಣ್ ಭಿತರ್ ಘಾಲೊ. 584 ಇಸ್ವೆಚ್ಯಾ ಎಕಾ ತಾಂಬ್ಯಾ-ಪಾಟ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕಣಾಚೆಂ ಪ್ರಧಾನ್ ಶಹರ್ 'ಪುರಿ' ಮ್ಹಣ್ ಕಾಂತಯ್ಲಾಂ. ಸಾತ್ವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಚ್ಯಾ ಅಖ್ರೇಚ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂನಿ ಪರ್ಸಿಯಾ ದರ್ಯಾ ತಡಿಚ್ಯಾ ಕೂಫಾ ಗಾಂವ್ಚೆ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ಭಟ್ಕಳ್ ಬಂದ್ರಾಕ್ ಆಯ್ಲೆ ಆನಿ ತಾಣಿಂ ಹಾಂಗಾ ಥಾರೊ ಕರುನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆಧಾರ್ಲಿ. ಹಾಂಕಾಂ 'ನವಾಯತ್' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾಚ್ಚ್ ಸಬ್ದಾಥಾವ್ನ್ 'ನಾಯ್ತೊ' ಸಬ್ದ್ ಉದೆಲೊ.

ಗುಜರ್ ಆನಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ್ ರಾಯಾಂನಿ ಕ್ರಿಸ್ತಶಕಾಚ್ಯಾ ಧಾವ್ಯಾ ಶತಕಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಅಪರಾಂತಾಂತ್ ರಾಜ್ ಚಲಯ್ಲೆಂ. ಧಾವ್ರೊ ಥಾವ್ನ್ ಚೊವ್ದಾವ್ರೊ ಶತಮಾನ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಕಲ್ಯಾಣಾಚ್ಯಾ ಚಾಲುಕ್ಯಾಂನಿ ಆನಿ ಯಾದವ್ ರಾಯಾಂನಿ ರಾಜ್ ಕೆಲೆಂ.

ಮಧ್ಯಕಾಲಾಚೊ ಕೊಂಕಣ್

ಕಾಂದ್ರ್ಯಾ ರಾಯಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ರಾಜ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ, ತಾಂಚ್ಯಾ ರಾಜಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಪ್ರ್ಯಾಸ್ ಬಳಾದಿಕ್ ಭಾಸ್ ನಾತುಲ್ಲಿ. ಕ್ರಿಸ್ತಶಕಾಚ್ಯಾ 983 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಕಾತ್ರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಮೈಸೂರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಶ್ರವಣಬೆಳ್ಗೊಳಾಚ್ಯಾ ಗುಮ್ಮಟ್ಯಾ ಮುಳಾಂತ್ – "ಚಾಮುಂಡ ರಾಜೆನ್ ಕೊರವಿಯಾಲೆಂ" ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚೆಂ ಕಾಂತೊವ್ಣಂ ವಾಚ್ಯೆತ್. ತರ್ ತ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಆಯ್ಚ್ಯಾಕ್‌ಯಿ ಚಡ್ ಆಸುಲ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಜಾಲೆಂ ನ್ಹಂಯ್‌ಗಿ?

ಚೊವ್ದಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸುರ್ವೆರ್ ಮಾಲಿಕ್ ಕಾಫುರ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ರಾಯಾನ್ ಕೊಂಕಣಾಚೊ ಏಕ್ ವಾಂಟೊ ಸ್ವಾಧೀನ್ ಕೆಲೊ. ಪುಣ್ 1370 ಇಸ್ವೆಂತ್ ವಿಜಯನಗರ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಾಚ್ಯಾ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ಮಾಧವಾನ್ ಮುಸ್ಲಿಮಾಂಕ್ ಕೊಂಕಣಾ ಭಾಯ್ರ್ ಆಂಬುಡ್ಲೆ. ಚೊವ್ದಾವ್ಯಾ ಆನಿ ಪಂದ್ರಾವ್ಯಾ ಶತಕಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ವಿಜಯನಗರಾಚೆಂ ರಾಜ್ ಚಲ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಹಾಂಗಾಚೊ ವ್ಯಾಪಾರ್ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ

ರಿವ್ಯಾಪ್ಟ್ಯಾಕ್ ಪಾವ್ರುಲ್ಲೊ. ಗೊಂಯಾಂ ಬಂದ್ರ್ಯಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ಅರೇಬಿಯಾ,
ರ್ಫನಿಯಾ, ಪರ್ಸಿಯಾ, ಮಲಕಾಸ್, ಜಾವಾ, ಮಲುಕ್ಕ್ಯಾ, ಬರ್ಮಾ,
ಯಾಮ್, ಚೀನಾಲಾಗಿಂ ವಿಶೇಷ್ ವ್ಯಾಪಾರ್ ಚಲ್ತಾಲೊ.

1429 ಇಸ್ವೆ ಥಾವ್ನ್ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಪತ್ರ್ಯಾನ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್
ಕೊಂಕ್ ಸುರು ಜಾಲೆ. 1470 ಇಸ್ವೆಂತ್ ದಕ್ಷಿಣಾಚ್ಯಾ ತೆರಾವ್ಯಾ
ಹ್ಮನಿ ಸುಲ್ತಾನಾಚ್ಯಾ ಸೇನಾಪತಿನ್, ಮಹಮೂದ್ ಗವಾನಾನ್,
ಗೊಂಯಾಂ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಾಚೊ ವ್ಹೊಡ್ ಭಾಗ್ ಭಿತರ್ ಘಾಲೊ.

ಫಿಂಗ್ರ್ಯಾಂಚೆಂ ಯೆಣೆಂ

1498 ಇಸ್ವೆಂತ್ ವಾಸ್ಕೊ-ಡ-ಗಾಮಾ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಪೊರ್ತುಗಿಸ್
ರಾನ್ ಯೆರೊಪಾ ಥಾವ್ನ್ ಇಂಡಿಯಾಕ್ ದರ್ಯಾವಾಟ್ ಸೊಧುನ್
ಡ್ಲಿ. ಪಯಿಲ್ಲೆಂ ತೊ ಮಲ್ಬಾರಾಂತ್ ದೆಂವ್ಲೊ. ಪುಣ್ ಪೊರ್ತುಗಿಜಾಂಚಿ
ಷ್ಟ ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ಗ್ರೇಸ್ತ ಬಂದ್ರಾಂಚೆರ್, ಚಡ್ ಜಾವ್ನ್
ಂಯ್ಚೆರ್ ಪಡ್ಲಿ. 1510 ಇಸ್ವೆಚ್ಯಾ ಫೆಬ್ರೆರ್ ಸತ್ರಾವೆರ್ ಫಿಂಗ್ರಿ
ನಾಪತಿ ಆಫೊನ್ಸೊ ದೆ ಆಲ್ಬುಕರ್ಕಾನ್ ಬಾರಾಶಿಂ (1200) ಶಿಪಾಯಾಂ
ರ್ಗಿಂ ಗೊಂಯಾಂ ಸ್ವಾಧೀನ್ ಕೆಲೆಂ. ಪುಣ್ ತ್ಯಾಚ್ಚ ವರ್ಸಾಚ್ಯಾ
ಗೊಸ್ತ ಪಂದ್ರಾವೆರ್ ಬಿಜಾಪುರ್ಚ್ಯಾ ಯುಸುಫ್ ಆದಿಲ್‌ಶಹಾನ್
ಂಯಾಂ ಪೊರ್ತುಗಿಜಾಂಲಾಗ್ಚೆಂ ಝುಜೊನ್ ಭಿತರ್ ಘಾಲೆಂ.
ುಸ್ಲಿಮ್ ಯಾತ್ರಿಕ್ ಗೊಂಯಾಂ ಬಂದ್ರಾ ಥಾವ್ನ್ ಮಕ್ಕಾಕ್ ಯಾತ್ರಿಕ್
ವ್ನ್ ವೆತಾಲೆ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಆನಿ ದಕ್ಷಿಣಾಚ್ಯಾ ಸುಲ್ತಾನಾಂಕ್ ವ್ಯಾಪಾ
ಕ್ ಬಂದರ್ ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಗೊಂಯಾಂ ತಾಂಕಾಂ ಜಿವಾಚಿ
ಂಟ್ ಜಾಲ್ಲಿ. ಪುಣ್ ಮುಸ್ಲಿಮಾಂಚಿ ಹಿ ಜೀಕ್ ಥೊಡ್ಯಾಚ್ಚ ವೆಳಾಚಿ
ಲಿ. ತೀಸ್ ಮಹಿನ್ಯಾಂನಿ ಪೊರ್ತುಗಲಾ ಥಾವ್ನ್ ಚಡಿತ್ ಸೈನ್
ಯ್ಲೆಂ. ಆಲ್ಬುಕರ್ಕಾನ್ ಅಟ್ಯಾವೀಸ್ ತಾರ್ವಾಂಚೆರ್ ಸತ್ರಾಶಿಂ
700) ಶಿಪಾಯಾಂಕ್ ಘೆವ್ನ್ ಗೊಂಯಾಂಚೆರ್ ಧಾಡ್ ಘಾಲಿ. ತ್ಯೆ
ತಾಯೆಂತ್ ದೋನ್ ಹಜಾರ್ ಮುಸುಲ್ಮಾನ್ ಮೆಲೆ. ಜಯ್ತಿವಂತ್
ಗ್ರ್ಯಾಂಕ್ ಗೊಂಯಾಂ ಶಹರಾಂತ್ ಧಾ ಲಾಖಾಂ ಪ್ರಾಸ್ ಚಡ್

ದುಡು ಮೆಳ್ಳೊ. ತಿ 1510 ಇಸ್ವೆಚಿ ನವೆಂಬರ್ ಪಂಚ್ವೀಸ್ ತಾರಿಕ್
ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ಇತಿಹಾಸಾಂತ್ ಮುಖ್ಯ ಜಾವ್ನ್ ಆಸಾ. ಕೊಂಕಣಾಂತ್
ತ್ಯಾ ದೀಸ್ ಥಾವ್ನ್ ಫಿಂಗ್ರ್ಯಾಂಚೆಂ ರಾಜ್ ಆರಂಭ್ ಜಾಲೆಂ.

1511, 1516 ಆನಿ 1520 ಇಸ್ವ್ಯಾಂನಿ ಮುಸ್ಲಿಮಾಂನಿ ಝುಜಾ
ಕರುನ್ ಪೊರ್ತುಗಿಜಾಂಲಾಗ್ಚೆ ಥೊಡೆ ಜಾಗೆ ಘೆತ್ಲೆ. ಪುಣ್ ವಿಜಯ
ನಗರಾಚ್ಯಾ ಸಹಾಯೆನ್ ಪೊರ್ತುಗಿಜಾಂನಿ ಮುಸ್ಲಿಮಾಂಕ್ ಪಾಟಿ
ಧಾಂವ್ಡಾಯ್ಲೆ. 1534, 1543 ಆನಿ 1557 ಇಸ್ವ್ಯಾಂನಿ ಮುಸ್ಲಿಮಾಂನಿ
ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಲಡಾಯಾಂನಿ ಪೊರ್ತುಗಿಜಾಂಕ್ ಲುಕ್ಸಾಣ್ ಜಾಲೆಂ.

1570 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಆಲಿ ಆದಿಲ್ ಶಹಾನ್ ಏಕ್ ಲಾಖ್ ಸೈನ್
ವ್ಹೊರುನ್ ಗೊಂಯಾಂ ಶಹರಾಕ್ ವೆಡೊ ಘಾಲೊ. ತೆದಾಳಾ ದೊ
ಲುಯಿಜ್ ಆತಾಯ್ದೆಚ್ಯಾ ಮುಖೆಲ್ಪಣಾಖಾಲ್ ಪೊರ್ತುಗಿಜ್ ಧಾ ಮಹಿ
ಝುಜೊನ್ ಜಯ್ತೆವಂತ್ ಜಾಲೆ. ಮುಸುಲ್ಮಾನ್ ನಿರಾಶಿ ಜಾವ್ನ್ ಪಾಟಿ
ಪರ್ತಾಲೆ. ಕ್ರಮೇಣ್ ಫಿಂಗ್ರಿ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಬಳಾದಿಕ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್
ಬಿಜಾಪುರ್ಚ್ಯಾ ಸುಲ್ತಾನಾನ್ ಪರ್ತ್ಯಾನ್ ಧಾಡ್ ಕೆಲಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ
ಕಾಂಯ್ ಉಪ್ಕಾರ್ಲೆಂ ನಾ. ಸರಿಸುಮಾರ್ ಹ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಗೊಂಯಾಂತ
ವೊಸ್ಯಾಚಿ ಪಿಡಾ ಪಡೊನ್ ಜಾಯ್ತೊ ಲೋಕ್ ಲಾಂಬ್ ಜಾಲೊ.

ಉತ್ತರ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್‌ಯಿ ಪೊರ್ತುಗಿಜ್ ಪ್ರವೇಶ್ ಜಾಲ್ಲೆ
1534 ಇಸ್ವೆಂತ್ ತಾಣಿಂ ಬಾಸಿನ್ ಆನಿ ಬೊಂಬಯ್ ಘೆತ್ಲೆಂ.

ಭಾಂಗ್ರಾಳ್ ಗೊಂಯ್

ಉದೆಂತಿಚ್ಯಾ ಮಿಶ್ಯೊನರಿಂ ಪೈಕಿ ಶ್ರೇಷ್ಟ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ಚೊ ಸಾ
ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಸಾವೆರ್ 1542 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಗೊಂಯಾಂ ಪಾವ್ಲೊ. ಹೊ ಕೊಂ
ಣಾಂತ್ ನ್ಹಂಯ್ ಆಸ್ತಾಂ – ಮಲ್ಬಾರಾಂತ್, ಚೀನಾಂತ್ ಆನಿ ಜಾಪ
ನಾಂತ್ ಸಹಿತ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ಪಣ್ ವಿಸ್ತಾರಾಂವ್ಕ್ ಕಾರಣ್ ಜಾಲೊ. ತಾ
ಕೂಡ್ ಆಜುನ್‌ಯಿ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಆಸೊನ್ ಕೊಂಕಣಾಕ್ ಅಲಂಕಾರ
ದಿತಾ.

ಪೊರ್ತುಗಿಜಾಂ ಆನಿ ಹೆರ್ ಯೆರೊಪಿ ಪಯ್ಣಾರ್ಯಾಂ ಆನಿ ವ್ಯಾಪಾರ್ಯಾ
ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಕೊಂಕಣಾಚಿ ಖಬಾರ್ ಯೆರೊಪಾಚ್ಯಾ ದೇಶಾಂ ದೇಶಾಂಕ

ತ್ರಿಲ್ಲಿ. ಹಾಂಗಾಚೊ ಪಸಂದ್ ಹವೊ, ವರ್ಸಾನ್ ವರ್ಸ್ ಕ್ರಮಾನ್
ಂವ್ಚ್ಯಾ ಪಾವ್ಸ್, ಹ್ಯಾ ಸಾಗರಿಕ್ ಪ್ರದೇಶಾರ್ ಚರೊನ್ ಕೃಷೆಕ್
ಯ್ದ್ಯಾಚ್ಯೊ ಸುಂದರ್ ನಂಯೊ, ಹಾಂಗಾಚಿ ಧಾದೊಶಿ ಕೃಷಿ, ಹಾಂಗಾ
ನ್ಸ್ ಚಲ್ಚ್ಯೊ ಸರ್ವ್ ಥರಾಂಚೊ ವ್ಯಾಪಾರ್ ಆನಿ ದಾಸ್ತಾನ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ
ಸ್ತ್ ಕಾಯೆಚೆಂ ಭಂಡಾರ್ ಸರ್ವಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಳ್ಜಾಂನಿ ಆಶಾ ಉಬ್ಜೊಂವ್ಕ
ರಣ್ ಜಾಲೆಂ. ಹೆರ್ ಯೆರೊಪಿ ರಾಷ್ಟ್ರಾಂಚೆ ನಾವಿಕ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್
ರೊ ಕರುಂಕ್ ಪೆಚಾಡುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೆ. ತ್ಯಾ ಕಾಲಾರ್ ಭಾರತಾಚ್ಯಾ
(ಕೊಂಕಣ್) ಭಾಗಾಕ್ 'ಇಂದಿಯಾ ಫೆಲಿಕ್ಸ್' (ಖುಶಾಲಿ ಇಂಡಿಯಾ)
ಣ್ ಫಿಂಗಿರ್ ನಾಂವಾಡ್ತಾಲೆ. ಗೊಂಯಾಂಕ್ 'ಗೋವಾ ದೌರದಾ'
ಂಗ್ರಾಳ್ ಗೊಂಯ್) ಮ್ಹಣ್ ತಾಣಿಂ ನಾಂವ್ ದಿಲೆಂ. ಸೊಳಾವ್ಯಾ
ಮಾನಾಚ್ಯೆ ಅಖ್ರೇಕ್ ಗೊಂಯಾಂ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ವೈಭವಾಕ್ ಪಾವೊನ್
ದೆಂತಿಚೆಂ ಶ್ರೇಷ್ಟ ಶಹರ್ ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವಾಡ್ಲೆಂ. ತಸಲೊ ವೈಭವ್
ದೆಂತಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಬ್ರಿಟಿಷಾಂಚ್ಯಾ ವ್ಹಡಾ ಶಹರಾಂನಿ ಆಟ್ರಾವ್ಯಾ ಆನಿ ಎಕ್ಣ
ವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂನಿ ಲೆಗುನ್ ದೆಕೊಂಕ್ ನಾತುಲ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಚರಿತ್ರೆಚೆರ್
ರ್ಕಾಯೆಚಿ ನದರ್ ಮಾರ್ಲ್ಯಾರ್ ಸ್ಪಷ್ಟ ಜಾತಾ.

ಪುಣ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಗ್ರೇಸ್ತಾಂಚೆಂ ದರ್ಬಾರ್ ಚಡ್ ಜಾಲೆಂ.
ಕ್ ಮಿರ್ವೊನ್ ಖರ್ಚ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ಸರ್ವ್ ಥರಾಂಚ್ಯಾ ವಾಯ್ಟ್
ಯೆ ಆಧಾರ್ಚ್ಯಾಂತ್ ತಾಣಿಂ ಉರ್ಬಾ ದಾಕಯ್ಲಿ. ಸಗ್ಳ್ಯಾನಿತ್ಲ್ಯಾನ್
ಗಾರೆಚಿಂ ಘರಾಂ ವಯ್ರ್ ಸರ್ಲಿಂ ಆನಿ ದೀಸ್ ರಾತ್ ಆಳ್ಯಾಂಕ್
ಸ್ಟಂಯ್ ಕರುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲಿಂ. ನಾನಾಂತ್ಯಾ ವಾಯ್ಟಾಂನಿ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ
ಜಾಜಿಕ್ ಕುದೊಳ್ ಪಡೊಂಕ್ ಸುರು ಜಾಲಿ.

1603 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಡಚ್ಚ್ ಗೊಂಯಾಂ ರಿಗ್ಲೆ. ತೆ ಜಿಕ್ಲೆನಾಂತ್, ತರೀ
ರ್ತುಗಿಜಾಂಚ್ಯೆ ಪಾಟಿಕ್ ಲಾಗ್ಲೆ. 1610 ಆನಿ 1639 ಇಸ್ವ್ಯಾಂನಿ
ಂ ಗೊಂಯಾಂಕ್ ಠೊಕೊರ್ ದಿಲೊ. ಪಾನ್ವೊ ಶೆಕ್ಡೊ ಪರ್ಯಾಂತ್
ಲ್ಲ್ಯಾ ಝುಜಾಂನಿ, ಡಚ್ಚಾಂನಿ ಪೊರ್ತುಗಿಜಾಂಚೆ ಬಾರಾ ಬ್ರೆಸ್ತಾರ್
. ಪೊರ್ತುಗಿಜ್ ಜಿಕ್ಲೆಲ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾಂನಿ ತಾಣಿಂ ಕಾರ್ಬಾರ್ ಕೆಲೆಂ ಆನಿ
ರ್ತುಗಿಜಾಂಚಿಂ ಜಾಯ್ತಿಂ ತಾರ್ವಾಂ ಸ್ವಾಧೀನ್ ಕರುನ್ ಭಂಗೊ
ಕೆಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಪೊರ್ತುಗಿಜಾಂಚೆಂ ದರ್ಬಾರ್ ಥರ್ನಿಕ್ ಆಪ್ಟಾಲೆಂ.

ಫಾದ್ರ್ ತೊಮಾಸ್ ಸ್ಟೀವನ್ಸ್ (ಎಸ್ತೆವ್)

1579 ಇಸ್ವೆಂತ್ ನಾಂವಾಡ್ಡಿಕ್ ಫಾದ್ರ್ ತೊಮಾಸ್ ಸ್ಟೀವನ್ಸ್ (ಎಸ್ತೆವ್) ಇಂಗ್ಲೆಂಡಾ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಾಕ್ ಆಯ್ಲೊ. ಹಾಂಗಾ ತೊ ಕೊಂಕಣಿ, ಮರಾಠಿ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಭಾಸೊ ಶಿಕೊನ್ ಪ್ರವೀಣ್ ಜಾಲೊ. ವಿಸ್ತಾರ್ ದಕ್ಷಿಣಾಂತ್ ಶಿಂಪಡ್ಲೆಲ್ಯಾ ಮರಾಠ್ಯಾಂ ಖಾತಿರ್ ತಾಣೆ "ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಪುರಾಣ್" ಲಿಖುನ್ 1614 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಕಾಬಾರ್ ಕೆಲೊ. ಪವಿತ್ರ್ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ಲ್ಯೊ ಸಂಗ್ತಿ ಆನಿ ಜೆಜು ಕ್ರಿಸ್ತಾಚಿ ಜಿಣಿ ಆಟಾಪ್ಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತ ಪುರಾಣಾಂತ್ ಇಕ್ರಾ ಹಜಾರ್ ಶ್ಲೋಕ್ ಆಸಾತ್. ಅತ್ಯುತ್ತಮ್ ಕವಿತಾ ಹಿ ಮ್ಹಣ್ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂನಿ ಪ್ರಶಂಸಾ ಕೆಲ್ಯಾ.

ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾ ಖಾತಿರ್ ಫಾದ್ರ್ ಎಸ್ತೆವಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆನ್ ಲಿಖುಲ್ಲೊ "ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ದೊತೊರ್ನಿಜೊ ಕಾತೆಕಿಸ್ಮ್" 1622 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪ್ರಗಟ್ಲೊ. ಪುಣ್ ತಾಚೆಂ ಆನ್ಯೇಕ್ ವ್ಹೊರ್ತೆಂ ವ್ಹಡ್ವಿಕಾಯೆಚೆಂ ಕಾಮ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸಾ – "ಕೊಂಕಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ್." ಎಕ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಚ್ಯೆ ಸಹಾಯೆನ್ ಫಾದ್ರ್ ಎಸ್ತೆವಾನ್ ಲಿಖ್ಲೆಲೊ ಹೊ ವ್ಯಾಕರಣ್ 1640 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಲೊ. ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಅಧುನಿಕ್ ಭಾಸಾಂಚೆ ತಾಚ್ಯಾಕ್‌ಯಿ ಆದ್ಲೆ ವ್ಯಾಕರಣ್ ನಾಂತ್.

ಸತ್ರಾವ್ಯಾ ಶತಕಾಂತ್ ಮರಾಠಿ ಮುಖಂಡ್ ಶಿವಾಜಿನ್ ಕೊಂಕಣಾಚೆರ್ ಆಪ್ಲಿ ದೀಷ್ಟ್ ಘಾಲಿ. ಉತ್ತರ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸುಬೆದಾರಾಕ್ ಪಾಡಾವ್ ಕರುನ್ ತೊ ಭಾಗ್ ಶಿವಾಜಿನ್ ಭಿತರ್ ಘಾಲೊ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಉತ್ತಮ್ ವ್ಯಾಪಾರಾಚಿಂ ಬಂದ್ರಾಂ ಆಸುಲ್ಲೊ ಮಧ್ಯ ಕೊಂಕಣ್ ಪ್ರಾಂತ್ ತಾಣೆ ಘೆತ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ವ್ಯಾಪಾರ್ಯಾಂಕ್ ಶಿವಾಜಿನ್ ಬೊರೀ ಇಜಾ ದಿಲಿ. ಯೆರೊಪಾ ಥಾವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ 'ಭವಾನಿ' ತಾಲ್ವಾರ್ ಶಿವಾಜಿಕ್ ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ಝುಜಾಂತ್ ಸಾಂಪಡ್ಲಿ.

ಶಿವಾಜಿ ನಂತರ್ ತಾಚ್ಯಾ ಪುತಾನ್, ಸಂಭಾಜಿನ್, 1683 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಗೊೞಯ್ಚೆರ್ ಸೈನ್ ಹಾಡ್ಲೆಂ. ಪುಣ್ ತಾಂಕಾಂ ಮೊಗಲಾಂಚಿ ಬಳಾದಿಕ್ ಪಾಟ್ಲಾಮ್ ಭೆಟುಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಾಂಚಿ ವಾಟ್ ಲಾಗ್ಲಿ. ಮೊಗಲಾಂಚಿ ಫೊವ್ಜ

ಂಯಾಂ ರಿಗ್ಚಿ ತಿ, ನಿಮಾಣ್ಯಾ ವಕ್ತಾ ಪಾಟಿಂ ಪರ್ತಾಲಿ. ಹೆಂ ಸಾಂ ್ರನ್ಸಿಸ್ ಸಾವೆರಾಚೆಂ ಅಜಾಪ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಥೊಡ್ಯಾಚ್ಚ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂನಿ ಮರಾಠ್ಯಾಂನಿ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಉತ್ತರಾಚೆ ಾರ್ಜುಗಿಜ್ ಭಾಗ್ ಸಗ್ಳೆ ಸ್ವಾಧೀನ್ ಕೆಲೆ. ಸಾವಂತ್‌ವಾಡಿಚ್ಯಾ ಾಂಸ್ಥಾಂನಿ ಗೊಂಯಾಂಚೆರ್ ಆಕಾಂತ್ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯಿೀ ಲಡಾ ಂತ್ ಪೊರ್ಜುಗಿಜಾಂನಿ ತಾಂಕಾಂ ಪಾಡಾವ್ ಕೆಲೆ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಾರ್ಜುಗಿಜಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಾಚೆ ದುಸ್ರೆ ಥೊಡೆ ಗಾಂವ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ರಾಜಾಕ್ ಳಯ್ಲೆ.

ಖಂವ್ಯಾರ್ಂಚೆಂ ಠಾಣೆಂ ಜಾವ್ನ್ ಆಸುಲ್ಲೊ ಬೊಂಬಯ್ ಕುಡ್ರೊ ಾರ್ಜುಗಿಜಾಂನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ರಾಯ್‌ಕುವರ್ನಿಚಿ ದೋತ್ ಜಾವ್ನ್ ಇಂಗ್ಲೆಂ ಾಚ್ಯಾ ಚಾಲ್ಸ್ ರಾಯಾಕ್ ದಿಲ್ಲೊ. ತಾಣೆ 1668 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಈಸ್ಟ್ ಂಡಿಯಾ ಕಂಪೆನಿಕ್ ವರ್ಸಾಕ್ ಧಾ ಪಾಂವ್ಡಾಂಚ್ಯಾ ಭಾಡ್ಯಾಕ್ ದಿಲೊ. ಾರ್ಜುಗಿಜಾಂಚ್ಯಾ ಆನಿ ಮರಾಠ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಝುಜಾಂವರ್ವಿಂ ಇಂಗ್ಲಿಷಾಂಕ್ ್ಯಾಪಾರಾಂತ್ ಠೊಕೊರ್ ಪಡೊಂಕ್ ಸುರು ಜಾಲೊ. ಮರಾಠಿ ತಾರ್ವ ್ಯಾಂಚಿ ಧೊಸ್ ಚುಕೊಂವ್ಕ್ 1722 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಇಂಗ್ಲಿಷಾಂನಿ ಆಪ್ಲೊ ್ಯಾಪಾರ್ ಬೊಂಬಯ್ ಹಾಡ್ಲೊ ಆನಿ ಥಂಯ್ ಬುರ್ಜ್ ಬಾಂಧ್ಲೆಂ. ಾಚೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಬೊಂಬಯಾಂತ್ ಗ್ರೇಸ್ತಕಾಯ್ ಚಿಂತುಂಕ್ ನಾಸ್ಚೆ ಿಂ ಜನ್ಮ್ಲಿ. ಬೊಂಬಯ್ ವ್ಯಾಪಾರಾಚೆಂ ಕೇಂದ್ರ್ ಜಾತಾಸ್ತಾನಾ ಜಾರಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಮನಿಸ್ ಹಾಂಗಾ ಧಂದ್ಯಾ ವಹಿವಾಟಾ ಖಾತಿರ್ ಸ್ತಿ ಕರುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೆ. ಆಜ್ ಲಾಖಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಹ್ಯಾ ಹಾನಗರಾಂತ್ ಜಿಯೆತಾ. ಸರ್ವ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿಂನಿ ಆನಿ ವಾಟಾಂನಿ ಾಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಹೆರಾಂನಿ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್‌ಯಿೀ, ಾಂಬಯ್ ಶಹರ್ ಕೊಂಕಣಾಚೆಂ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಭೌಗೋಲಿಕ್ ಆನಿ ಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ರುಜ್ವಾತಿ ಆಸಾತ್.

ಉತ್ತರ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಬಾಸಿನಾ ಖಾತಿರ್ ಮರಾಠಿ ಪೊರ್ಜು ತಾಂಲಾಗಿಂ ದೋನ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ಝುಜ್ಲೆ. ತೀನ್ ಮಹಿನೆ ಬುರ್ಜಾಕ್ ಡೊ ಘಾಲುನ್ ಅಖ್ರೇಕ್ ಬಾಸಿನ್ ಮರಾಠ್ಯಾಂನಿ ಸ್ವಾಧೀನ್ ಕೆಲೆಂ. 739 ಇಸ್ವೆಂತ್).

1741 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಮರಾಠಿ ಪತ್ರ್ಯಾನ್ ಗೊಂಯಾಂ ಘೆಂವ್ಕ್ ಆಯ್ಲೆ
ಪುಣ್ ಆಯಿನ್ನ್ ವೆಳಾರ್ ಪೊರ್ಚುಗಲಾ ಥಾವ್ನ್ ನವೊ ವಾಯ್ಸ್ರಾಯ್
ಆನಿ ಬಾರಾ ಹಜಾರ್ ಸೈನಿಕ್ ಯೇವ್ನ್ ಪಾವ್ಲೆ. ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಝುಜಾಂತ್
ಮರಾಠ್ಯಾಂಚೊ ವ್ಹೊತ್ತೊ ಸಂಹಾರ್ ಜಾಲೊ. ಮರಾಠ್ಯಾಂಚೆ ಥೊಡೆ
ಜಾಗೆ ಫಿಂಗ್ರ್ಯಾಂನಿ ಸ್ವಾಧೀನ್ ಕೆಲೆ. 1742 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಸುಂದಾಚ್ಯಾ
ರಾಯಾಕ್ ಮರಾಠ್ಯಾಂಲಾಗಿಂ ಝುಗ್ಡ್ಯೊಂಕ್ ಮಜತ್ ದೀವ್ನ್ ಪೊರ್ಚು
ಗಿಜಾಂನಿ ಥೊಡೆ ಜಾಗೆ ಭಿತರ್ ಘಾಲೆ. 1746-ಂತ್ ಪೊರ್ಚುಗಿಜಾಂನಿ
ಸಾವಂತ್‌ವಾಡಿಚೆರ್ ದಂಡ್ ವ್ಹೊರುನ್ ಥೊಡೆ ಗಾಂವ್ ಘೆತ್ಲೆ. 1750
ಇಸ್ವೆಂತ್ ಮರಾಠ್ಯಾಂನಿ ಪೊರ್ಚುಗಿಜಾಂಚೆರ್ ಝುಜ್ ಮಾಂಡ್ಲೆಂ. ಲಡಾ
ಯೆಂತ್ ಪೊರ್ಚುಗಿಜಾಂಕ್ ಸದಾಶಿವ್‌ಗಡ್ ಬುರ್ಜ್ ಮೆಳ್ಳೆಂ. 1754
ಇಸ್ವೆಂತ್ ಸುಂದಾಚ್ಯಾ ರಾಯಾಚಿಂ ದೋನ್ ಬುರ್ಜಾಂ ಫಿಂಗ್ರ್ಯಾಂನಿ
ಭಿತರ್ ಘಾಲಿಂ, ಆನಿ 'ಪೊಂದಾ' ಬುರ್ಜಾಕ್ ಠೊಕೊರ್ ದಿಲೊ. ಮರಾ
ಠ್ಯಾಂಲಾಗಿಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಝುಜಾಂತ್ ಪೊರ್ಚುಗಿಜ್ ವಾಯ್ಸ್ರಾಯ್
ಆಲ್ವ್ಹಾಚೊ ಕೌಂಟ್ ಮೆಲೊ ಆನಿ ಹೆರ್ ಲುಕ್ಸಾಣ್ ಜಾಲೆಂ.

ನವೆಂ ಗೊಂಯಾಂ ಶಹರ್

ಪೊರ್ನೆಂ ಗೊಂಯಾಂ ಪಡೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ. ತ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್
ನದಿಂತ್ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಲೋಕ್ ವಸ್ತಿಕ್ 'ಪಾಂಜಿಂ' ಯಾ
ನವ್ಯಾ ಗೊಂಯಾಂಕ್ ಗೆಲೊ. ಪೊರ್ನ್ಯಾ ಗೊಂಯ್ಚಿ ದೆಸ್ವಾಟ್ ಆದಿಂಚ್
ಆರಂಭ್ ಜಾಲ್ಲಿ. 1739 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಮರಾಠ್ಯಾಂನಿ ಧಾಡ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಿಂ
ಪಾದ್ರಿ ಮಾದ್ರಿ ಮುರ್ಮಗೊವಾಕ್ ಗೆಲ್ಲಿಂ. ಅಖ್ರೇಕ್ 1759-ಂತ್
ಸರ್ಕಾರಿ ಠಾಣೆಂ ಪಾಂಜಿಂ ವ್ಹೆಲೆಂ.

1755 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಸಾತಾರಿಚ್ಯಾ ರಾಣ್ಯಾಂನಿ ಬಂಡಾಯ್ ಉಟಯ್ಲೆ.
ಹ್ಯಾ ವೆಳಿಂ ಪೊರ್ಚುಗಲಾ ಥಾವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಹುಕ್ಮೆ ಪ್ರಕಾರ್
ಭೊಂಸ್ಲಾಂಚ್ಯಾ ರಾಜ್ವಟ್ಯಾಕ್, ಖೆಮ್ ಸಾವಂತಾಕ್, ಆನಿ ಸುಂದಾಚ್ಯಾ
ರಾಯಾಕ್ ಥೊಡೆ ಜಾಗೆ ಫಿಂಗ್ರ್ಯಾಂನಿ ಸೊಡ್ಚೆ ಪಡ್ಲೆ. ಪುಣ್ ಸುಂದಾ
ಚೆರ್ ಮೈಸುರ್ಚ್ಯಾ ಹೈದರ್ ಆಲಿನ್ ಲಡಾಯ್ ಮಾರುಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್

ುಂದಾಚ್ಯಾ ರಾಯಾನ್ ಪೊರ್ಚುಗಿಜಾಂಕ್ ಥೊಡೆ ಜಾಗೆ ದೀವ್ನ್ ತಾಂಚಿ
ುಜತ್ ಘೆತ್ಲಿ. ಥೊಡ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂನಿ ಖೆಮ್ ಸಾವಂತ್ ಪತ್ತ್ಯಾರ್ನ್
ೊರ್ಚುಗಿಜಾಂಚೆರ್ ಉಟ್ಲೆಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಪೊರ್ಚುಗಿಜಾಂನಿ ತಾಕಾ
ಾಡಾವ್ ಕರುನ್ ತಾಚ್ಯಾ ರಾಜಾಚೊ ಜಾಯ್ತೊ ವಾಂಟೊ ಭಿತರ್ ಘಾಲೊ.

1763 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪೊರ್ಚುಗಿಜಾಂನಿ 'ಪೊಂದಾ' ಗಾಂವ್ ಮಾರ್ಲೊ.
781-ಂತ್ ತಾಣಿಂ ಸಾವಂತ್ವಾಡಿಚ್ಯಾ ರಾಯಾಕಡ್ಚೆ ಭಟಾಗ್ರಾಮ್
ನಿ ಪೆರ್ನೆ ಗಾಂವ್ ಘೆತ್ಲೆ. 1791-ಂತ್ ಫಿರ್ಂಗ್ಯಾಂನಿ ಸುಂದಾಚ್ಯಾ
ಾಯಾಚೆ ಥೊಡೆ ವಾಡೆ ಭಿತರ್ ಘಾಲೆ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಫಿರ್ಂಗ್ಯಾಂನಿ
ಂನಾರಿಂಚ್ಯಾ ರಾಯಾಂಲಾಗಿಂ ರಾಜಿ ಕೆಲಿ.

1793 ಇಸ್ವೆ ಥಾವ್ನ್ ಇಂಗ್ಲೆಜಾಂನಿ ಗೊಂಯಾಂ ಭಿತರ್ ಘಾಲುಂಕ್
ಾಧನ್ ಕೆಲೆಂ; ಪುಣ್ ಪೊರ್ಚುಗಿಜಾಂನಿ ಸೊಡುನ್ ದಿಲೆಂ ನಾ. ಹಾಂಚೆ
ುಧೆಂ ರಾಜಿ ಜಾವ್ನ್ ಬ್ರಿಟಿಷಾಂನಿ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ರಕ್ಷಣಾಕ್ ಮ್ಹಣ್
ೊಡಿ ಪಾಟ್ಲಾವ್ ದವ್ರ್ಲೆ. ಹ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಪಾಂಜಿಂ ಶಹರ್ ವಯ್ರ್
ಯಿಲ್ಲೆಂ ಆನಿ ಪೊರ್ನೆಂ ಗೊಂಯ್ ಧರ್ನಿಸಮಾ ಜಾಲ್ಲೆಂ.

1817 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪೊರ್ಚುಗಿಜಾಂನಿ ಸಾವಂತ್ವಾಡಿಚ್ಯಾ ರಾಜ್ವ
್ಯಾಂಚಿ ಇಜಾ ರಾವಯ್ಲಿ, ಆನಿ ಉಸ್ಪ್ರ ಆನಿ ರಾರಿಂ ಮ್ಹಳ್ಳಿಂ ಬುರ್ಜಾಂ
ತರ್ ಘಾಲಿಂ. 1821 ಇಸ್ವೆ ಥಾವ್ನ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಕಾಟ್ಕ್ಯೊ
ುರು ಜಾಲ್ಯೊ. 1822 ಆನಿ 1824-ಂತ್ ಸಾತಾರಿಚ್ಯಾ ರಾಣ್ಯಾಂನಿ
ಂಡಾಯೊ ಉಟಯ್ಲ್ಯೊ. 1835 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಬೆರ್ನಾರ್ದೊ ಪೆರೆಸ್ ದಾ
ಲ್ವಾ ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಕ್ ಪೊರ್ಚುಗಿಜಾಂನಿ ಗವರ್ನರ್
ಲೊ. ಪುಣ್ ಸತ್ರಾಚ್ ದೀಸ್ ತಾಚಿಂ ಸುಧಾರಣಾಂ ಚಲ್ಲಿಂ. ನಂತರ್
ಾಣೆ ಬೊಂಬಯಾಕ್ ಪೊಳೊನ್ ವೆಚೆಂ ಪಡ್ಲೆಂ.

1839 ಆನಿ 1842 ಇಸ್ವ್ಯಾಂನಿ ಬ್ರಿಟಿಷಾಂನಿ ಗೊಂಯಾಂ ಭಿತರ್
ಾಲುಂಕ್ ಪತ್ತ್ಯಾರ್ನ್ ಸಾಧನಾಂ ಚಲಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಯೊ, ತಾಂಚ್ಯೊ
ಂತ್ರ್ಯೊ ನಿರ್ಫಳ್ ಜಾಲ್ಯೊ. 1852-ಂತ್ ಸಾತಾರಿಚೆ ರಾಣೆ ದೀಪಾ
ಚ್ಯಾ ಮುಖೆಲ್ಪಣಾಖಾಲ್ ಪೊರ್ಚುಗಿಜಾಂ ವಿರೋಧ್ ಉಟ್ಲೆ. ತಾಂಕಾಂ
ಾಗಾಂವ್ಕ ವಿಶೇಷ್ ಕಷ್ಟ್ ಮಾರ್ಲೆ.

ಶಿಪಾಯಾಂಚ್ಯೊ ಕಾಟ್ಕ್ಯಾಯೊ

ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಹೆರ್ ಭಾಗಾಂನಿ ಲೋಕ್ ಪರ್ಕ್ಯಾಂ ವಿರೋಧ್ ಉಟ್ಚ್ಯಾಕ್‌ಯೀ ಆದಿಂ ಕೊಂಕಣಾಚೆ ದೇಶ್‌ಭಕ್ತ್ ಫಿಂಗ್ರ್ಯಾಂ ವಿರೋಧ್ ಉಟೊಂಕ್ ಸುರು ಜಾಲ್ಲೆ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಆಮಿ ಹಾಚೆಆದಿಂ ವಾಚ್ಲೆಂ. 1821 ಥಾವ್ನ್ ಬಳಾದಿಕ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಬಂಡಾಯೊ ಕ್ರಮೇಣ್ ಶಿಪಾಯಾಂ ಮಧೆಂಯೀ ವಿಸ್ತಾರ್ಲ್ಯಾ. 1871 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಗಾಂವ್ಟಿ ಶಿಪಾಯಾಂನಿ ಕಾಟ್ಕ್ಯಾಯ್ ಉಟಯ್ಲಿ. ಪೊರ್ಚುಗಲಾಚ್ಯಾ ರಾಯಾಚೊ ಭಾವ್ ದೊಂ ಆಗುಸ್ತ್ ಜಾಯ್ತೆಂ ಸೈನ್ ಘೆವ್ನ್ ಯೇವ್ನ್, ಆಶಾ ಸಾಂಡುನ್ ಝುಗ್ಡ್ಯಾನ್ ಕಶೀಯ್ ಕಾಟ್ಕ್ಯಾಯ್ ಥಾಂಬೊಂವ್ಕ್ ಪಾವ್ಲೊ. ವಿರೋಧ್ ಶಿಪಾಯಾಂಕ್ ಕಾಮಾಂತ್ಲೆ ಕಾಡ್ಲೆ. ತೆದಾಳಾ ಇಂಡಿಯಾಂತ್ ಬ್ರಿಟಿಷಾಂಚೆಂ ಬಳ್ ಚಡೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾನ್ ದೇಶಿ ಸೈನಿಕಾಂ ವಿರೋಧ್ ಫಿಂಗ್ರ್ಯಾಂಕ್ ತಾಂಚಿ ಮಜತ್ ಆಸುಲ್ಲಿ.

1895 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಪಾಯಾಂಚಿ ಆನ್ಯೇಕ್ ಬಂಡಾಯ್ ಉಟ್ಲಿ. ದಾದಾ ರಾಣೆಚ್ಯಾ ಮುಖೆಲ್ಪಣಾ ಖಾಲ್ ಸಾತಾರಿಗಾರ್ ಹ್ಯೆ ಕಾಟ್ಕ್ಯೆಂತ್ ಮೆಳ್ಳೆ. ದೊಂ ಆಫೊನ್ಸ್ ಹೆನ್ರಿಕ್ಸ್ ಕುವರಾ ಖಾಲ್ ಪೊರ್ಚುಗಿಜ್ ಸೈನ್ ಯೆತಚ್ ದೋನ್ ವರ್ಸಾಂ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕಷ್ಟಾಂನಿ ಸಮಧಾನ್ ಜಾಲೆಂ. ಪುಣ್ 1901 ಇಸ್ವೆಂತ್ ರಾಣೆ ಪರತ್ ಉಟ್ಲೆ. ಹೆ ಪಾವ್ಟಿಂ ಜಾಯ್ತ್ಯಾಂಕ್ ಧರುನ್ ತಿಮೊರ್ ಕುದ್ರ್ಯಾಕ್ ಗಡಿಪಾರ್ ಕೆಲೆ. ಹಾಚೆ ಉಪ್ರಾಂತ್‌ಯೀ ತವಳ್ ತವಳ್ ರಾಣ್ಯಾಂನಿ ದೇಶ್‌ಭಕ್ತಿನ್ ಬಂಡಾಯೊ ಉಟಂಯ್ಲ್ಯಾತ್; ಪುಣ್ ಪೊರ್ಚುಗಿಜಾಂಕ್ ಆಜುನ್‌ಯೀ ಬೂಧ್ ಯೇಂವ್ಕ್ ನಾ.

1910 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪೊರ್ಚುಗಲ್ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಜಾವ್ನ್, ಗೊಂಯಾಂ ತ್ಯಾಚ್ಚ್ ಕಾಯ್ದ್ಯಾನ್ ಪೊರ್ಚುಗಲಾಚೊ ಭಾಗ್ ಮ್ಹಣ್ ಕೆಲೊ. ವಿಸಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಫಿಂಗ್ರ್ಯಾಂಚೆಂ ಬಳ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಥಿರ್ ಜಾಲೆಂ. 1912 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಮೊರಾಯಾಚಿ ಬಂಡಾಯ್ ಉಟ್ಲಿ. ಪುಣ್ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಾಚೊ ಮತ್ಲಬ್ ನೆಣಾ ಆಸುಲ್ಲ್ಯಾ ಫಿಂಗ್ರ್ಯಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಾಕ್ ಗುಲಾಮ್‌ಪಣಾಚ್ಯೊ ಸಾಂಕ್ಳಿ ಆನಿಕ್‌ಯೀ ಆರ್ನಿಲ್ಯೊ.

್ರಿಟಿಷಾಂನಿ 1947-ಂತ್ ಭಾರತಾಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದಿಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್
ಾಂಯಾಂಭಿತರ್ ದೇಶ್‌ಭಕ್ತಾಂಚಿಂ ಪ್ರಯತ್ನಾಂ ಆನಿಕ್‌ಯೀ ಚಡ್ಲ್ಯಾಂತ್.
ಿಪುಣ್ ಪೊರ್ಚುಗಿಜ್ ಮಧ್ಯಯುಗಾಂತ್ ಜಿಯೆತಾತ್.

ಕೊಂಕಣಾಚೆಂ ಕೇಂದ್ರ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಆಜ್
ತಿಹಾಸ್ ಕಾಲಾಚೊ ವೈಭವ್ ಆನಿ ಕುಬೇರಾಚೆಂ ಭಂಡಾರ್ ದಿಷ್ಟಿಕ್
ಡಾನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ, ಆದ್ಲ್ಯಾ ವ್ಹೊತ್ಕ್ಯಾರ್ಪಣಾಚೆ ಕುರ್ಹು ಆಸಾತ್.
ಜ್ ಗೊಂಯಾಂ ಉದೆಂತಿಂತ್ ಕಥೊಲಿಕ್ಪಣಾಚೆಂ ಕೇಂದ್ರ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸಾ.
ಂದೆಂತಿಚ್ಯಾ ಸರ್ವಯ್ ಜನಾಂಗಾ ಪ್ರಾಸ್, ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ
ಂದೆಂತಿಚ್ಯಾ ಆನಿ ಅಸ್ತಮ್ತಿಚ್ಯಾ ನಾಗರಿಕ್ಪಣಾಂಚ್ಯಾ ಉತ್ತಮ್ ಎಕ್ವೊಟಾನ್
್ರಜಳ್ತಾ. ಇತ್ಲ್ಯಾ ಸುಧಾರಿತ್ ಲೊಕಾಕ್ ಆನಿಕ್‌ಯೀ ಗುಲಾಮ್
ಣಾಂತ್ ದವರ್ಚಿ ಪೊರ್ಚುಗಿಜಾಂಕ್ ಲಜೆಚಿ ಗಜಾಲ್. ಕೊಂಕಣಿ
ೋಕ್ ಪೊರ್ಚುಗಿಜಾಂ ಪ್ರಾಸ್ ಚಡ್ ನಾಂವಾಡ್ಡಿಕ್ ಇತಿಹಾಸಾಚೊ.
ಾರ್ಚುಗಿಜಾಂನಿ ಮಧ್ಯಕಾಲಾರ್ ದರ್ಯಾವಾಟೊ ಸೊಧ್ಲ್ಯೊ. ಪುಣ್
ಾಂಕ್ಣ್ಯಾಂನಿ ಚರಿತ್ರೆಚ್ಯಾ ಫಾಂತ್ಯಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ದರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಲ್ಹಾರಾಂ
ರ್ ಜಯ್ತ್ ವ್ಹೊರುನ್ ಉದೆಂತಿ ಅಸ್ತಮ್ತಿಲಾಗಿಂ ವ್ಯಾಪಾರ್ ಚಲಯ್ಲಾ.
ಾರ್ಚುಗಿಜ್ ರಾನ್ವಟಿ ಕುಳಿ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಸಾಂ ಬಾರ್ಥೊಲೊಮೆ
ಾನ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಚಿ ಸಮೊಡ್ತ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಪಾಚಾರ್ಲ್ಯಾ. ಆಧುನಿಕ್
ಾರ್ಚುಗಿಜ್ ಭಾಸ್ ತೆರಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲಿ. ಪುಣ್ ಕೊಂಕಣಿ
ಾಸ್ ತೆವೀಸ್ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂಚ್ಯಾಕ್‌ಯೀ ಆದ್ಲಿ!

ಉತ್ತರ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಬಹ್ಮನಿ ಸರ್ದಾರಾಂ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮರಾ
್ಯಾಂನಿ ರಾಜ್ ಕೆಲೆಂ. 1817 ಥಾವ್ನ್ 1819 ಪರ್ಯಾಂತ್ ಚಲ್ಲೆಲ್ಯಾ
ಮಾಣ್ಯಾ ಮರಾಠಾ ಝುಜಾಂತ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಜಯ್ತಿವಂತ್ ಜಾವ್ನ್
ತ್ತರ್ ಕೊಂಕಣ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಹಾತಾಕ್ ಆಯ್ಲೊ. ಪುಣ್ ತಾಣಿಂ
ಾಂಕಣಿ ಭಾಷೆಕ್ ಕಾಂಯಿಂಚ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ್ ದೀನಾಸ್ತಾನಾ ಹ್ಯಾ
ದೇಶಾಂತ್ ಮರಾಠಿ ಭಾಸ್ ಬಳ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲಿ. ಘರಾಂತ್ ಆನಿ
ಂತೆಂತ್ ಮಾತ್ರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಘೊಳ್ತಾ ಶಿವಾಯ್ ವಿದ್ಯಾಶಾಳಾಂನಿ
ರಾಠಿ ಶಿಕಯ್ತಾತ್.

ದಕ್ಷಿಣ್ ಕೊಂಕಣ್

ದಕ್ಷಿಣ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ 1565 ಇಸ್ವಿ ಪರ್ಯಾಂತ್ ವಿಜಯನಗ ರಾಚೆಂ ರಾಜ್ ವೈಭವಾನ್ ಚಲ್ಲೆಂ. ತ್ಯಾ ಕಾಲಾರ್ ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ಬಂದ್ರಾಂನಿ ವ್ಹಡಾ ಫಾಯ್ದ್ಯಾಚೊ ವ್ಯಾಪಾರ್ ಚಲ್ತಾಲೊ. ಹ್ಯಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಾಚ್ಯಾ ನಾಸಾ ನಂತರ್ ಧಾಕ್ಟೆ ರಾಯ್ ಆನಿ ಸರ್ದಾರ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ನಿತ್ಳ್ಯಾನ್ ಕುಡ್ಕೆರಾಜಾಂ ಬಾಂಧುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೆ. ದಕ್ಷಿಣ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಥೊಡೊ ಕಾಳ್ ಅಸಲ್ಯಾಂಚೆಂ ಕಾರ್ಬಾರ್ ಚಲ್ಲೆಂ. ಕ್ರಮೇಣ್ ಯೆರೊಪಿ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಹ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ಫಾಯ್ದೊ ಸೊಧುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೆ.

ಪೊರ್ತುಗೀಜಾಂನಿ ಗೊಯಾಂತ್ ಠಾಣೆಂ ಕರುನ್, ಕರಿಣಾಯೆಚೆ ದೀಸ್ ಹಾಡ್ತಚ್ ಜಾಯ್ತೊ ಲೋಕ್ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕೊಂಕಣಾಕ್ ದೆಂವ್ಲೊ ಆನಿ ತಾಣಿಂ ಹಾಂಗಾ ಶಾಶ್ವಿತ್ ವಸ್ತಿ ಕೆಲಿ. ಪುರ್ವಿಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ಬಂದ್ರಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ವ್ಯಾಪಾರ್ ಮಾತ್ರ್ ಕರ್ತಾಲೊ. ತೆದಾಳಾ ತುಳು ಆನಿ ಕಾಂದ್ರೊ ಲೋಕ್ ಭುಂಯ್ ಫೊಳ್ತಾಲೊ. ಪುಣ್ ಆರ್ವಿಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ದೆಂವುಲ್ಲೊ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ವ್ಯಾಪಾರಾ ಶಿವಾಯ್ ಕೃಷಿಯಿೀ ಕರುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೊ. ಆಜ್ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ವ್ಯಾಪಾರಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಮನಿಸ್ ಆದ್ಲೆಪರಿಂಚ್ ಪಯ್ಲೊ ಜಾವ್ನ್ ಆಸಾತ್. ಹೆರ್ ಜೀವನಾಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಂನಿ ಹೆರಾಂ ಪ್ರಾಸ್ ಪಾಟಿಂ ನಾಂತ್.

ತಾಂಚ್ಯಾ ರಾಜಾ ಭಾಯ್ರ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯಿೀ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಪೊರ್ತುಗೀಜಾಂನಿ ಜಾಯ್ತ್ಯೊ ಇಗರ್ಜೊ ಬಾಂಧ್ಲ್ಯೊ. ಬಾಂಧ್ಪಾಂಕ್ ಹಿಂದು ಸರ್ದಾರಾಂನಿಯಿೀ ಕುಮಕ್ ದಿಲಿ. ದಕ್ಷಿಣ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ಲೆ ಕೊಂಕ್ಣೆ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ಯಾಂ ಪ್ರಾಸ್ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ಜಾಲೆ. ತೆದಾಳಾ ಇಂಡಿಯಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಇಂಗ್ಲೆಜಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಚಿ ಶಿಫಾರಸ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಚರಿತ್ರೆಚ್ಯಾ ಪಾನಾಂನಿ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ.

ಅಟ್ರಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಹೈದರ್ ಆಲಿ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಮುಸುಲ್ಮಾನ್ ಸರ್ದಾರ್ ಮೈಸುರಾಂತ್ ರಾಯ್ ಜಾಲೊ. ದಕ್ಷಿಣ್ ಕೊಂಕಣ್ ಪ್ರಾಂತ್ ತ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಮೈಸೂರ್ ರಾಜಾಚೊ ವಾಂಟೊ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಕ್ತಾಲೆ.

ದರಾ ನಂತರ್ ತಾಚೊ ಚೆಡೊ ಟಿಪ್ಪು ರಾಯ್ ಜಾಲೊ. ಸರ್ವ್ ರಾಂಚ್ಯಾ ಉಪಾಯಾಂನಿ ಆಪ್ಲೆಂ ರಾಜ್ ಫುಗೊಂವ್ಕ್ ಪಳೆಲ್ಲ್ಯಾನ್, ರ್‌ಯಿ ವಾಟಾಂನಿ ತಾಚೆ ದುಸ್ಮಾನ್ ಚಡ್ಲೆ. ತಾಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಕಠಿಣ್ ಝುಜಾಂ ಆನಿ ವಿಬಾಡ್ ಚಲ್ಲೊ. ಬಳ್ ಜಾವ್ನ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಬ್ರಿಟಿ ಾಂಕ್ ಆನಿ ದರ್ಯಾ ವೆಳೆಚ್ಯಾ ಪೊರ್ಚುಗಿಜಾಂಕ್ ಗಡಿಪಾರ್ ಕರುಂಕ್, ಪ್ಪುನ್ ಭಾರಿ ಪ್ರಯತ್ನಾಂ ಕೆಲಿಂ. ಇಂಗ್ಲಿಷಾಂಲಾಗಿಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಚಾರ್ ುಖ್ಯ ಝುಜಾಂ ಪೈಕಿ ಪಯ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಟಿಪ್ಪುಕ್ ಥೊಡಿ ಜೀಕ್ ಮೆಳ್ಳಿ, ಣ್ ಮಲ್ಬಾರಾಂತ್ ಬ್ರಿಟಿಷಾಂಕ್ ಅಧಿಕಾರ್ ಮೆಳ್ಳೊ. ದುಸ್ರ್ಯಾ ಝುಜಾಂತ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೇನಾಪತಿ ಕೊರ್ನವಾಲಿಸಾನ್ ಟಿಪ್ಪುಚೆರ್ ಜಯ್ತ್ ಲೆಂ. ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಝುಜಾಂತ್ ಇಂಗ್ಲಿಷಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಹೈದರಾಬಾದ್ಚ್ಯಾ ಜಾಮ್ ಆನಿ ಮರಾಠಿ ಮೆಳ್ಳೆಲ್ಯಾನ್ ಟಿಪ್ಪುಕ್ ಬೊರೋ ಧಾಡಾಯ್ಲೊ. ಾಚೆಂ ಅರ್ಧೆಂ ರಾಜ್‌ಚ್ ಉಸಳ್ಳೆಂ. ಚೊವ್ತ್ಯಾ ಝುಜಾಂತ್ ಟಿಪ್ಪುಕ್ ಂಗಾಡ್ ಕಾಡುನ್ ಇಂಗ್ಲಿಷಾಂನಿ 1799 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಮೈಸೂರ್ ರಾಜ್ ಸ್ವಾಧೀನ್ ಕೆಲೆಂ.

ಟಿಪ್ಪುಚೆಂ ಖಗಾರ್ಂ

ಟಿಪ್ಪುನ್ ಇಂಗ್ಲೆಜಾಂಚ್ಯಾ ಆನಿ ಪೊರ್ಚುಗಿಜಾಂಚ್ಯಾ ರಾಗಾನ್ ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಕ್ ದಗ್ದುಂಕ್ ಸುರು ಕೆಲೆಂ. 1784 ಇಸ್ವೆಚ್ಯಾ ಫೆಬ್ರೆರ್ 24 ತಾರಿಕೆರ್ ಎಕಾ ಲಾಖಾ ಪ್ರಾಸ್ ಚಡ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಲೊಕಾಕ್ ಧರುನ್ ಮೈಸುರ್ಚ್ಯಾ ಶ್ರೀರಂಗ್‌ಪಟ್ಣಾಕ್ ಬಂಧಿವಾಸ್ ಕರುನ್ ಲೆ. ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡ್ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಚ್ಯಾ ಚಡುಣೆ ಅಯ್ಸಿಂ ಹಜಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂ ವಾಂಕ್ ಬಲಾತ್ಕಾರಾನ್ ವ್ಹೊರ್ತಾನಾ, ತಾಂಚ್ಯಾ ಹಕ್ಕಾಚ್ಯೊ ಪನ್ನಾಸ್ ಾಖಾಂ ಪ್ರಾಸ್ ಚಡ್ ಮೊಲಾಚ್ಯೊ ಆಸ್ತಿ ತುರ್ಕಾಂಕ್ ಆನಿ ಹಿಂದ್ವಾಂಕ್ ಳ್ಳ್ಯೊ. ತ್ಯಾ ಬಿರ್ಮೊತ್ ಲೊಕಾಕ್ ಸರ್ವ್ ಥರಾಂಚ್ಯೊ ದಗ್ದೊಣ್ಯೊ ಲ್ಯೊ. ಲೇಕ್ ಮೀತ್ ನಾತುಲ್ಲೆ ಕಷ್ಟ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾನ್ ವಾಟೆರ್ ಜಾಯ್ತೆ ಬಾರ್ ಜಾಲೆ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ ತಾಂಚ್ಯೆ ಸವೊಡ್ತಿ ಖಾತಿರ್ ಮಾತ್ರ್ ತ್ತೆ ಲೆ. ಉರುಲ್ಲೆ ಭಾವಾಡ್ತಾಂತ್ ಥಿರ್ ರಾವ್ಲೆ. ಕೊಂಕಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಕ್ ಮುಸುಲ್ಮಾನ್ ಕರುಂಕ್ ಟಿಪ್ಪುಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಜಾಲೆಂಚ್ ನಾ.

ಇಂಗ್ಲಿಷಾಂಚೆ, ಮರಾಠ್ಯಾಂಚೆ ಆನಿ ನಿಜಾಮಾಚೆ ವಾರ್ ಖಾವ್
ಕ್ರಮೇಣ್ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನಾಕ್ ಇಲ್ಲಿ ಬೂಧ್ ಆಯ್ಲಿ. ತಾಚ್ಯಾ ಜಿಣ್ಯೆಚ್ಯಾ
ಅಖ್ರೇಚ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂನಿ ತಾಣೆ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಕ್ ದಗ್ದ್ಂಚೆಂ ಸೊಡ್ಲೆಂ
ಟಿಪ್ಪುಚ್ಯಾ ಮೊರ್ನಾ ನಂತರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂ ಪೈಕಿ ಉರುಲ್ಲೆ
ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಮಾಯ್‌ದೇಶಾಕ್ ಪಾಟಿಂ ಆಯ್ಲೆ. ಪಂದ್ರಾ ವರ್ಸಾಂಚ್ಯಾ ಖಗ್ರಾ
ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಾಕ್ ಪಂದ್ರಾ ಹಜಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಪಾಟಿಂ
ಆಯಿಲ್ಲೆ. ಹಾಂಗಾ ಯೇವ್ನ್ ಸ್ವಂತ್ ವಾವ್ರಾನ್ ತಾಣಿಂ ಇಗರ್ಜೊ
ಬಾಂಧ್ಲ್ಯೊ ಆನಿ ಕ್ರಮೇಣ್ ಜಿಣ್ಯೆಚೊ ಪಾಂವ್ಡೊ ಉಬಾರ್ಲೊ. ಟಿಪ್ಪು
ನಂತರ್ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಬ್ರಿಟಿಷಾಂಚೆಂ ರಾಜ್ ಭಾರತಾಕ್
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮೆಳ್ತಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಚಲ್ಲೆಂ.

ಫಾದ್ರ್ ಆಂಜೆಲೊ ಮಾಫ್ಫೆ

ಫಾದ್ರ್ ಆಂಜೆಲೊ ಮಾಫ್ಫೆ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಯೆರೊಪಿ ಜೆಜ್ವಿತ್ ಕೊಂಕ
ಣಾಂತ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ್ ಜಾಲಾ. ದಕ್ಷಿಣ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಜಾಯ್ತಿಂ ವರ್ಸಾಂ
ತಾಣೆ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚೊ ವಾವ್ರ್ ಕೆಲಾ. 1882 ವರ್ಸಾ ಮಂಗ್ಳು
ರಾಂತ್ ಛಾಪ್ಖಾನ್ ಸ್ಥಾಪನ್ ಜಾಲೆಂ. 1883 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ವಾಕ್ಸರ್
ಆನಿ ವ್ಯಾಕರಣ್ ತಾಣೆ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕೆಲೊ. ತ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್
"ಕೊಂಕಣಿ ರಾನಾಂತ್ಲೊ ಸೊಭಿತ್ ಸುಂದರ್ ತಾಳೊ" ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಆನ್ಯೆಕ್
ವ್ಯಾಕರಣ್ ತಾಣೆಂಚ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕೆಲ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಜಾಗೃತಿ
ಜಾಲಿ ಆನಿ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ (ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿನ್) ಕೊಂಕಣಿ ಪುಸ್ತಕಾಂ
ಚಡೊನ್ ಆಯ್ಲಿಂ. 1912 ಇಸ್ವೆಂತ್ "ಕೊಂಕಣಿ ದಿರ್ವೆಂ" ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ
ಪತ್ರ್ ಹಾಂಗಾ ಸ್ಥಾಪನ್ ಜಾತಚ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಾಡೊನ್ ಆಯ್ಲೆಂ
ಆನಿ ಕ್ರಮೇಣ್ ಉತ್ತರ್ ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ಪಾಟಿಂ
ಘಾಲುಂಕ್ ಪಾವ್ಲೆಂ. ಹೊ ವಿವರ್ ಮುಕಾರ್ ಮೆಳ್ತೊಲೊ. ಆಜ್ ಕೊಂಕಣಿ
ಸಾಹಿತ್ಯ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಪಾಂವ್ಡ್ಯಾಕ್ ಚಡ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಮನಿಸ್ ಜಿಣೆ
ಯೆಚ್ಯಾ ಹರ್ಯೆಕಾ ಮಟಾಂತ್ ನಾಂವಾಡ್ಲ್ಯಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಸರ್ಕಾರ್
ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆನ್ ಶಿಕಾಪ್ ದೀಂವ್ಕ್ ತಯಾರ್ ನಾ! ಚಡ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್?
ಇತ್ಲ್ಯಾ ಉಂಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಕ್ ಸರ್ಕಾರ್ ವಳ್ಕಾನಾ!

ಕೊಂಕಣಾಚೆಂ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ

ಸದಾಂಚ್ ಸಮೃದ್ಧೆಚ್ಯಾ ಹ್ಯೆ ಕೊಂಕಣ್ ಭುಂಯ್ಚೆರ್ ಇತಿಹಾಸಾಚ್ಯಾ
ತ್ಲ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂನಿ ದುಕೊಳ್ ಯಾ ವ್ಹಡ್ ಖರ್ಗಾಂ ಯೇಂವ್ಕ್
ಾಂತ್. ಪುರ್ವಿಲ್ಯಾ ಕಾಲಾಚ್ಯಾ ವ್ಹಡ್ಪಣಾಚಿಂ ಖುಣಾಂ ಆಮ್ಕಾಂ
ೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ವಿಸ್ತಾರಾಕ್ ದಿಸ್ತಾತ್. ಉತ್ತರ್ ಕೊಂಕಣಾಚಿಂ ತಿಂ
ಳಾದಿಕ್ ಬುರ್ಜಾಂ, ಗೊಂಯ್ಚ್ಯೊ ತ್ಯೊ ಮಜ್ಬೂತ್ ಇಗರ್ಜೊ,
ಾಂಧ್ಪಾಂ ಆನಿ ದಿವ್ಳಾಂ, ದಕ್ಷಿಣ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ಲೆ ತೆ ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯಾಚೆ ಗುಮ್ಟೆ
ನಿ ಬಸ್ತ್ಯೊ, ಝುಜಾರ್ಯಾಂಚ್ಯೊ ಬತ್ತೆರಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಇತಿಹಾಸಾಚೊ
ಯಾಳ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಕರುಂಕ್ ಲಾಯ್ತಾತ್. ಆಮ್ಚೊ ದೇಶ್ ಭಾರತಾಂತ್
ಶಿಷ್ಟ ಮ್ಹಣೊನ್ ಮಧ್ಯ ಕೊಂಕಣಾಚಿಂ ತಿಂ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಬಂದ್ರಾಂ,
ಕ್ಷಿಣ್ ಕೊಂಕಣಾಚಿಂ ಖಾರ್ವ್ಯಾಂಚಿಂ ಕೇಂದ್ರಾಂ, ಕಾರ್ವಾರ್ಚಿಂ ತಿಂ
ಂದರ್ ವಾರ್ಯಾರುಕಾಂಚಿಂ ರಾನಾಂ, ಅಖ್ಯಾ ದರ್ಯಾ ಕಿನಾರ್ಯಾವಯ್ಲಿಂ
ಾಡಾಂಚಿಂ ವನಾಂ ಶಾಶ್ವಿತ್ ಪ್ರದರ್ಶನಾಕ್ ರಾವ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಗೊಂಯ್ಚಿ
ಾಂಡ್ವಿ, ಮುಂಗ್ಳುರ್ಚಿ ನೇತ್ರಾವತಿ ಆನಿ ಹಾಂಚ್ಯಾಕ್ಯಿ ಲ್ಹಾನ್ ತರೀ
್ರಯೋಜನಾಚ್ಯೊ ಸುಂದರ್ ನದಿ, ಭಾತಾಚಿಂ ಶೆತಾಂ, ಉಸೆಲಾಚಿಂ
ಾಟಾಂ, ಕಾಜು ರುಕಾಂನಿ ಭರುಲ್ಲೆ ಹರಿತ್ ದೊಂಗರ್ ಆನಿ ಮಾಸಾಳ್
ಾಲ್ಕಿಂ ಚಿಂತ್ತಾನಾ ಅಂತ್ಯಕಾಳಾರ್ ಪ್ರಣಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣ್ ಮಾಯ್
ಶಾಂತ್ ಪಾಯ್ ಸೊಡುಂಕ್ ಹರ್ಯೆಕ್ಲೊ ಕೊಂಕ್ಣೊ ಅತ್ರೆಗ್ತಾ.

---

2. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಚಿ ಭಾಸ್

ಬ್ರಹ್ಮವರ್ತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಾರಸ್ವತಾಂನಿ ಸರಸ್ವತೀ ಬಾಲಾಭಾಷಾ ಥಾವ್ನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಸಂಸ್ಕೃತಾಚೆಂ ಸುಲಭ್ ರೂಪ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ಚಿ ಭಾಸ್ ಉಲೊಂವ್ಕ್ ವ್ಹಯ್ ಕೆಲಿ. ಪರಶುರಾಮಾನ್ ಆಪ್ಲ್ ಆವಯ್ಚಂ (ಕೊಂಕಣಾ) ನಾಂವ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಅಪರಾಂತ್ (ಅಸ್ತ್ರಮ್ತ್ರಿಚೆ ಅಂತ್ ಗಾಂವ್) ದೇಶಾಕ್ ಸಾರಸ್ವತ್ ಯೆತಾಸ್ತಾನಾ, ತಾಣಿಂ ಹಿ ಭಾಸ್ ಹಾಂಗಾ ಹಾಡ್ಲಿ. ಆತಾಂ ಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಮಾತ್ರ್ ಮುಖ್ಯ ಜಾವ್ನ್ ಘೊಳ್ತಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ 'ಕೊಂಕಣಿ' ಮ್ಹಳ್ಳೆ ನಾಂವ್ ಥಿರ್ ಜಾಲಾಂ. ಹಿ ಭಾಸ್ ಉಲೊಂವ್ಚ್ಯಾಂಕ್ ಮಾತ್ರ್ 'ಕೊಂಕ್ಣೆ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹೆರ್ ಭಾಸೊ ಉಲೊಂವ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ನಿವಾಸಿಂಕ್ 'ಕೊಂಕ್ಣೆ' ನಾಂವ್ ಯೇನಾ. ಕಾರಣ್, ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಕೃ ತಿಂತ್ ತೆ ಆಟಾಪೊನ್ ನಾಂತ್ ದೆಕುನ್. ಹೆರ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂನಿ ಉಲೊಂವ್ಚ್ಯಾ ಭಾಸಾಂಕ್ "ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಚಿ ಭಾಸ್" ಮ್ಹಣಾನಾಂತ್ ತೆಂ ನಾಂವ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಕ್ ಮಾತ್ರ್ ಫಾವೊ ಜಾತಾ. ಹಿಂದ್ ಆರ್ಯಾಂಚೆ ಮುಳಾವೆ ಭಾಮುಣ್ ಸಾರಸ್ವತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಹ್ಯಾ ಗೌಡ್ ಸಾರಸ್ವತಾಂಚ್ಯಾ ಭಾಷೆಕ್ ಮಾತ್ರ್ "ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಚಿ ಭಾಸ್" ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ಸೊಳಾವ್ಯಾ ಶತಕಾಂತ್ ಹಾಂಗಾ ಆಯಿಲ್ಲೊ ಫಾದ್ರ್ ತೊಮಾಸ್ ಎಸ್ತೆವ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಕ್ "ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಚಿ ಭಾಸ್" ಮ್ಹಣ್ತಾ.

ಕೊಂಕಣಿ ಮರಾಠಿಚಿ ಮ್ಹಾಳ್ಘಡಿ ಭಯ್ಣ್

ಸರಸ್ವತೀ ಬಾಲಾಭಾಷಾ ಥಾವ್ನ್ ಉಬ್ಜಲ್ಲ್ಯಾ ಭಾಸಾಂ ಪೈಕಿ ಕೊಂಕಣಿ ಮ್ಹಾಳ್ಘಡಿ ಜಾವ್ನ್ ಆಸೊನ್ ತಿಚೆಂ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ರೂಪ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸಾ. ಹ್ಯಾಚ್ಯಾ ಪ್ರಾಕೃತಾ (ಸರಸ್ವತೀ ಬಾಲಾಭಾಷಾ) ಥಾವ್ನ್ ಮರಾಠಿಯೊ ಫಾಂಟೆಲ್ಲಿ. ಕೊಂಕಣಿ ಸುರ್ವೆರ್ ಥಾವ್ನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಾಪರಿಂ ನೀಟ್ ಸರಾಳ್ ರಿತಿನ್ ಚಲ್ಲಿ. ಪುಣ್ ಮರಾಠಿಚಿ ವಾಡಾವಳ್ ಅನೇಕಾ

ಕ್ ನಮುನ್ಯಾನ್ ಬದ್ಲೊನ್ ಗೆಲಿ. ಬಾಲಾಭಾಷೆಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆಂ ಾಪ್ - ಸಂಸ್ಕೃತ್. ಕೊಂಕಣಿಕ್ ಆಸುಲ್ಲೊ ಇತ್ಲೊ ಸಂಸ್ಕೃತಾಚೊ ಾಗ್ಸಿಲೊ ಸಂಬಂಧ್ (ಸಬ್ದಾಂನಿ ಆನಿ ಘಡಾವಳಿಂತ್) ಆಯ್ಚ್ಯಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಾಸಾಂಕ್ ನಾ.

ಮರಾಠಿಂತ್ ಶಿವಾಜಿಚ್ಯಾ ಕಾಳಾನಂತರ್ ಜಿವೆಜಿವೆಚ್ಚ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಬ್ದ್ ಗಿಳುನ್ ವಾಕ್ಸರ್ ವಾಡಯ್ಲ್ಯಾ. ಪುಣ್ ತ್ಯಾಚ್ಚ ಅರ್ಥಾಂಚೆ ರ್ಥ್ ಸಬ್ದ್ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಸಂಸ್ಕೃತಾಚೆ ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್ ತೆಲ್ತೆ ಜಾವ್ನ್ ಯಿಲ್ಲೆ ಆಸಾತ್. ಮರಾಠಿ 'ಋಣ' ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಸಬ್ದ್‌ಚ್ ಾಪುರ್ತಾನಾ ಆನಿ ರೀಣ್ ಮ್ಹಣ್ತಾಂವ್. ಪ್ರಾಕೃತ್ ಭಾಷೆಂತ್ 'ರಿಣ' ್ಹಣ್ತಾತ್. ನದಿ, ದೃಷ್ಟಿ, ಕ್ಷಣ ಆನಿ ವಾತ ಮ್ಹಳ್ಳೆ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಸಬ್ದ್‌ಚ್ ರಾಠಿ ವಾಪುರ್ತಾತ್. ಪುಣ್ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ತೆಲ್ತೆ ಸಬ್ದ್ ಆಸಾತ್: ಂಯ್ (ಪ್ರಾಕೃತ್ - ನಈ), ದೀಷ್ಟ್ (ಪ್ರಾಕೃತ್ - ದಿಟ್ಠೀ), ಖಿಣ್ ಪ್ರಾಕೃತ್ - ಖಣ), ವಾಯ್ (ಪ್ರಾಕೃತ್ - ವಾಯ್). ಮರಾಠಿ ಭಾಸ್ ಂಕಣಿ ಭಾಷೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲಿ.

ಸಾಡೆಸಯ್ತ್ಂ ವರ್ಸಾಂ ಆದಿಂ ಮರಾಠಿನ್ "ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ" ಕಾವ್ಯೆಂ ಚ್ಲೆಲೆಂ. ತ್ಯಾ ಕಾವ್ಯಾಂತ್ ಧಾರಾಳ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಬ್ದ್ ವಾಪುರ್ಲ್ಯಾತ್. ಯ್ಚ್ಯಾ ಮರಾಠ್ಯಾಂಕ್ ತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಂಚೊ ಅರ್ಥ್ ಾಯ್ನಾ. ಪುಣ್ ಸಾದ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಕ್ ತೆ ಸಬ್ದ್ ಸಮ್ಜತಾತ್. ್ಯಾ ಕಾಲಾರ್ ಆನಿ ತಾಚ್ಯಾಕ್‌ಯಿ ಆದಿಂ ಮರಾಠಿ ಪ್ರಾಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಳ್ ಆಸುಲ್ಲಿ.

ಕೊಂಕಣಿ ಮರಾಠಿ ಥಾವ್ನ್ ವೆಗ್ಳಿ

ಫಾದ್ರ್ ತೊಮಾಸ್ ಎಸ್ತೆವಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆನ್ 'ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಾತೊರ್ನಿಚೊ ಕಾತೆಕಿಸ್ಮ್' ಆನಿ 'ಕೊಂಕಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ್' ಗ್ರಂಥ್ ಖ್ಲ್ಯಾತ್. ತಾಣೆಂಚ್ ಮರಾಠಿನ್ 'ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಪುರಾಣ್' ಲಿಖ್ಲಾ. ರಾಠಿ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸಾಂಚೆಂ ಫರಕ್ ಹಾಂಗಾ ಸಮಾ ಕಳ್ತಾ. ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಪುರಾಣ್' (ಅರ್ಥ್ ಸಾಂಗ್ಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್) ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಕ್ ಮ್ಜನಾ. ಪುಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ಗ್ರಂಥಾಂಚೊ ಅರ್ಥ್ ಸಾಂಗ್ಚಿ ಗರಜ್ ನಾ.

ಕೊಂಕಣೆಚ್ಯಾ ಉಚ್ಚಾರಾಂತ್ ಮರಾಠಿ ಪ್ರಾಸ್ ಗುಜ್ರಾಥಿ, ಬಂಗಾ ಭಾಸಾಂಕ್ ಚಡ್ ಸಂಬಂಧ್ ಆಸಾ. ಸಬ್ದಾಂಚ್ಯೆ ಅಖ್ರೇಕ್ 'ಒ' ಸ್ವ ಯೆಂವ್ಚಿ ರೀತ್ ಹೆಂ ರುಜು ಕರ್ತಾ. ಗುಜ್ರಾಥಿ, ಬಂಗಾಲಿ ಆನಿ ಕೊಂಕ ಭಾಷೆನ್ 'ಒ' ಸ್ವರ್ ಯೆತಾನಾ, ಮರಾಠಿನ್ 'ಆ' ಸ್ವರ್ ಯೆತಾ. ಉದಾ: ಕೊಂಕಣಿ: ಕಾಂಟೊ, ದಿವೊ, ರೆಡೊ, ಘೊಡೊ. ಮರಾಠಿ: ಕಾಂಟಾ, ದಿವಾ, ರೆಡಾ, ಘೊಡಾ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ಸಬ್ದ್ ಪ್ರಾಕೃತಾ ಥಾವ್ನ್ ಪಯ್ಸ್ ವ್ಹೊಚೊಂಕ ನಾಂತ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಾಕ್ ಲಾಗಿಂಚ್ ಆಸಾತ್. ಪುಣ್ ಮರಾಠಿಂತ ಕೊಂಕಣಿ ಸಬ್ದಾಂಚೆಂ ರೂಪ್ ಘುಂವ್ಡಾವ್ನ್ ನವೆ ಸಬ್ದ್ ಕರುಂಕ ಪ್ರಯತ್ನಾಂ ಚಲ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಆರ್ವಿಲ್ಯಾ ಕಾಲಾರ್ ತಾಣಿಂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಿಕೊನ್ ತಾಂತ್ಲೆ ಸಬ್ದ್ ಜಿವೆ ಗಿಳುನ್ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪಳೆಲಾಂ ಮರಾಠ್ಯಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ವ್ಹಡಾ ಪ್ರಭಾವಾಂಕ್ ಖಾಲ್ ಜಾತಚ್ ಬದಲ್ಲ್ಯ ಪುಣ್ (ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಚಿ) ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಪುರ್ವಿಂಚ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಕ್ ಪಾವುಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಖಂಚ್ಯಾಯ್ಚ್ ಪ್ರಭಾವಾನ್ ತಿಚಿ ಘಡಾವಳ್ ಬದ್ಲೊಂಕ್ ನಾ ಚಡ್ ಸುಧಾರಿತಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಚಡುಣೆ ಥಿರ್ ಉರ್ತಾ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂಚಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆ ಥಂಯ್ ಹೆಂ ಸತ್ ದೆಖ್ಯೆತ್.

ಬಂಗಾಲಿ, ಗುಜ್ರಾಥಿ ಆನಿ ಹಿಂದಿಚೊ ಸಂಬಂಧ್

ಕೊಂಕಣಾಚಿ ಆನಿ ಬಂಗಾಳಾಚಿ ಲೊಕಾಚಿ ಜಿಣಿ ಸರ್ ಕರ್ಯೆತ್, ಥಂಚೆಂ ಆನಿ ಹಾಂಗಾಚೆಂ ಖಾಣ್- ಮಾಸ್ಳಿ ಆನಿ ಶಿತ್; ಲೋಕ್ ಆಯ್ರ್ನ ಕುಳಿಯೆಚೊ. ಭಾಸಾಂಚ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಂಕ್ ಭೋವ್ ಲಾಗ್ಸಿಲೊ ಸಂಬಂಧ್ ಆಸಾ. ಅಶ್ಯೊಚ್ ರಿತಿ-ರಿವಾಜಿ. ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಮಾನೆಸ್ತಾಂಕ್, ಗ್ರೇಸ್ತಾಂಕ್ 'ಬಾಬ್' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್; ಬಂಗಾಳಿಂತ್ 'ಬಾಬು' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಕೊಂಕಣಾಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಗುಜ್ರಾಥ್ ಪ್ರಾಂತ್ ಆಸಾ. ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್ ಗುಜ್ರಾಥಿ ಲೊಕಾಲಾಗಿಂ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂನಿ ಸಂಬಂಧ್ ದವರ್ಲಾ. ಭಾಸಾಂಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣೀ ಬಾಂಧಾವಳಿಕ್ ಜಾಯ್ತಿ ಸರ್ ಆಸಾ ಆನಿ ಸಬ್ದಾಂಚೆಂ ಸಾಮ್ಯ್ಯಾಯಿ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ. ಭುಗ್ರ್ಯಾಕ್ ಯಾ ತರ್ನಾಟ್ಯಾಕ್ ಆಮಿ 'ಚಲೊ' ಮ್ಹಣ್ತಾಂವ್, ಗುಜ್ರಾಥಿಂತ್ 'ಚೆಲೊ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ು ಕೇಸ್ 'ವೊಳಂವ್ಚೆ' ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ, ಗುಜ್ರಾಥಿಂತ್ 'ಒಳವುಂ'
ಣ್ತಾತ್. ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂಚ್ಯಾ ಕೆಸಾಂಕ್ 'ವೊವ್ಳ್ಯಾಂ'
ಣ್ತಾತ್, ಕಾಥಿಯಾರ್ಚಿ ಗುಜ್ರಾಥಿ ಕೆಸಾಂಕ್ 'ಮವಾಳಾಂ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.
ಂಕಣಿನ್ 'ಪಾಸ್ಳಿ' ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾಕ್ ಗುಜ್ರಾಥಿನ್ 'ಪಾಂಸಳಿ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.
ಕೊಂಕಣಿ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಭಾಸ್, ಹಿಂದಿ ಆಧುನಿಕ್ ಭಾಸ್. ಪುಣ್
ನಾಂಚೆಂ ಮೂಳ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಂಕ್
ಮ್ಯ ಆಸಾ. ಚಾಲು ಸಬ್ದ್ ದೊನ್ಯಿೀ ಭಾಸಾಂನಿ ಜಾಯ್ತಿ ಸಾಮಾನ್ಯ
ಾತ್ ಶಿವಾಯ್ ಥೊಡೆ ಆತಾಂ ಉಪಯೋಗಾರ್ ನಾತುಲ್ಲೆಯೀ
ತ್. ಕೊಂಕಣಿ 'ಚುಡೊ' – ಹಿಂದಿ 'ಚೂಡಾ'; ಕೊಂಕಣಿ 'ಜೊತೆಂ'
ದಿ 'ಜೂತಾ' ಇತ್ಯಾದಿ.

ವ್ಯಾಕರಣಾಚ್ಯಾ ಬಾಂಧಾವಳಿಂತ್ಯೀ ಉತ್ತರಾಚ್ಯೊ ಆರ್ಯ
ಸೊ ಕೊಂಕಣಿಕ್ ಲಾಗ್ಗಿಂ, ಮರಾಠಿ ಪಯ್ಸ್. ದಾಖ್ಲ್ಯಾಕ್: ಹಾಂವ್
ಮ್ ಕರ್ತಾಂ (ಕೊಂಕಣಿ); ಆಮಿ ಕಾಮ್ ಕರಿತೇ ಛಿ (ಬಂಗಾಳಿ);
ು ಕಾಮ್ ಕರುಂ ಛುಂ (ಗುಜ್ರಾಥಿ); ಆಂವ್ ಕಮು ಥೋ ಕರ್ಯಾ
ಧಿ); ಪುಣ್ ಮರಾಠಿನ್ ಅಶೆಂ: ಮಿ ಕಾಮ್ ಕರ್ತೊಂ! ಕಿತ್ಲೆಂ ಫರಕ್
ಯಾ!

ಮರಾಠ್ಯಾಂನಿ ರಾಜ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ತಿನ್ಶಿಂ ವರ್ಸಾಂ ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್ ಮಾತ್ರ್.
ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸರ್ದಾರಾಂನಿ ಮೌರ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ರಾಜ್
ಯ್ಲಾಂ. ಝುಜಾರಿ ಕುಳಿಯೆಕ್ ಮರಾಠ್ಯಾಂನಿ 'ಕ್ಷತ್ರಿಯು' ಸಬ್ದ್
ಲ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂ ಶತಕಾಂನಿ ದಿಲಾ. ಪುಣ್ ಕೊಂಕಣಿ 'ಚಾಡೊ' (ಚಾರೊಡಿ)
ಲ್ದ್ ಆಜಿಕ್ಯಿ ಹಿಂದ್ ಆರ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಮೂಳ್‌ಸ್ಥಾನಾ ಪಂಜಾಬಾಂತ್
ದ್ಧ' ಜಾವ್ನ್ ಆಸಾ. [ಸಂಸ್ಕೃತ್: ಚತುರ್-ರಥ = ಚಾರ್ ಚಕ್ರಾಂಚೆಂ
ಆಸುಲ್ಲೊ.]

ರಾಠಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಉದ್ಧಾರಾಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕುಮಕ್ ಗರ್ಜ್!

ಮರಾಠಿ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂಕ್ "ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ" ತಸಲಿಂ ಆದ್ಲಿಂ ಲಿಖಿತಾಂ
ಜ್ಞಾಂಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕ್ಚಿ ಗರ್ಜ್ ಪಡ್ತಾ. ಮೊಲ್ಸ್‌ವರ್ಥ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ
ದ್ವಾಂಸಾನ್ ಮರಾಠಿ ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲೊ. ತಾಂತುಂ ಆಪ್ಣ

ಜಾಯ್ತಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಬ್ದ್ ಲಕಯ್ಲ್ಯಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ತೊ ಪ್ರಸ್ತಾವನಾಂತ ಕಳಯ್ತಾ.

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಮರಾಠಿಚೆರ್ ಆಧಾರ್ ಕರುನ್ ನಾ ಆನಿ ಉತ್ತರ ಆರ್ಯನ್ ಭಾಸಾಂಕ್ ಚಡ್ ಸಂಬಂಧಾಚಿ ಜಾವ್ನ್ ಆಸೊನ್, ತಿಚಿ ವಾಡ ವಳ್ ವಿಶಿಷ್ಟ ಥರಾನ್ ಆಸಿ ಎಕಾಚ್ಚ್ ನೀಟ್, ಸರಾಳ್ ರಿತಿನ್ ಜಾವ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ. ಆದಿಂ ಜಾಯ್ತಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಬ್ದ್ ಮರಾಠಿ ಆನಿ ಗುಜ್ರಾಥಿ ಭಾಸಾಂಗಾರ್ ವಾಪುರ್ತಾಲೆ. ಆತಾಂ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಶಿಕೊನ್ ತಾಂತ್ಲೆಚ ಸಬ್ದ್ ಆಸಾತಶೆ ಲಕೊಂವ್ಕ್ ಸುರು ಜಾಲ್ಯಾತ್! ಆನಿ ಸೀಜ್ ಗಜಾಲ್ ಸರೀ ಉಲ್ಟಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಯಿ ಥೊಡೆ ಮರಾಠಿ "ಕೊಂಕಣಿ ಮರಾಠಿಚಿ ಉ ಭಾಸ್" ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಲಜೆನಾಂತ್!

ಮರಾಠಿಚೆರ್ ಪರ್ಕಿ ಭಾಸಾಂಚೊ ಪ್ರಭಾವ್

ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ರಾಯಾಂಚೊ ಆನಿ ಪರ್ಕ್ಯಾಂಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಪಡ್ಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಯಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣೀ ಬಾಂಧಾವಳಿಚೆರ್ ಖಂಚ್ಯಾಚ್ಚ್ ಭಾಷೆಚೊ ಬಲಾತ್ಕಾರ್ ಚಲ್ಲೊ ನಾ. ನವೆ ಪರ್ಕಿ ಸಬ್ದ್ ಆಯ್ಲೆ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಯಿ, ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಘಡಾವಳಿಕ್ ಹ್ಯಾ ನರ್ವಿಂ ಕಾಂಯ್ ಬಾಧಕ್ ಆಯ್ಲೆಂ ನಾ. ಪುಣ್ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಬಾಂಧಾವಳಿಂತ್ ವಿಶೇಸ್ ಪರ್ಕಿ ಪ್ರಭಾವ್ ಪಡ್ಲಾ ತೊ ಕಾಯಮ್ ಉರ್ಲಾ.

ಕೊಂಕಣಿಂತ್, ಹಿಂದಿ ಆನಿ ಗುಜ್ರಾಥಿ ನಮುನ್ಯಾಂಕ್ ತಾಳ್ ಪಡ್ಚ್ಯಾ ತಸಲ್ಯಾ, ಮ್ಹಾಕಾ, ತುಕಾ ಇತ್ಯಾದಿ 'ಕಾ' ಕಾರಾನ್ ಅಖೇರ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಂಕ್ ಮರಾಠಿನ್ 'ಲಾ' ಕಾರ್ ಯೆತಾ: ಮಲಾ, ತುಲಾ ಇತ್ಯಾದಿ. ಕ್ರಿಸ್ತಶಕಚ್ಯಾ ಸವ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಧಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಮಹಾ ರಾಷ್ಟ್ರಾಂತ್ ರಾಜ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಪರ್ದೆಶಿ ತುರ್ಕಿ ಮೊಂಗೊಲ್ ಜನಾಂಗಾಚ್ಯಾ "ಹೂಣ್" ಲೊಕಾಚ್ಯೆ ಭಾಷೆ ಥಾವ್ನ್ ಮರಾಠ್ಯಾಂನಿ ಹಿ 'ಲಾ' ಪ್ರಯೋ ಗಾಚಿ ಪದ್ಧತ್ ಆಪ್ಲಿಚ್ ಕೆಲಿ.

ದಕ್ಷಣಾಂತ್ ಕಾಂದ್ರೆ ರಾಯ್ ರಾಜ್ ಕರ್ತಾನಾ ಮರಾಠಿಚೆರ್ ಜಾಯ್ತೊ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಪಡ್ಲೊ. ಕುಟ್ಮಾ ಸಂಬಂಧಾಚೆ ಜಾಯ್ತಿ ಕಾಂದ್ರೆ ಸಬ್ದ್ ಮರಾಠಿ ಭಿತರ್ ರಿಗ್ಲೆ. ಕನ್ನಡ "ಅಪ್ಪ" ಥಾವ್ನ್

...ಠಿ "ಅಪ್ಪಾ ಸಾಹೇಬ್" (ಗೌರವಾರ್ಥ್), ಕನ್ನಡ "ಅಮ್ಮ" ಥಾವ್ನ್
...ಠಿ "ಅಮ್ಮಾ ಸಾಹೇಬ್" (ಗೌರವಾರ್ಥ್), ಕನ್ನಡ "ಅಣ್ಣ" ಥಾವ್ನ್
...ಠಿ "ಅಣ್ಣಾ ಸಾಹೇಬ್" (ಗೌರವಾರ್ಥ್) ಸಬ್ದ್ ಯೆಂವ್ಚೆ ಯೇವ್ನ್
... ಘರಾಂತ್‌ಯಿ ರಿಗ್ಲೆ. ದಾಖ್ಲ್ಯಾಕ್: ಅಕ್ಕ (ಕ) – ಅಕ್ಕಾ (ಮರಾಠಿ),
... (ಕ) – ಆಯಿ (ಮ), ಅತ್ತೆ (ಕ) – ಅತೆ (ಮ), ಮಗ (ಕ) – ಮುಲ್ಗಾ
..., ಮಗಳು (ಕ) – ಮುಲ್ಗಿ (ಮ) ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಆಪುಟ್ ಉರ್ಲ್ಯಾ

... ಪುಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚೆರ್ ಅಸಲೊ ಬಲಾತ್ಕಾರ್ ಚಲ್ಲೊ ನಾ.
... ಸಬ್ದಾಂಚಿಂ ಮುಳಾಂ ಆರ್ಯ್ ಭಾಸಾಂಕ್ ಸಂಬಂಧಾಚಿಂಚ್.
...ಯ್ (ಕೊಂಕಣಿ) ಬಾಪ್ (ಹಿಂದಿ) ಬಾಪು (ಗುಜ್ರಾಥಿ); ಮಾಂಯ್
...ಂಕಣಿ) ಮಾತಾ (ಸಂಸ್ಕೃತ್) ಮಾಂ (ಹಿಂದಿ); ಪೂತ್ (ಕೊಂಕಣಿ)
... (ಸಂಸ್ಕೃತ್), ಧುವ್ (ಕೊಂಕಣಿ) ದುಹಿತಾ (ಸಂಸ್ಕೃತ್) ಇತ್ಯಾದಿ.
...ತ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಗೌರವಾರ್ಥ್ ಸಬ್ದ್‌ಯಿ. ಬಾಯ್ (ಕೊಂಕಣಿ)
... ಗುಜ್ರಾಥಿ) ಅಂಬಾ (ಸಂಸ್ಕೃತ್); ಬಾಬ್ (ಕೊಂಕಣಿ) ಬಾಬು
...ಗಾಳಿ) ಬಾಪುಜಿ (ಗುಜ್ರಾಥಿ) ಇತ್ಯಾದಿ.

ಸಂಸ್ಕೃತಾಪರಿಂಚ್ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ವರ್ತಮಾನ್ ಕಾಲಾರ್ ಲಿಂಗಾಂ
...ರ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂಚೆಂ ರೂಪ್ ಬದ್ಲನಾ. ಅಶೆಂಚ್ ಗುಜ್ರಾಥಿ
...ಂತ್. ಪುಣ್ ಆಡ್ ಪ್ರಭಾವಾಂಕ್ ಸಾಂಪಡ್ಲೆಲ್ಯಾ ಮರಾಠಿಂತ್
...ಮಾನ್ ಕಾಲಾರ್ ಲಿಂಗಾಕ್ ಏಕ್ ರೂಪ್ ಯೆತಾ. ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್:–

...ಮ್ ಪುರುಷ್.	ಭಾಸ್	ಪುಲ್ಲಿಂಗ್	ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್	ನಪುಂಸಕ್ ಲಿಂಗ್
	ಮರಾಠಿ:-	ಕರ್ತೋಂ	ಕರ್ತ್ಯೇಂ	ಕರ್ತೇಂ.
	ಕೊಂಕಣಿ:-	(ತಿನೀ ಲಿಂಗಾಂಕ್ ಏಕ್ ರೂಪ್)		-ಕರ್ತಾಂ.
	ಗುಜ್ರಾಥಿ:-	(,,	,,	,,) -ಕರುಂ ಛುಂ.
...ಯ್ವ್ ,,	ಮರಾಠಿ:	ಕರ್ತೋಸ್	ಕರ್ತ್ಯೇಸ್	ಕರ್ತೇಂಸ್.
	ಕೊಂಕಣಿ:-	(ತಿನೀ ಲಿಂಗಾಂಕ್ ಏಕ್ ರೂಪ್)		-ಕರ್ತಾಯ್.
	ಗುಜ್ರಾಥಿ:-	(,,	,,	,,) -ಕರೇ ಛೇ.
...ಮ್ ,,	ಮರಾಠಿ:-	ಕರ್ತೋ	ಕರ್ತ್ಯೋ	ಕರ್ತೇಂ.
	ಕೊಂಕಣಿ:-	(ತಿನೀ ಲಿಂಗಾಂಕ್ ಏಕ್ ರೂಪ್)		-ಕರ್ತಾತ್.
	ಗುಜ್ರಾಥಿ:-	(,,	,,	,,) -ಕರೇ ಛೇ.

ಗಜಾಲ್ ಅಶಿ ಆಸ್ತಾಂ ಕೊಂಕಣಿ ಮರಾಠಿಚಿ ಉಪಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ಚ ಖರೆಚ್ ನೆಣಾರಿ. ತ್ಯೊ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯೊ ಭಾಸೊ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ವಾಟಾಂನಿ ವಾಡ್ಲ್ಯಾತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಾನ್ ನೀಟ್ ವಾಟೆನ್ ವೃದ್ಧಿ ಜಾಲ್ಯಾ; ಪುಣ್ ಮರಾಠಿ ಸಂಸ್ಕೃತಾ ಶಿವಾಯ್ ಪರ್ಕಿ ಭಾಸಾಂಚಿಯೆ ಫುಡಾವಳ್ ಆಟಾಪುನ್ ಮಾತ್ರ್ ಬಳ್ ಜಾಲ್ಯಾ. ಕೊಂಕಣಿ ಮರಾಠಿ ಪ್ರಾಸ್ ವ್ಹಾಲ್ಫಡಿ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂಚಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್.

ಉಲೊಂವ್ಚ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಭಾಸಾಂನಿ ಪರ್ಕಿ ಸಬ್ದ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಭಾರ ತಾಚ್ಯಾ ಭಾಸಾಂನಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ಸಬ್ದ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್. ಮರಾಠಿಂತ್ ತೆ ಸಬ್ದ್ ಆಸಾತಶೆ ಲಕಯ್ಲ್ಯಾತ್, ಪುಣ್ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ತೆ ತೆಲ್ತೆ ಜಾವ್ನ್ ಘೊಳ್ತಾತ್. ಮರಾಠಿಕ್ ಪರ್ಕಿ ಸಬ್ದ್ ಜಿರೊಂವ್ಚಿ ಶಾತಿ ನಾ.

ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂ ಮಧೆಂ ಚಡ್ ಪೊರ್ಚುಗಿಜ್ ಸಬ್ದ್ ವಾಪುರ್ತಾತ್. ಪುಣ್ ಗೊಂಯಾಂ ಭಾಯ್ರ್ ತೆ ಸಬ್ದ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ಆಪುಟ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಬ್ದ್ ಉಲಯ್ನಾಂತ್‌ಗಿ? ಅಶೆಂಚ್ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂನಿ ಮೆಳ್ಳಿಲೆ ಥೊಡೆ ಕನ್ನಡ ಸಬ್ದ್ ಉಸ್ಕಾವ್ನ್ ಆಪುಟ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲಯ್ನಾಂತ್‌ಗಿ?! ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಕ್ ತೆ ಸಬ್ದ್ ಗರ್ಜ್ ನಾಂತ್. ತಿಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣೀ ಬಾಂಧಾವಳಿಚೆರ್ ಹೆರ್ ಭಾಸಾಂಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಪಡೊಂಕ್ ನಾ. ತರ್ ಮರಾಠಿ ಪ್ರಾಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಆಪುಟ್ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಚಡ್ ಸಾಂಗ್ಚಿ ಗರ್ಜ್‌ಚ್ ನಾ.

ಕೊಂಕಣಿ 'ಸುಲಭ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ್' ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಪುಣ್ ಮರಾಠಿ ಉರ್ದು ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಪ್ರಭಾವಾಕ್ ಖಾಲ್ ಜಾಲ್ಯಾ. ಸಂಸ್ಕೃತಾನ್: 'ಅಹಮ್ ಉದಕಮ್ ಪೀಬಮಿ' ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಕೊಂಕಣಿನ್: 'ಹಾಂವ್ ಉದಾಕ್ ಪಿಯೆತಾಂ(ಪಿತಾಂ)' ಜಾತಾ. ಪುಣ್ ಮರಾಠಿನ್: 'ಮಿ ಪಾಣಿ ಪಿತೋಂ' ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಉರ್ದುನ್: 'ಮೈಂ ಪಾನಿ ಪೀತಾ ಹುಂ' ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾ ರಿತಿಕ್ ಖಾಲ್ ಜಾವ್ನ್!

ಪರ್ಸಿಯನ್ ಭಾಷೆಚೊ ಬಲಾತ್ಕಾರ್ ಮರಾಠಿಚೆರ್ ಚಲ್ಲಾ. ಹಾಂವ್ ಆಸಾಂ (ಕೊಂಕಣಿ), ಮಿ ಆಹೆಸ್ (ಮರಾಠಿ). ಸಂಸ್ಕೃತ್ 'ಅಹಮ್' ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ 'ಹಾಂವ್' ಸಬ್ದ್ ಆಯ್ಲಾ; ಪುಣ್ ಮರಾಠಿ 'ಮಿ' ಪರ್ಸಿಯನ್ ಜನ್ಮಾಚೊ: 'ಮಾಂ' – ಉರ್ದುನ್ 'ಮೈಂ.'

ಹಿಂದ್ ಆರ್ಯಾಂಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ 'ಸ್' (ಆಸಾಂ - ಕೊಂಕಣಿ);
ಪರ್ಶಿಯನ್ ಆರ್ಯಾಂಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ 'ಹ್' (ಆಹೆಸ್ - ಮರಾಠಿ)
ತ್ ಹೆರ್ ಚಾಯ್ತಿ ಊಣ್ ಮರಾಠಿಂತ್ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾತ್.
ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಇತ್ಲ್ಯಾ ಶತಕಾಂನಿ ಸರಳ್ ಉರ್ಲ್ಯಾ.

ಕೊಂಕಣಿ ಕ್ರಿಯಾರುಪಾಂಚೆಂ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ

ಕರ್ಚೆಂ ಆನಿ ಆಪಾಪಿಂ ಘಡ್ಚೆಂ ಕಾಮ್ ದಾಕೊಂವ್ಚಿಂ ಎಕಾ ಕ್ರಿಯಾ
ಚಿಂ ದೋನ್ ರುಪಾಂ, ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಆಸಾತ್ ತಶಿಂ ಮರಾಠಿಂತ್
ಹೆರ್ ಅರ್ವಾಚೀನ್ ಭಾಸಾಂನಿ ನಾಂತ್. 'ಉಂಕ್' ಉಚ್ಚಾರಾನ್
ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂಚೊ ವಿಚಾರ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಹೆಂ ಕಳ್ತಾ.
ಬಂಕ್ (ಕರ್ಚೆಂ) - ವೊಡೊಂಕ್ (ಘಡ್ಚೆಂ); ಘಡುಂಕ್ (ಕರ್ಚೆಂ)
ಂಕ್ (ಘಡ್ಚೆಂ); ದೊಡುಂಕ್ (ಕರ್ಚೆಂ) - ದೊಡೊಂಕ್ (ಘಡ್ಚೆಂ);
ದಿ ಸಬ್ದಾಂನಿ 'ಉಂಕ್' ಆಸುಲ್ಲೆಂ 'ಒಂಕ್' ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ರೂಪ್
ಲ್ಲೆಂ ಆನಿ ವೆಗ್ಳೊ ಅರ್ಥ್ ಆಯ್ಲಾ. ಹೊ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಗುಣ್
ಕಣಿ ಭಾಷೆಚೆಂ ಏಕ್ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಜಾವ್ನ್ ಆಸಾ.

ಕೊಂಕಣಿಂತ್ಲಿಂ ಇತ್ಲಿಂ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ ಸಂಸ್ಕೃತಾ ಶಿವಾಯ್ ಹೆರ್
ನ್ಯಾಯಿಂ ಭಾರತೀಯ್ ಭಾಸಾಂನಿ ಮೆಳ್ಚಿಂ ನಾಂತ್. ಮರಾಠಿಂತ್
ಪದಾಂ ಕಶಿಂಯಿ ಉಣಿಂಚ್. ಎಕೆಕಾ ಅರ್ಥಾಚೆ ದೊದೋನ್
ಸಬ್ದ್ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಆಸ್ಚೆ ಸಾಮಾನ್ಯ. ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್: ನಾಲ್ಲ್
ತ್ - ನಾಲ್ಲ್ **ಭೆತ್**; ಗೊವ್ರ್ಬಿ **ಕಾಪ್** - ಗೊವ್ರ್ಬಿ **ಕಾತರ್**;
ವೋಡ್ - ಪೂಡ್ **ತಾಂಡ್**; ಉದಾಕ್ **ಪಿಯೆ** - ಉದಾಕ್
ಟ್; ಪೈಶೆ **ಚೋರ್** - ಪೈಶೆ **ಫಾರ್**; ಪೊಳಿ **ಖಾ** - ಪೊಳಿ
ಕಾಯ್ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚಿ ವ್ಹೊಡ್ವಿಕಾಯ್

ಕೊಂಕಣಿ ಘಡಾವಳಿಚೆರ್ ಖಂಚ್ಯಾಚ್ ಪರ್ಕಿ ಭಾಸಾಂಚೊ ಬಲಾ
ಚಲೊಂಕ್ ನಾತ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ, ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಂತ್ ಥೊಡೆ ಪರ್ಕಿ
ಆಟಾಪೊನ್ ಆಸಾತ್. ಹೆ ಸಬ್ದ್ ಪರ್ಕಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಂಲಾಗಿಂ

ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೊ ಸಂಬಂಧ್ ದಾಕಯ್ತಾತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಚರಿತ್ರಾ ಗಾರಾಕ್ ಚಡ್ ಘಾಯ್ಡ್ಯಾಚೆ ಜಾವ್ನ್ ಆಸಾತ್.

ಪುರ್ವಿಲ್ಯಾ ಕಾಳಾಚ್ಯಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣೆ ಪಯ್ಲಿ. ಆಪ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ ತಾಣಿಂ ವ್ಯಾಪಾರಾಂತ್ ದಾಕಯ್ಲಿ. ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ವಿವಿಧ್ ಜಾಗ್ಯಾಂನಿ ರೋಮನ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಅಸ್ತಮ್ತಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಾಂಚಿಂ ನಾಣಿಂ ಜಾಯ್ತಿಂ ಮೆಳ್ಯಾಂತ್. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಪುಸ್ತಕಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ಬಂದ್ರಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಉತ್ತರ್ ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ಸೊಪಾರಾ ಬಂದ್ರಾಕ್ ಬೈಬಲಾಂತ್ 'ಒಫಿರ್' ನಾಂವಾನ್ ಉಲೊ ಕೆಲಾಂ.

ಹಾಂಗಾಚ್ಯಾ ವಸ್ತುಂಕ್ ಸಂಸಾರ್ ಲಾಲೆತಾಲೊ. ಪುರ್ವಿಲ್ಯಾ ನಾಗರಿಕ್ಪಣಾಚಿಂ ಕುಳಾರಾಂ ಜಾವ್ನ್ ಆಸುಲ್ಲ್ಯಾ ಎಜಿಪ್ತ್, ಗ್ರೀಸ್, ಚೀನಾ ಇತ್ಯಾದಿ ರಾಷ್ಟ್ರಾಂಲಾಗಿಂ ಕೊಂಕ್ಣೆ ವ್ಯಾಪಾರ್ ವಹಿವಾಟ್ ಚಲಯ್ತಾಲೆ. ಕುವ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ವ್ಹೊಡ್ಲ್ಯಾ ದೋಣಿಂ ಮುಖಾಂತ್ರ ಚೀನಾ ದೇಶಾಚ್ಯಾ ಮಾಂಜಿ ಸಂಸ್ಥಾನಾಲಾಗಿಂ ಕೊಂಕಣಾಚೊ ವ್ಯಾಪಾರ್ ಚಲ್ತಾಲೊ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಸಲ್ಯಾ ದೋಣಿಂಕ್ 'ಮಾಂಜಿ' ನಾಂವ್ ಆಯ್ಲಾಂ. ಪಾರ್ಸಿ ದರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಒಮುರ್ಜಾಲಾಗಿಂ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಚೊ ವ್ಯಾಪಾರ್ ಚಲ್ತಾಲೊ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ "ಉಮುರ್ದಾಕ್ (ಒಮುರ್ಜಾಕ್) ವ್ಹೊಚ್" ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಸಾಂಗ್ಣಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಭಾಷೆಂತ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ. ಖಾಜುರ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಅರೇಬಿಯಾ ಆನಿ ಮಧ್ಲ್ಯಾ ಉದೆಂತಿ ದೇಶಾಂಚಿ ವಳಕ್ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಕ್ ಪ್ರಾಚಿನಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ಆಸಾ. 'ಖಾಜ್ರಾಚ್ಯಾ ರುಕಾರ್ ಖಾಜುರ್ ಪಿಕ್ತಾನಾ ಕಾವ್ಳ್ಯಾಚ್ಯಾ ತೊಂಡಾಕ್ ರುಂವಾಂ ಜಾಲ್ಲಿಂ' ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಗಾದ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಭಾಷೆಂತ್ ನಾಂವೆ? ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಖಾಜುರ್ ಜಾಯ್ನ್ನಾ ಆನಿ ಅರೇಬಿಯಾಂತ್ ಕಾವ್ಳೆ ದಿಷ್ಟಿಕ್ ಪಡಾನಾಂತ್. ಪುಣ್ ಹ್ಯೆ ಗಾದಿಂತ್ ಘಾವ್ರೊತ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ವಾಪುರ್ಲ್ಯಾರ್ ಸಾರ್ಕೊ ಅರ್ಥ್ ಆಸಾ.

ಮೌರ್ಯ್ ರಾಯ್ ಬುದ್ಧಿಸ್ತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಾಚೊ ವಾಂಟೊ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಅಪರಾಂತಾಂತ್ ತಾಂಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊ ಮೆಳ್ಳಿ. ದೇವಿಂಕ್ ಮಾಂದ್ಚ್ಯಾ ಹಿಂದು ಸಾರಸ್ವತಾಂನಿ, ಬುದ್ಧಿಸ್ತ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚ್ಯಾ ಯೆಣ್ಯಾನ್ ನಾಗ್ದೊ ಬೆತಾಳೊ ಆನಿ ರಾವಲ್ನಾಥ್ ದೇವಾಂಕ್

ಂದುಂಕ್ ಸುರು ಕೆಲೆಂ. ಹಾಚ್ಯಾ ನಂತರ್ ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ದಿವ್ಯಾಂಸಿ
ತ್ರಾಚ್ಯೊ ಮೂರ್ತಿ ಉಬ್ಯೊ ಜಾಲ್ಯೊ.

ಹ್ಯಾಚ್ಚ್ ಕಾಳಾರ್ ಜೈನಾಂಚಿ ಸವೊಡ್ತ್ ಭಾರತಾಂತ್ ಬೊರೀ
ಚಾರಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ. ಕೊಂಕ್ಯಾಂನಿ ಜೈನಾಂಚ್ಯಾ ನಿರಂಕಾರ್ (ನಿರಾ
ರ್) ದೆವಾಕ್ ಆಪ್ಲೊಚ್ ಕರುನ್ ಘೆತ್ಲೊ. (ಗುಪ್ತ ರಾಯಾಂಚ್ಯಾ
ಲಾರ್ ನಿರಂಕಾರ್ ದೇವ್ ಶಿವಾಚೆಂ ರೂಪ್ ಮ್ಹಣ್ ಶಿವಾಚೆಂ ಆರಾ
ನ್ ಸುರು ಜಾಲೆಂ.)

ಜೆಜು ಕ್ರಿಸ್ತಾಚ್ಯಾ ಆಪೊಸ್ತಲಾನ್, ಬಾಥೊರ್ಲೊಮೆವಾನ್ ಪ್ರಚಾರ್
ಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸವೊಡ್ತ್ ಹಾಂಗಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಂತ್ ಮೆಳ್ಳಿ.
ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಹಿಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಶೈವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಾನ್
ತ್ತವ್ ಜಿಣಿ ಜಿಯೆಲೆ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ಇತಿಹಾಸ್‌ಗಾರ್. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್
ರೊಡ್ತ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಪೊರ್ತುಗಿಜಾಂನಿ ಮಾತ್ರ್ ಹಾಡುಲ್ಲಿ ನ್ಹಂಯ್,
ಸವೊಡ್ತ್ ಹಾಂಗಾ ಪ್ರಾಚಿನಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ಪಾಳಾಂ ದಿಲ್ಲಿ ತಸಲಿ.

ಕಾಂದ್ರ್ಯಾ ರಾಜಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪ್ರಭಾವ್

ಕನ್ನಡ, ತುಳು ಭಾಸಾಂಚಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಚಿನಾರ್ ಸಂಪೂರ್ಣ್
ವುಲ್ಲಿ. ಸಂಸ್ಕೃತಾಚ್ಯೆ ಕುಮ್ಕೆ ಶಿವಾಯ್ ತ್ಯೊ ಭಾಸೊ ವಯ್ರ್ ಆಯ್ಲ್ಯೊ
ಂತ್. ತೆದಾಳಾ ಕಾಂದ್ರ್ಯಾ ರಾಜಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆ ಇತ್ಲಿ ಬಳಾ
ನ್ ದುಸ್ರಿ ಭಾಸ್ ನಾತುಲ್ಲಿ. ಕೊಂಕಣಿ ಪಯ್ಲಿಚ್ ವ್ಯಾಕರಣೀ ಅಭಿ
ದ್ಧಿಚ್ಯಾ ಉನ್ನತ್ ಪಾಂವ್ಡ್ಯಾಕ್ ಚಡುಲ್ಲಿ. ಫುರ್ವಿಲೆ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆನ್
ಂತಯಿಲ್ಲೆ ತಾಂಬ್ಯಾಚೆ ಪಾಟಿ ಮೆಳ್ಯ್ಯಾತ್. ಧಾವ್ಯಾ ಶತಕಾಂತ್
ಂದ್ರ್ಯಾ ರಾಜಾಚ್ಯಾ ಮೈಸುರ್ಚ್ಯಾ ಶ್ರವಣಬೆಳ್ಗೊಳಾಂತ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಗುಮ್ಟ್ಯಾ
ಳಾಂತ್ "ಚಾಮುಂಡ ರಾಜೆನ್ ಕೊರವಿಯಾಲೆಂ" ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕೊಂಕಣಿ
ಕ್ಯೆಂ ಕಾಂತಯಿಲ್ಲೆಂ ತೆಂ ಆಜುನ್‌ಯಿ ಆಸಾ. ಹಿ ಭಾಸ್ ಮರಾಠಿ
ಕಾಂದ್ರಿ ನ್ಹಂಯ್ ಬಗಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಮ್ಹಣ್ ವಿದ್ವಾಂಸ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್.

ಕೊಂಕಣಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಮುಸುಲ್ಮಾನಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ
ರ್ಲ್ಲಿ. 'ತೊ ಮಕ್ಕಾಕ್ ಗೆಲ್ಲೊ' ಆನಿ 'ತೊ ಮಕ್ಕಾ ಮದಿನಾಕ್ ಗೆಲಾ'
ಳ್ಳ್ಯೊ ಸಾಂಗ್ಣ್ಯೊ ಹಾಂಚ್ಯಾ ಸಂಪರ್ಕಾನ್ ರೂಢಿಕ್ ಆಯ್ಲ್ಯೊ.

1290 ಇಸ್ವೆಂತ್ 'ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ' ಕಾವ್ಯೆಂ ಲಿಖ್ಲೆಲೆಂ. ತೆಂ ಮರಾಠಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯಿೀ ತಾಂತುಂ ಜಾಯ್ತೆ ಕೊಂಕಣಿ ಸಬ್ದ್ ಲಕಯ್ಲ್ಯಾತ್. ತೆದಾಳಾ ಮರಾಠಿಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ವಾಕ್ಸರ್ ವಾಪುರ್ಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸುಲ್ಲಿ. ತೆರಾವ್ಯಾ ಶತಕಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮರಾಠಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾನ್ ವಾಡ್ಲಿ, ಆನಿ ಆಧುನಿಕ್ ಮರಾಠಿ ಭಾಸ್ ಉಬ್ಜಲಿ. ಹೆರ್ ಆಧುನಿಕ್ ಭಾಸಾಂ ಪೈಕಿ: ಪೊರ್ಚುಗಿಜ್ ತೆರಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾ ನಂತರ್ಚಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪಂದ್ರಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲಿ, ಹಿಂದಿ ಪಂದ್ರಾವ್ಯಾ ಶತಕಾ ಮಾಗಿರ್ಚಿ. ಉರ್ದು ಸತ್ರಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾ ಅನಂತರ್ಚಿ. ಹ್ಯೊ ಆಧುನಿಕ್ ಭಾಸೊ ವಾಪುರ್ಚ್ಯಾ ಕಿತ್ಲೆಶ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂ ಆದಿಂ ಫೊಳ್ಳಿಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಆಜುನ್ ಬದ್ಲೊಂಕ್ ನಾ.

ಫಿಂಗ್ಯಾಂಚೆಂ ಮಾರೆಕಾರ್ ಫರ್ಮಾಣ್

ಪೊರ್ಚುಗಿಜಾಂನಿ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಪಾಯ್ ತೆಂಕುಲ್ಲೊಚ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಕ್ 'ಮೊರ್ನಾಚೆಂ' ಫರ್ಮಾಣ್ ದಿಲೆಂ. ಸರ್ವ್ ಥರಾಂಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ "ಭುತಾಚಿಂ ಲಿಖಿತಾಂ" ಮ್ಹಣ್ ತಾಣಿಂ ಲಾಸುಂಕ್ ಫರ್ಮಾಣ್ ದಿಲೆಂ. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆನ್ ಲಿಖ್ಚೆಂ ಕಶೆಂಯಿೀ ಆಡ್ವಾರ್ಲೆಂಮು, ಉಲೊಂವ್ಚೆಂ ಲೆಗುನ್ ಬಂಧ್ ಕರುಂಕ್ ತಾಕಿದ್ ಜಾಲಿ. 1684 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ವಾಪ್ರುಂಕ್ ನಜೊಚ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ (ಪಿಸಾಂತುರ್) ಕಾನುನ್ ಆಯ್ಲೆಂ!

ಪೊರ್ಚುಗಿಜಾಂನಿ ಕೊನ್ಯಾಂ ಕೊನ್ಯಾಂತ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಕ್ಟಾಂಯ್ ಕರುನ್ ಜಳಯ್ಲಿ. ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಿ ಲಿಪಿ ಲಿಪೊನ್ ಗೆಲಿ ಆನಿ ಸುರ್ವಿಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲೊವ್ಪಾಚೆ ಥರ್, ಪುರ್ವಿಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಚರಿತ್ರೆಚೊ ವಿವರ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ದಿಂವ್ಚಿಂ ಲಿಖಿತಾಂ ಪೊರ್ಚುಗಿಜಾಂಚ್ಯಾ ರಾಂದ್ನಿಂನಿ ಗೊಬೊರ್ ಜಾವ್ನ್ ಗೆಲಿಂ.

ಕಿತ್ಲೆಂ ಕಠಿಣ್ ಸಾಧನ್ ಚಲಯ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯಿೀ ಪೊರ್ಚುಗಿಜಾಂಚ್ಯಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ನಾಸ್ ಕರುಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಜಾಲೆಂ ನಾ. ಚಡುಣೆ ಎಕಾ ಶತಮಾನಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಫಿಂಗ್ಯಾಂಕ್ ಆಪ್ಲಿಂ ಪಿಶೆಪಣಾಂ ಉಪ್ಕಾರ್ನಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ ಕಳೊನ್ ಭಾಷೆಕ್ ತಿಚೆ ಇತ್ಲ್ಯಾಕ್ ಸೊಡ್ಲಿ. ಪುಣ್ ಹಾಚೆ ಆದಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ವಾಟ್ ಲಾಯಿಲ್ಲಿ ಪರ್ದೆಶ್ಯಾಂನಿ.

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆನ್ ಗದ್ಯರುಪಾಚಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪುರ್ವಿಲಿ. ಮಹಾ
ರತ್, ರಾಮಾಯಣ್, ಭಗ್ವತ್ ಪುರಾಣ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಶ್ರೇಷ್ಟ ಹಿಂದು
ಂಥ್ ಕೊಂಕಣಿ ಗದ್ಯರುಪಾರ್ ಸೊಳಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ತಾಚ್ಯಾಕೀ
ದಿಂ ಆಸುಲ್ಲೆ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾಕ್ ಆಧಾರ್ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾತ್. ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಹೆರ್
ಸಾಂನಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಗದ್ಯರೂಪ್ ಸುರು ಜಾಲೆಂ.

ಕೊಂಕಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಪಯ್ಲೊ

ಎಕಾ ಬುಧ್ವಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಚ್ಯೆ ಕುಮ್ಕೆನ್ ಫಾದ್ರ್ ತೊಮಾಸ್
ಸ್ತೆವಾನ್ ಲಿಖಿಲ್ಲೊ ಕೊಂಕಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ್ 1640 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪ್ರಗಟ್ಲೊ.
ಾರತಾಚ್ಯಾ ಆಧುನಿಕ್ ಭಾಸಾಂನಿ ಇತ್ಲೊ ಪುರ್ವಿಲೊ ವ್ಯಾಕರಣ್
ಂಥ್ ನಾ. ಚಡುಣೆ ದೊನ್ಸಿಂ ವರ್ಸಾಂ ನಂತರ್ (1836 ಇಸ್ವೆಂತ್)
ದೊಬಾ ಪಾಂಡುರಂಗಾಚೊ ಪಯಿಲ್ಲೊ ಮರಾಠಿ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಪ್ರಗಟ್
ಲೊ.

ಗೊಂಯಾಂ ಭಾಯ್ರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿನ್ ಲಿಖುಂಕ್
ರು ಕೆಲ್ಲಿ. ಥೊಡ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ದಿವ್ಯಾಂನಿ ಆದ್ಲಿಂ ಕಾಂದ್ರ್ಯಾ
ಪಿಚಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಲಿಖಿತಾಂ ಸಾಂಭಾಳ್ಯಾಂತ್. ಕ್ರಮೇಣ್ ದಕ್ಷಿಣ್
ಂಕಣಾಂತ್ ಕಾಂದ್ರಿ ಲಿಪಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಕ್ ರೂಢ್ ಜಾವ್ನ್ ಗೆಲಿ.
ಡ್ ದಕ್ಷಿಣಾಚ್ಯಾ ಕೇರಳ ಪ್ರಾಂತಾಕ್ ಗೆಲ್ಲ್ಯಾ ಸಾರಸ್ವತಾಂನಿ ಮಲೆ
ಾಳಿ ಲಿಪಿ ಕೊಂಕಣಿ ಲಿಖುಂಕ್ ವಾಪುರ್ಲಿ. ಭಟ್ಕಳ್ಚ್ಯಾ ನವಾಯತಾಂನಿ,
ಾಗಿರ್ಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್, 'ಉರ್ದು' ಲಿಪಿನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಲಿಖುಂಕ್
ರು ಕೆಲಿ. ಉತ್ತರ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಮಾತ್ರ್ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ಕೊಂಕಣಿ
ಖುಂಕ್ ವಾಪುರ್ಲಿ. ಫಿಂಗ್ರ್ಯಾಂನಿ ಫಾಲ್ಲ್ಯಾ ಬಾಂಧ್ಪಾಸಾಂ ಧರ್ಮಾನ್
ಂಯಾಂತ್ 'ರೋಮಿ' ಲಿಪಿನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲಿಖುಂಕ್ ಪಡ್ಲಿ. ಕ್ರಮೇಣ್
ಯ ಲಿಪಿನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲಿಖಿತಾಂ ಚಡೊನ್ ಆಯ್ಲಿಂ.

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಕ್ ಏಕ್ ಲಿಪಿ ಸಮೆಸ್ತಾಂನಿ ಆಧಾರಿಶೆಂ ಸಾಧನ್
ಶೆಂ ಆಮ್ಚೆಂ ಮುಖ್ಯ ಕಾಮ್. ಪ್ರಾಚೀನಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ಆಸುಲ್ಲಿ 'ಬ್ರಾಹ್ಮಿ'
ಿ ಆಜ್‌ಯಿೊ ವಾಪ್ರುಂಕ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಶರ್ತ್ ನಾ. ಸಂಸ್ಕೃತ್
ಷೆಕ್ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ವಾಪ್ರುಂಕ್ ಸುರು ಕರುನ್ ಚಡ್ ಶತಮಾನಾಂ

ಜಾಂವ್ಕ್ ನಾಂತ್. ತರ್ ತಾಚ್ಯಾ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಹಜಾರಾಂಚ್ಯಾ ಹಜಾರ ವರ್ಸಾಂಚೊ ವೈಭವ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಭಾಷೆ ಥಾವ್ನ್ ಲಿಪ್ಲೊಗಿ? ಬಿಲ್ಕುಲ ನಾ. ನಾಗರಿ ಲಿಪಿನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಾಚಿ ಗ್ರೇಸ್ತ್‌ಕಾಯ್ ಕಾಂಯ್ ಉಣ ಜಾಲಿ ನಾ. ದೆಕುನ್ ಸುಧ್ರಾಯಿಲ್ಲಿ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಕ ನಾಪುರ್ಲ್ಯಾರ್ ಆವಯ್ಕಾಂ ಕಸಲೊಚ್ಚ್ ನಷ್ಟ್ ಆನಿ ಉಣೆಪಣ್ ನಾ ಮರಾಠಿ ಆನಿ ಹಿಂದಿ ಲಿಖುಂಕ್ ಪಾಂವ್ಚೆ ಇತ್ಲಿಂ ಅಕ್ಷರಾಂ ಕೊಂಕಣ ಲಿಖುಂಕ್ ಪಾವಾನಾಂತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ 'ಸುಧ್ರಾಯಿಲ್ಲಿ' ನಾಗರಿ ಲಿ ಆವಯ್ಕಾಂ ಗರ್ಜ್. ತ್ಯಾ ಲಿಪಿನ್ ಮಾತ್ರ್ ಸರ್ವ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉಚ್ಚಾರ ಲಿಖುಂಯೆತ್.

ಅಸ್ತಮ್ತಿ - ಉದೆಂತಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಂಚೊ ಎಕ್ವೊಟ್

ಆವಿಂ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣೆ ಗಾಯನಾಕ್ ನಾಂವಾಡ್ಲ್ಯಾತ್. ಪೊರ್ಚುಗ ಗಿಜಾಂನಿ ದೇಶಿ ಸಂಗೀತ್ ಬಂಧ್ ಕರಯ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಉದೆಂತಿ ಅಸ್ತಮ್ತಿಚೆಂ ಮಿಶ್ರ್ ಗಾಯನ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ವಾಡೊನ್ ಆಯ್ಲೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಗೀತಾಚೆ ಸ್ವರ್ಗೀಯ್ 'ಮಾಂಡೊವ್' ಭಾಷೆಚಿ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃ ತಿಚಿ ಥೊಡಿ ತರಿ ಗ್ರೇಸ್ತ್‌ಕಾಯ್ ಆಟಾಪ್ತಾತ್. ನಾಟಕ್ ಕಳಾಯಿ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಚಡ್ ವೃದ್ಧಿ ಜಾಲ್ಯಾ. ಫಿಂಗ್ರ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಯೆಣ್ಯಾ ನಂತರ್ ಅಸ್ತಮ್ತಿ ನಾಟಕ್ ಕಳಾಂತ್ಲ್ಯೊ ಉಂಚ್ಲ್ಯೊ ವಸ್ತು ಉದೆಂತಿಚ್ಯಾ ನಾಟಕ್ ಕಳಾಕ್ ಮೆಳೊನ್, ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂ ಮಧೆಂ ಶ್ರೇಷ್ಟ್ ಸಂಗೀತ ಆಟಾಪ್ಚಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕಾಂ ದೀಸ್ ವೆತಾಂ ವೆತಾಂ ಚಡೊನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಉದೆಂತಿ ಆನಿ ಅಸ್ತಮ್ತಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಂಚೊ ಎಕ್ವೊಟ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂನಿ ಪುರ್ತೊ ಕೆಲಾ. ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಂತ್ ಹಾಚೊ ಪರಿಣಾಮ್ ಫಾಯ್ದ್ಯಾಭರಿತ್ ಜಾಲಾ. ಪುಣ್ ಗರ್ಜ್ ನಾತುಲ್ಲೆ ಪೊರ್ಚುಗಿಜ್ ಸಬ್ದ್ ಲಕೊವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲೊಂವ್ಚಿ ಪದ್ಧತ ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂ ಮಧೆಂ ಆಯ್ಲೆವಾರ್ಚ್ಯಾ ದಿಸಾಂನಿ (ಪತ್ರಿಕಾಂಚ ಪ್ರಯತ್ನಾಂ ವರ್ವಿಂ) ಉಣೆ ಜಾವ್ನ್ ಯೆತಾ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಸಂತೊಸಾ ಗಜಾಲ್.

ಭಾಷೆಚಿಂ ವಾಸ್ಕುಟಾಂ

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಖಂಚ್ಯಾಯಿಊ ಭಾಸಾಂಚೆ ಸಬ್ದ್ ಸಸಾರಾಯೆನ್
ರೊಂವ್ಕ್ ಸಕ್ತಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಸಬ್ದಾಂಚಿಂ ಮುಳಾಂ ಆನಿ ಕುತಿಯೊ
ಾಧುನ್ ಕಾಡುನ್ ಆಪುಟ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಪಾಚಾರ್ಸ್ಚಿಂ ಆನ್ಸೈಕ್
ುಖ್ಯ ಕಾವ್. ರೆಡಿಯೊ ವರ್ವಿಂ ಭಾಷೆಚೆ ಮುಖ್ಯ ಥರ್ ಆಯ್ಕೊನ್
ಕುನ್ ಧರ್ಸೈತ್. ಲೊಕಾನ್ ಉಲೊವ್ಣ್ಯಾಂತ್ ಜಾತಾತಿತ್ಲಿ ಶುದ್ಧ್ ಭಾಸ್
ಾಪುರ್‍ಂಕ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್.

ಹೆರ್ ಭಾಸಾಂಪರಿಂ, ಶತಕಾಂಚ್ಯಾ ಪ್ರಯೋಗಾನ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಭಾಷೆಚಿಂ
ಾಸ್ಕುಟಾಂ ಜಾಲ್ಲಿ ಪೊರ್ತುಗಿಜ್ ಸಬ್ದ್ ಆಸಾತ್. ಹಾಂತ್ಲೆ ಥೊಡೆ
ಬ್ದ್ ಸದ್ದ್ಯಾಕ್ ಕಾಡುನ್ ಉಡೊಂವ್ಚೆ ತಿತ್ಲೆ ಪಾಷ್ಟ್ ನಾಂತ್. ದೃಷ್ಟಾಂ
ಕ್: ಆಣಾಸ್ (ಅನಾನಾಜ್), ಪೊಪಾಯ್ (ಪಪಾಯಾ), ಬಿಂಬ್ಲಾಂ
ಿಲಿಂಬಿಂ), ಬುತಾಂವ್ (ಬೊತಾವೊ), ಚೆಪೆಂ (ಚಾಪೆಒ), ಫಿಂತ್
ತಾ), ಇಸ್ತ್ರಿ (ಎಸ್ತಿಹಾರ್), ಬಾಲ್ದಿ (ಬಾಲ್ದೆ), ಬಾಂಕ್ (ಬಾಂಕೊ),
ಪ್ (ರೀಪಾ), ಬಿಜಾಗ್ರಿ (ವಿಸಾಗ್ರಾ), ಚಾವಿ (ಚಾವೆ), ಜುಗಾರ್
ಜೊಗಾರ್), ಪೀಪ್ (ಪೀಪಾ), ಆಯಾ (ಆಯಾ), ಸೊಡ್ತಿ (ಸೊರ್ತೆ),
ಸ್ತುಲ್ (ಪಿಸ್ತುಲ್), ಸಾಬು (ಸಾಬಾಒ), ಬುಯಾಂವ್ (ಬೊಯಾಒ),
ತಾಲ್ (ಸಾತಾಲ್) ಇತ್ಯಾದಿ ಸಬ್ದಾಂ ಪೈಕಿ ಜಾಯ್ತೆ ಹೆರ್ ಭಾರತೀಯ್
ಾಸಾಂನಿಯಿಊ ವಾಪುರ್ತಾತ್. ಪುಣ್ ಥೊಡೆ ಪೊರ್ತುಗಿಜ್ ಸಬ್ದ್ ಗರ್ಜೆ
ಣೆ ಆನಿ ವಾಪುರ್ತಾಂವ್. ದಾಖ್ಲ್ಯಾಕ್: ಬೂಚಿ (ಬುಚಾ) – ಗುಡ್ಡಿ
ೊಂಕಣಿ), ವಾರ್ (ವಾರಾ) – ಗಜೊ (ಕೊ), ಬುರಾಕ್ (ಬುರಾಕೊ)
ಧೊಂಪ್ಪೊ (ಕೊ), ಪಾಂವ್ (ಪಾಒ) – ಉಂಡೊ (ಕೊ), ಫಾಲ್ತು
ಾಲ್ತೊ) – ಚಡ್ತಿ (ಕೊ), ಪಾಗ್ (ಪಗಾರ್) – ಸಾಂಬಾಳ್ (ಕೊ),
ಾಶಾರ್ (ಪಾಸ್ಸೆ ಆರ್) – ವೊಚ್, ಚಲ್ (ಕೊಂ), ಪುರಾವೊ (ಪ್ರೊವೆ)
ಸಾಕ್ಸ್ (ಕೊ), ಇತ್ಯಾದಿ.

ಗರ್ಜ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ಪರ್ಕಿ ಸಬ್ದ್ ವಾಪ್ರುಂಕ್ ನಜೊ ಮ್ಹಳ್ಳೊ
ಯ್ದೊ ಆನಿ ಆಮ್ಕಾಂಚ್ ಫಾಲುಂಕ್ ಜಾಯ್.

ಪರ್ಸಿಯನ್ ಆನಿ ಆರ್ಬಿ ಸಬ್ದ್ ಥೊಡೆ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಂತ್ ಲಿಪ್ಲ್ಯಾತ್. ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್: ಇತ್ಬಾರ್ – ಪಾತ್ಯೆಣಿ (ಕೊಂಕಣಿ); ಕಿಸ್ತ್–ಕಂದಾಯ್ (ಕೊ); ಜಬೊರ್ – ಕಠಿಣ್, ಬಳಾದಿಕ್ (ಕೊ); ಹರ್ಕತ್–ಆಡ್ಕಳ್ (ಕೊ); ಪರವೋಸ್ – ಚೂಕ್ (ಕೊ); ಪಿಯಾವ್ – ಕಾಂದೊ (ಕೊ), ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಂತ್ ತುಳು ಆನಿ ಕಾಂದ್ರಿ ಸಬ್ದಾಯಿ ಆಪಾಲಿಪಾ ಕರ್ನಾತ್. ದಾಖ್ಲ್ಯಾಕ್: ಒರಯ್ – ಲಿಖ್ (ಕೊಂಕಣಿ); ತಡವ್ – ವೇಳ್ (ಕೊ); ಹಿತಾಲ್ – ಭಾಟ್ (ಕೊ); ಆಟ್ – ಖೆಳ್ (ಕೊ); ಮೊಲೆಂ – ರಾನ್ (ಕೊ); ಕೇದ್ – ಉಬಿರ್ (ಕೊ); ನಾಡ್ – ಗಾಂವ್ (ಕೊ); ಕೂಡ್ಲೆ – ತಕ್ಷಣ್ (ಕೊ); ಕೊಬು – ಉಸೆಲ್ (ಕೊ); ತಡ್ಪೆಂ, ಗೆರ್ಸಿ – ಸುಪ್ (ಕೊ); ಗೊತ್ತು – ಕಳಿತ್ (ಕೊ); ಗಾದೊ – ಶೆತ್ (ಕೊ); ನೇಜ್ – ಸಸಿ (ಕೊ); ಅಗೆ ಅಗೆ – ತವಳ್ ತವಳ್ (ಕೊ); ಆಂಗಡ್ – ಸಾಳ್ (ಕೊ); ಮುಂಡಾಸ್ – ಉರ್ಮಾಲ್ (ಕೊ); ಮುಡ್ಕಿ-ಬುಡ್ಕುಲೊ (ಕೊ); ಕುಡ್ರೊ – ಆಂಧ್ಳೊ (ಕೊ), ಇತ್ಯಾದಿ.

ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಸಬ್ದ್, ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಹೆರ್ ಭಾಸಾಂಪರಿಂ, ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಂತ್‌ಯಿ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್. ದಾಕ್ತೆರ್, ಆಸ್ಪತ್ರ್, ಬೂಕ್, ಪೊಸ್ಟ್, ಕಾರ್, ಪೆನ್, ರೈಲ್, ಪಿನ್ನ್, ಕೋಟ್, ಹೊಟೆಲ್ ಸಬ್ದಾಂ ಬದ್ಲಾಕ್ ವೈಜ್, ವೈಜಾಸಾಳ್, ಪುಸ್ತಕ್, ಟಪಾಲ್, ರಥ್, ಲೆಖ್ಣಿ, ಧುವ್ರಾಗಾಡಿ, ಸುವಿ, ದಗ್ಲೊ, ಖಾಣಾಸಾಳ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಬ್ದ್ ದಿವ್ಯೆತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ, ಆಧುನಿಕ್ ಸಂಸಾರಾಂತ್ ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಭಾಸ್ ಸದಾಂಚಿ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಸಬ್ದ್ ಲೋಕ್ ಸಸಾರಾಯೆನ್ ಸಮ್ಜತಾ. ಗರ್ಜ್ ನಾತುಲ್ಲೆ ಕಡೆ ಕೊಂಕಣಿ ಲೇಖಕಾಂನಿ ಪರ್ಕಿ ಸಬ್ದ್ ವಾಪ್ರಿನಾತ್ಲ್ಯಾರ್ ಲೊಕಾಕ್ ದುಸ್ರೆಂ ಪ್ರಸಂಗ್ ದಿಂವ್ಚಿ ಗರ್ಜ್ ಪಡಾನಾ.

ಶತಮಾನಾಂಚೆಂ ದಿರ್ವೆಂ

ಶತಮಾನಾಂಚೆಂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ದಿರ್ವೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆನ್ ಆಟಾಪ್ಲ್ಯಾಂ ತೆಂ ಲಿಖಿತಾರ್ ಘಾಲ್ಚಿ ವೊರ್ತಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ. ಎದೊಳ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಥೊಡ್ಯಾಂನಿ ಲಿಖಿತಾರ್ ಘಾಲ್ಲ್ಯೊ ಕೊಂಕಣಿ ಗಾದಿ,

ಉಮಿಣೆಂ ಆನಿ ಪೊದಾಂ (ಗಾಣಾಂ, ವೊವ್ಯೊ ಇತ್ಯಾದಿ) ಆಸಾತ್ ತರೀ,
ಂಡ್ಪಾಶಿಂ ಪೊಳ್ಳ್ಯಾ 'ದಿವ್ಯಾಂ' ಮುಕಾರ್ ತಾಂಚೆಂ ಉಣೆಪಣ್
ಶೇಷ್. ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ಕೊನ್ಯಾಂ ಕೊನ್ಯಾಂನಿ ಮ್ಹಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂಲಾಗಿಂ
ಚಾರುನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚ್ಯೊ ಕಥಾ, ಗಾದಿ, ಉಮಿಣೊ, ಗಾಣಾಂ
ತ್ಯಾದಿ ಜಮೊವ್ನ್ ಪುಸ್ತಕಾ ರುಪಾರ್ ಘಾಲ್ಚೆ ಉಮೆದ್ವಂತ್ ಗರ್ಜ್
ಸಾತ್. ಹ್ಯಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ದಿವ್ಯಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಆನಿ ಸಬ್ದ್ ಬದ್ಲಿ
ಸ್ತಾನಾ ಆಸಾತಶೆಂ ಲಿಖಿತಾರ್ ಘಾಲುಂಕ್ ಜಾಯ್. ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ
ಂಶೋಧನಾಂಕ್ ಖಾಣ್ ಮೆಳ್ತಾ.

ಕೊಂಕಣಿ ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶ್ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಕರ್ಚಿ ವ್ಹಿನತ್ ಕಾಡ್ಚಿ
ರ್ಜ್. ಥಾಕ್ಟೆ ಆನಿ ವ್ಹಡ್ಲೆ ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆನ್ ಆಸಾತ್
ರಿ, ಪುಣ್ ಪುತ್ರ್ಯಾಂ ಉಪ್ಕಾರಾಕ್ ಪಡ್ಚೊ ಏಕ್‌ಯಿ ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶ್
ಸಾನಾ. ಮ್ಹಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂನಿ ವಾಪುರುಲ್ಲೆ ಜಾಯ್ತೆ ಸುಂದರ್ ಕೊಂಕಣಿ
ಬ್ದ್ ಆಜ್ ಆಮಿ ವಾಪುರಿನಾಂವ್, ಬದ್ಲಾಕ್ ಹೆರ್ ಭಾಸಾಂಚೆ ಚಾಲು
ಬ್ದ್ ವಾಪ್ರುಂಕ್ ಉಮೆದ್ ದಾಕಯ್ತಾಂವ್. ಸಬಾರಾಂಕ್ ಆಪುಟ್
ಂಕಣಿ ಸಬ್ದ್ ಖಂಚೆ ಮ್ಹಣ್ ಕಳಾನಾಂತ್. ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶ್ ಹೆ ಸರ್ವ್
ಣ್ ಪರಿಹಾರ್ ಕರ್ಚೊ ತಸಲೊ ಜಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್. ನಿಜಾಕ್‌ಯಿ
ಬ್ದ್ ಭಾಷೆಚಿ ಪಯಿಲ್ಲಿ ಗ್ರೇಸ್ತ್‌ಕಾಯ್.

ಶಿಕ್ಪಾಚಿ ಭಾಸ್

ಉಂಚ್ ಲಕ್ಷಣಾಂಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಶಿಕ್ಪಾಕ್ ಗಂಭೀರ್
ಭಾತ್. ಕಶೆಂ ಉಂಚ್ಲೆಂ ಶಿಕಾಪ್ ತಶೆಂಚ್. ಲ್ಹಾನಾಂಚೆಂ ಶಿಕಾಪ್
ಮ್ಹೆಚ್ಯಾ ಭಾಷೆನ್ ಸೊಂಪ್ಯಾ ಥರಾನ್ ದಿವ್ಯೆತಾ. ಲ್ಹಾನಾಂ ಭುಗ್ಯಾಂಕ್
ಲೊಂವ್ಕ್ ಶಿಕೊಂವ್ಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ವೆಗ್ಗಿಚ್ ಆಸಾ. ಅಸಲೆ ಥರ್
ರ್ ಭಾಸಾಂನಿ ಮೆಳ್ಚೆ ಕಷ್ಟ್. (ಶಿತಾಕ್) 'ಕೊಕೊ', (ಪೊಳಿಯೆಕ್)
ಬೊಬೊ', (ನಾಲ್ಲಾಂಕ್) 'ನಾನಾ', (ವಸ್ತ್ರಾಕ್) 'ಪಾಪೊ' ಇತ್ಯಾದಿ
ಬ್ದ್ ಭುರ್ಗಿಂ ಸಸಾರಾಯೆನ್ ಉಚಾರುಂಕ್ ಶಿಕ್ತಾತ್. ಹೆಂ ಕೊಂಕಣಿ
ಷೆಚೆಂ ಆನ್ಯೆಕ್ ಪುರಾತನ್ ಲಕ್ಷಣ್.

3. ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ವಾಡಾವಳ್.

ಆಯ್ಲೆವಾರ್ಚಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್

ಆಯ್ಲೆವಾರ್ಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಚಡಾವತ್ ಉಂಚ್ ವರ್ಗಾಚಿ ಸ್ಥಂಯ್. ಭಾಷೆಕ್ ಗುಮಾನ್ ಕರ್ಚೆ ಲೇಖಕ್ ಭೋವ್ ಪಾತಳ್. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಆನಿ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ದಿಷ್ಟಿನ್ ಲಿಖ್ಲೆಲ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂಚೊ ಖಾಯ್ಸ್ ಉಣೊ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಚಡ್ ಗರ್ಜೆಚಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಉದೆನಾಂತ್. ಸಾಂತೆಚ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂಚೊ ಜಮೊ ಚಡ್ತಾ ಶಿವಾಯ್ ಖರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಪ್ರವೀಣ್ ಆನಿ ಮಾಹೆತ್ವಂತ್ ಮಾನಾಯಾಂನಿ ಲಿಖ್ಲೆಲಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಥೊಡಿಂಚ್ ದಿಸ್ತಾತ್. ಆತಾಂ ಆತಾಂ ಸರ್ವ್ ಥರಾಂಚಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಉದೆಂವ್ಚಿಂ ಖುಣಾಂ ದಿಸ್ತಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಎದೊಳ್ಚಿ ಚಡಾವತ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಂಬಂಧಾಚಿ.

ಕೊಂಕಣಿ ಲಿಖ್ಚಿ ರೀತ್

ಎದೊಳ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲಿಖುಂಕ್ ಫಟ್ಟ್ ಥಾರಾಯಿಲ್ಲಿ ಖಂಚಿಯೀ ರೀತ್ ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ (ಚಡಾವತ್ ಮುಂಗ್ಳುರ್ಚಿ) ಸಾಹಿತಿ ಚಡುಣೆ ಏಕ್‌ಚ್ ರೀತ್ ಆಧಾರುನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ. ಹಿ ರೀತ್ ಬೊರೀ ಸುಧ್ರೊನ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ಯೋಗ್ಯ್ ಸೊಭ್ತಾ. ಪುಣ್ ಆಯ್ಲೆವಾರ್ ಥೊಡ್ಯಾಂನಿ ಮರಾಠಿಪರಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಲಿಖುಂಕ್ ಸುರು ಕೆಲ್ಯಾ! ಹಿ ರೀತ್ ಪತ್ರಾರ್ ಲೆಗುನ್ ಪಾಚಾರ್ಲ್ಯಾ! ಹಿ ರೀತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೇಖಕಾಂನಿ ಬಿಲ್ಕುಲ್ ಆಧಾರುಂಕ್ ನಜೊ. ಮರಾಠಿ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಉಚ್ಚಾರ್ ವೆವೆಗ್ಳೆ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಲಿಖ್ತಾನಾ ಜಾಯ್ತಿ ತಫಾವತ್ ಕರ್ಚಿ ಗರ್ಜ್ ಪಡ್ತಾ. ಮರಾಠಿಂತ್ 'ಎ' ಆನಿ 'ಒ' ಸ್ವರ್ ನಾಂತ್, 'ಏ' ಆನಿ 'ಓ' ಸ್ವರ್ ಮಾತ್ರ್ ಆಸಾತ್. ತರ್ ಮರಾಠಿ 'ಘೋಡಾ' ಮ್ಹಣ್ ಲಿಖ್ತಾನಾ ಆಮಿ 'ಘೋಡೋ' ಮ್ಹಣ್ ಲಿಖ್ಚೆಂಗಿ? ಹಿ ಚೂಕ್ ಮ್ಹಣ್ ಧಾಕ್ಟ್ಯೊ ಪಿಲ್ಕಾಟಿಯೊ ಸಹಿತ್ ಜಾಣಾ. ಚೂಕ್ ರಿತಿ ಭಾಷೆಕ್ ಲಾಗು ಕರ್ಚ್ಯಾ "ನೆಣಾರಿ ಪಂಡಿತಾಂಕ್" ಕೊನ್ಯಾಕ್ ಲೊಟುಂಕ್ ಜಾಯ್. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಸ್ವರಾಂಚ್ಯಾ ಲಿಖ್ಪಾಕ್ 'ಸುಧಾರ್ಯಿಲ್ಲಿ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ' ವಾಪುರ್ಚಿ ಬೊರಿ. ಹಿ ರೀತ್ ಆತಾಂ ಚಾಲು ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ "ನೆಣಾರಿ ಪಂಡಿತಾಂಕ್" ಖಬಾರ್ ನಾ. ತೆ ಮರಾಠಿಚೆ ಭಕ್ತ್!

ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂಚ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ ರೋಮಿ ಲಿಪಿಚಿಂ ಜಾಯ್ತಿಂ
ಛಾಪುಸ್ತಕಾಂ ಸಬಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂತ್.
ಂಯಾಂತ್, ಬೊಂಬಯಾಂತ್ ಆನಿ ಕರಾಚಿಂತ್ ಅಸಲ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂಚಿಂ
ಕಾಶನಾಲಯಾಂ ಆಸಾತ್. ಜಾಯ್ತಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಪತ್ರಾಂ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್
ಕಾಸ್ತಾತ್. ಪುಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲಿಕ್ಚೆ ಗ್ರಾಯ್ಕ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂ ಮಧೆಂ
ಡಾವತ್ ಉಣ್ಯಾ ಶಿಕ್ಪಾಚೆ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಚಡಾವತ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್
ೇಷ್ ಮೊಲ್ ಬಾಂಧುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಪುಣ್ ಹ್ಯಾ ಉಮೆದ್ವಂತಾಂಕ್
ಗ್ಳಿಕ್ ಥಾವ್ನೊ. ತೆ ನ್ಹಂಯ್ ಜಾಲ್ಲೆ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ
ನಿ ಕಳಾಂಕ್ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ಆನಿ ಮಾತ್ಬಾರಿ ಭಜ್ತೆನಾಂತ್. ಚಡ್ ಶಿಕ್ಪಿ
ಂಯ್ಕಾರ್ ಘರಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ವಾಪುರಿನಾಂತ್; ಪೊರ್ತುಗಿಜ್ ಆನಿ
ಂಗ್ಲೆಜ್ ಭಾಷೆನ್ ಹಾಂಚೆಂ ಜೀವನ್ ಚಲ್ತಾ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಾಳಾರ್
ಪ್ಣಾಚಿ ಮಾಯ್ ಭಾಸ್ "ಕೊಂಕಣಿ" ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಹೆ ಲಜ್ತಾಲೆ.
ಣ್ ಆತಾಂ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ಭಾರತಾಂತ್ ಹಾಣಿಂ ಆಪ್ಲ್ಯೆ ಮಾಯ್ ಭಾಷೆಕ್
ಮಾನ್ ಕರ್ಚೆ ದೀಸ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಯ್ಲೆವಾರ್ ಥೊಡೆ
ಪ್ರಿ ಕೊಂಕಣಿ ಲೇಖನಾಂ ಲಿಖುಂಕ್ ಸುರು ಜಾಲ್ಯಾತ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಖುಶೆಚಿ
ಜಾಲ್.

ಮೊನ್ಸಿಞೊರ್ ದಾಲ್ಗಾದೊ

ಚಡುಣೆ ಅರ್ಧ್ಯಾ ಶತಮಾನಾ ಆದಿಂ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಮೊನ್ಸಿಞೊರ್
ಲ್ಗಾದೊನ್ ಶಾಳೆ ಖಾತಿರ್ ಕೊಂಕಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ್ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿನ್
ಯಾರ್ ಕರುನ್ ಪೊರ್ತುಗಿಜ್ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಪ್ರಗಟುಂಕ್ ದಿಲೊ
ಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ, ಎದೊಳ್‌ಯಿ ತೊ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಯೇಂವ್ಕ್ ನಾ.
ತಾಂ ತೊಚ್ಚ್ ವ್ಯಾಕರಣ್ ರೋಮಿ ಲಿಪಿನ್ ಛಾಪುಂಕ್ ತಯಾರಾಯ್
ಲ್ತಾ! ದಾಲ್ಗಾದೊನ್ ರೋಮಿ ಲಿಪಿನ್ ಲಿಖ್ಲೆಲಿಂ ಹೆರ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಹಾಚೆ
ಂ ಪ್ರಗಟ್ಲ್ಯಾಂತ್. ತಾಚೊ ಪೊರ್ತುಗಿಜ್ – ಕೊಂಕಣಿ ಶಬ್ದಕೋಶ್
ಡ್ ನಾಂವಾಡ್ಡಿಕ್. (ಹೊ ಗ್ರಂಥ್ ಆಟ್ಶೆಂ ಪಾನಾಂಚೊ ಜಾವ್ನ್ ಆಸಾ.)
ಂಕಣಿ ಗಾದಿಂಚೊ ಸಂಗ್ರಹ್‌ಯಿ ದಾಲ್ಗಾದೊನ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕೆಲಾ.

"ಶಣೈ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬ್"

ಶ್ರೀಮಾನ್ ವರ್ದೆ ವಾಲಾವಲೀಕಾರ್ "ಶಣೈ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬ್"
ನಾಂವಾನ್ ಕೊಂಕಣಾಚೊ ಏಕ್ ಮೊಠೊ ಸಾಹಿತಿ ಮ್ಹಣ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ್
ಜಾಲಾ. ಆಪ್ಲಿ ಜಿಣಿ ಹಾಣೆ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಕ್ ಸಮರ್ಪಿಲ್ಲಿ. ಭುಗ್ರ್ಯಾಂ-
ಚ್ಯಾ ಶಿಕ್ಪಾ ಖಾತಿರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪಠ್ಯಾ ಆನಿ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ,
ಶಿಕ್ಪ್ಯಾಂ ಖಾತಿರ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂಚಿ ಚರಿತ್ರಾ ಆಟಾಪ್ಚೆ ಗ್ರಂಥ್ ಆನಿ ಹೆರ್
ಪುಸ್ತಕಾಂ ಹಾಣೆ ಪ್ರಗಟ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಹಾಚಿಂ "ಕೊಂಕಣಿಚಿ ವ್ಯಾಕರಣೀ
ಬಾಂಧಾವಳ್" ಆನಿ "ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚೆಂ ಜಯ್ತ್" ಪುಸ್ತಕಾಂ ಹರ್
ಕೊಂಕಣಿ ಪ್ರೇಮಿನ್ ವಾಚುಂಕ್ ಜಾಯ್. ಶಣೈ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬ್
ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಆನಿ ಮರಾಠಿ ಭಾಸಾಂನಿ ಪ್ರವೀಣ್. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್
ಮರಾಠಿಚ್ಯಾಕೀ ವ್ಹಡ್ಲಿ, ವೆಗ್ಳಿ ಆನಿ ಸುಂದರ್ ಮ್ಹಣ್ ಹಾಣೆ ಜಾಯ್ತ್ಯೊ
ರುಜ್ವಾತಿ ದಿಲ್ಯಾತ್. ಹಾಚಿಂ ಲಿಖಿತಾಂ ಖಾತ್ರೆ, ಚವಾನ್ – ಹ್ಯಾ ಮರಾಠಿ
ವಿದ್ವಾಂಸಾಂನಿ ಪಸಂದ್ ಕೆಲ್ಯಾಂತ್. (ಹ್ಯಾ ಮರಾಠಿ ಮಹಂತಾಂನಿ
ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ಇಂಗ್ಲೆಜಾನ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಪ್ರಗಟ್ಲ್ಯಾಂತ್.)

ಮುಂಗ್ಳುರ್ಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್

ಮುಂಗ್ಳುರ್ ಶಹರ್ ದಕ್ಷಿಣಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ ಕೇಂದ್ರ್
ಜಾವ್ನ್ ಆಸಾ. ದ್ರಾವಿಡ್ ಭಾಸಾಂ ಮಧೆಂ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಕೊಂಕಣಿ
ಭಾಸ್ ಹಾಂಗಾ ಶಾಬಿತ್ ಉರ್ಲ್ಯಾ. ಸುರ್ವಿಲ್ಯಾ ಸಾರಸ್ವತಾಂನಿ ದಕ್ಷಿ-
ಣಾಕ್ ವಸ್ತಿ ಕರುಂಕ್ ಯೆತಾನಾ ಆಪ್ಲಿ ಭಾಸ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಂಯ್, ಲಿಖ್ಚಿ
ಲಿಪಿಯೀ ಹಾಡುಲ್ಲಿ. ಸಂತತೆ ಥಾವ್ನ್ ಸಂತತೆಕ್ ಹೆಂ ದಾಯ್ಜ್ ದೆಂವ್ರೊನ್
ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾನ್ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸಾರಸ್ವತ್ ಬಾಯ್ಲಾಂಕ್
ಲೆಗುನ್ ನಾಗರಿ ಅಕ್ಷರಾಂ ಕಳಿತ್ ಆಸ್ಚಿಂ ಅಪ್ರೂಪ್ ನ್ಹಂಯ್. ಹ್ಯಾ
ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ಕಾಂದ್ರ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂಚೊ ಬೊರೋ ಪ್ರಚಾರ್ ಜಾವ್ನ್
ಚಡ್ ವರ್ಸಾಂ ಜಾಂವ್ಕನಾಂತ್. ತಾಚೆ ಆದಿಂ ಕೊಂಕ್ಣ ಕೊಂಕಣಿ
ಲಿಖಿತಾಂಕ್ ಚಡ್ ಗುಮಾನ್ ಕರ್ತಾಲೆ ಮ್ಹಣ್ ಕಳೊನ್ ಯೆತಾ.

ಹಾಂಗಾಚೆ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಫಾದ್ರ್ ಎಸ್ತೆವಾಚೊ ದೊತೊರ್ನಿಚೊ

ಂಥ್ ಆನಿ ಕ್ರಿಸ್ತ ಪುರಾಣಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ವಾಚ್ತಾಲೆ ಸ್ಥಂಯ್ ಆಸ್ತಾಂ
ದಾಂಚಿಂ ಆನಿ ಗಾಯನಾಂಚಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂಯಿೀ ವಾಪುರ್ತಾಲೆ. ತ್ಯಾ
ಳಾಚಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಹಸ್ತ್ ಲಿಖಿತಾಚಿಂ. ಟಿಪ್ಪುಚ್ಯಾ ಘಡ್ಬಡೆನ್ ಜಾಯ್ತಿಂ
ಲಾದಿಕ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ನಾಸ್ ಜಾಲಿಂ. ಫಕತ್ ಧರ್ಮಾಕ್ ಸಂಬಂಧ್
ಲ್ಲಿಂ ಲಿಖಿತಾಂ ಸ್ಥಂಯ್ ಆಸ್ತಾಂ ಹೆರ್‌ಯಿೀ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಮ್ಹಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂನಿ
ಂಭಾಳ್ಳೆಲಿ. "ಕುಮ್ಪಿ ಗೊಸಾಲ್" "ದುರುತೊ ರಾಯ್" ಇತ್ಯಾದಿ ಕಥಾ
ಹಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಲಾರ್ ಪ್ರಚಾರಾಕ್ ಆಸುಲ್ಲ್ಯೊ, ತ್ಯೊ ಉಪ್ರಾಂತ್
ರ್ಮಾಚ್ಯಾ ಕಾರಣಾಂಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಛಾಪುಂಕ್ ನಾಂತ್.

ಟಿಪ್ಪುಚ್ಯಾ ಕಾಳಾ ನಂತರ್‌ಯಿೀ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಗ್ರಂಥ್ ಉದೆಂವ್ಕ
ರು ಜಾಲೆ. ಜೊಕಿಂ ಮಸ್ಕರೆಞ್ಸ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಮಂಗ್ಳುರ್‌ಗಾರ್ ಪಾದ್ರಿನ್
ಖ್ಲೊಲೊ ಉತ್ತಮ್ ಕೊಂಕಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಲಂಡನ್ ಪ್ರದರ್ಶನಾಲ
ಾಂತ್ ಆಸಾ. ಥಂಯ್ಚ್ ಫಾದ್ರ್ ಪಿಯುಸ್ ನೊರೊನ್ಹಾನ್ ಲಿಖುಲ್ಲೊ
ನ್ಯೆಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಜಗೊವ್ನ್ ದವರ್ಲ್ಲಾ.

ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಛಾಪ್ಖಾನೊ

1882 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಜೆಜ್ವಿತಾಂನಿ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಛಾಪ್ಖಾನೊ ಉಗ್ತೊ
ಲೊ, ಆನಿ ಸುರ್ವೆರ್ ರೊಮಿ ಲಿಪಿನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕಡ್ತಿಲ್ಯೊ ಪ್ರಗಟ್ಲ್ಯೊ.
ಮೇಣ್ ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಹ್ಯಾ ಛಾಪ್ಯಾಂತ್
ವ್ನ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ಲಿಂ. 1883 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಬಾಶೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಛಾಪ್ಖಾ
ಯಾಂತ್ ಫಾದ್ರ್ ಮಾಫ್ಫೆಚೊ ಕೊಂಕಣಿ ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶ್ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ
ಯಾಕರಣ್ ಹಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಛಾಪೊ ಜಾಲಿಂ. "ಕೊಂಕಣಿ ರಾಸಾಂತ್ಲೊ
ಭಿತ್ ಸುಂದರ್ ತಾಳೊ" ವ್ಯಾಕರಣ್ ಗ್ರಂಥ್‌ಯಿೀ ತಾಚೊಚ್.
ದ್ರ್ ಮಾಫ್ಫೆಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸೆವಾ ವ್ಹೊರ್ತಿ. ಆಪುಣ್ ಜಾಣಾ ಆಸುಲ್ಲ್ಯಾ
ಸಾಂ ಪ್ರಾಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಉಂಚಿ, ರಂಗೀತ್ ಆನಿ ಸಂಪೂರ್ಣ್
ಣ್ ತಾಣೆ ಖರಿ ಪ್ರಶಂಸಾ ಉಚಾರ್ಲ್ಯಾ.

ಫಾದ್ರ್ ಮಾಫ್ಫೆನ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಾ ವರ್ವಿಂ ಜಾಯ್ತೆ ಪಾದ್ರಿ
ಹೆರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆನ್ ಲ್ಹಾನ್ ವ್ಹಡ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಪ್ರಗಟುಂಕ್
ರು ಜಾಲೆ. ಭುಗ್ರ್ಯಾಂಕ್ ಶಿಕ್ಪಾಚಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ, ಗಾದಿ ವ್ಹೊವ್ಯಾಂಚೆ

ಸಂಗ್ರಹ್ ಆನಿ ಪರ್ಕಿ ಪುಸ್ತಕಾಂಚಿಂ ಭಾಷಾಂತ್ರಾಂ· ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಯೇಂವ್ಕ್ ಸುರು ಜಾಲಿಂ.

"ಕೊಂಕಣಿ ದಿರ್ವೆಂ"

1912 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಶ್ರೀ ಲುವಿಸ್ ಮಸ್ಕರೆಞಾಚ್ಯಾ (ಆನಿ ಯು. ಕಣ್ಣಪ್ಪಚ್ಯಾ) ಪ್ರಯತ್ನಾಂ ವರ್ವಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ದಿರ್ವೆಂ ಪತ್ರ್ ಉಬ್ಜಲೆಂ. ಪಂಚ್ವೀಸ್ ವರ್ಸಾಂಚ್ಯಾಕೀ ಚಡ್ ಕಾಳ್ ಹ್ಯಾ ಪತ್ರಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉದ್ಧಾರಾ ಖಾತಿರ್ ವಿಶೇಷ್ ಸಾಧನ್ ಚಲಯಿಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ವಾಡೊನ್ ಆಯ್ಲಿ. ಹ್ಯಾ ಪತ್ರಾಚೆಂ ವೊಜೆಂ ವ್ಹಾವ ಯಿಲ್ಲ್ಯಾಂ ಪೈಕಿ ಶ್ರೀ ಆಲೆಕ್ಸ್ ಪಾಯ್ಸಾನ್ ಆನಿ ಜುಜೆ ರೆಗಾನ್ ಕಾಡುಲ್ಲಿ ವಾಂವ್ಟ್ ವೊರ್ತಿ. ಹಾಣಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಪುಸ್ತಕಾಂಯೀ ಲಿಖುನ್ ಸಾಹಿ ತ್ಯಾಚೆಂ ದಿರ್ವೆಂ ಚಡಯ್ಲ್ಲಾಂ.

ಕೊಂಕಣಿ ಕಥೊಲಿಕ್ ಸತ್ ಸಭಾ, ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಸಭಾ ಇತ್ಯಾದಿಂ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಜಾಯ್ತಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಹಾಡುಲ್ಲ್ಯಾ ಫಾದ್ರ್ ಸಿಲ್ವೆಸ್ತರ್ ಮಿನೆಜಾಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸೆವಾ ಪ್ರಶಂಸ ನೀಯ್. ಶುದ್ಧ್ ಥರಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲಿಖ್ಚೆ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ಲಿಂ ಹಾಚಿಂ ಸೂಚನಾಂ ಚಡಾವತ್ ಶಿಕ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಪಸಂದ್ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್. ಆಯ್ಲೆವಾರ್ ಉಲ್ಲೊವ್ಯ ರಿತಿ ಲಕೊಂವ್ಕ್ ಥೊಡ್ಯಾಂನಿ ಕೆಲ್ಲಿಂ ಪ್ರಯತ್ನಾಂ ನಿರ್ಫಳ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ ವಾಂವ್ಟಿಚ್ಯಾ ಪರಿಶೋಧನಾಂನಿ ಸಿಲ್ವೆಸ್ತರ್ ಮಿನೆಜಾನ್ ಫಾಯ್ಸ್ ಕೆಲ್ಲಿಂ ಚಡಾವತ್ ಸೂತ್ರಾಂ ಶಾಶ್ವಿತ್ ಉರ್ತೆಲಿಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾಕ್ ಸಂಶಯ್ ಆಸೊಂಕ್ ನಜೊ. ಕಾರಣ್ ತಿಂ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ರಿತಿ ಪ್ರಕಾರ್ ಆಸಾತ್ ದೆಕುನ್.

ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ವಿಸಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಜಾಯ್ತಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಪತ್ರಾಂ, ಪುಸ್ತಕಾಂ ಆನಿ ಪ್ರಕಾಶನಾಲಯಾಂ ಉದೆಲ್ಯಾಂತ್. ಉಮೆದ್ವಂತ್ ತರ್ನಾಟೆ ಕೊಂಕಣಿ ಲೇಖಕ್ ಮುಕಾರ್ ಸರ್ತಾತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಸರ್ವ್ ಥರಾಂನಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ವಾಡಾವಳ್ ಜಾಂವ್ಚಿಂ ಖುಣಾಂ ಎದೊಳ್ ದಿಷ್ಟಿಕ್ ಪಡ್ಲ್ಯಾಂತ್.

ಬೊಂಬಯಾಂತ್ಲೆ ಮುಂಗ್ಳುರ್‌ಗಾರ್

ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ದಶಕಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಮುಂಗ್ಳುರ್‌ಗಾರ್ ಬೊಂಬಂಯ್ತ್
ಯೆತಾಲೆ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ, ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆ ಥಂಯ್ ತಾಣಿಂ ವಿಶೇಷ್
ಧ್ಯನತ್ ಕಾಡುಲ್ಲಿ ಆಯ್ಲಿವಾರ್ಚ್ಯಾ ದಶಕಾಂನಿ. ಸುರ್ವೆರ್ ಇಂಗ್ಲೆಜ್
ಣಾ ಆಸುಲ್ಲ್ಯಾಂ ಖಾತಿರ್ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕಾಂ ಭಾಷಾ ಪ್ರೇಮಿಂನಿ
ಖೊಸ್ ದಾಕೊವ್ನ್ ಲೊಕಾ ಥಂಯ್ ಜಾಗೃತಿ ಉಬ್ಜಯ್ಲಿ. ಆದಿಂ
ಂಕಣಿ ಉಲೊಂವ್ಕ್ ಲಜ್ತಾಲೆ ತೆ ಮಧ್ಯಮ್ ಆನಿ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ವರ್ಗಾಚೆ
ಮೇಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕಾಂ ಥಂಯ್ ಉಮೆದ್ ದಾಕೊಂವ್ಕ್ ಲಾಗ್ಲೆ.
ಾಯ್ತಿ ಶಿಕ್ಪಿ ಆನಿ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ಹ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂನಿ ಪಾತ್ರ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಮುಕಾರ್
ರ್ತಾತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕಾಂಚೊ ಫುಡಾರ್ ಬೊರೊಚ್
ಧ್ಯೈತ್. ಆಜ್ ಜಾಯ್ತಿ ನಾಟಕ್ ಸಂಸ್ಥೆ ಬೊಂಬಂಯ್ತ್ ಮುಂಗ್ಳುರ್
ಾರಾಂಚೆ ಜಾವ್ನ್ ಆಸಾತ್.

ಬೊಂಬಂಯ್ತ್ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕ್ ಕಳಾಂತ್ ಹೆಳ್ಳೆಲ್ಯಾ ಭಾಷಾ
ರೇಮಿ ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎಮ್. ಬಿ. ಲುದ್ರಿಕ್ಸಾನ್ "ಸುಖ್-ದುಖ್" ಪತ್ರ್
ಥಾಪನ್ ಕೆಲ್ಯಾ ನಂತರ್ ಹಾಂಗಾ ಕೊಂಕಣಿ ವಾಚ್ಪಾಚಿ ಖಾಯ್ಸ್
ಡೊನ್ ಹೆರ್‌ಯಿ ಪತ್ರಾಂ ಉದೆಲಿಂ. ಆಜ್ ಬೊಂಬಂಯ್ತ್ ಕೊಂಕಣಿ
ಖಿತಾಂಚೊ ಆಸಾ ತಿತ್ಲಿ ಖಾಯ್ಸ್ ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ಹೆರ್ ಭಾಗಾಂನಿ
. ಕೊಂಕಣಿ ಲಿಖಿತಾಂಚೊ ಖಾಯ್ಸ್ ಚಡ್ಲೆಲ್ಯಾನ್ ಸಬಾರ್ ಲೇಖಕ್
ಾದೆಲೆ, ಅಶೆಂ ವೇಗಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ವಾಡಾವಳ್ ಜಾಂವ್ಕ್
ರು ಜಾಲಿ.

ಕೊಂಕಣಿ ಕಾದಂಬರಿ

ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂನಿ ಕಾದಂಬರಿ ಲಿಖುಂಕ್ ಧರುನ್ ಜಾಯ್ತಿಂ ವರ್ಸಾಂ
ಲಿಂ. ಪುಸ್ತಕಾಂ ರುಪಾರ್ ಪ್ರಗಟ್ಲೆಲ್ಯೊ ಕಾದಂಬರಿಚ್ ನ್ಹಂಯ್
ಸ್ತಾಂ, ತಾಂಚ್ಯಾ ಪತ್ರಾಂನಿ ವಾಗಾಂ ಭಾಗಾಂನಿ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಗಟ್
ತಾತ್. ಪುಣ್ ಹ್ಯಾ ಕಾದಂಬರಿಂಚಿ ಭಾಸ್ ಮಾತ್ರ್ ಶುದ್ಧ್ ನ್ಹಂಯ್.
ಯ್ಲಿವಾರ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಆಪುಟ್ ಕೊಂಕಣಿನ್ ಕಾದಂಬರಿ ಲಿಖುಂಕ್
ಯತ್ನ್ ಕರ್ತಾತ್. ಹಾಂಚೆ ಪೈಕಿ ರೆಜಿನಾಲ್ಡೊ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್ ಆನಿ

ಇಲಿಯಟ್ ದೆ ಎಲ್ಲಿ ಉಂಚ್ ಶೈಲಿನ್ ಕಾದಂಬರಿ ಲಿಖ್ಯಾಂತ್ ನಾಂವಾಡ್ಲ್ಯಾತ್. ಪುಣ್ ಮಂಗ್ಳುರ್‌ಗಾರಾಂ ಮಧೆಂ ಕಾದಂಬರಿ ಉಬ್ಜಲ್ಲಿ ಆಯ್ಲ್ಲಿನಾರ್. ವಿಸಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಚ್ಯಾ ಮಧ್ಯಕಾಳಾರ್ ಜೊಕಿಂ ಸಂತಾನ್ ಆಲ್ವರಿಸಾಚಿ 'ಆಂಜೆಲ್' ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಕಾದಂಬರಿ ಭಾಯ್ರ್ ಸರೊನ್, ಸರ್ವಾಂಕ್ ಧಾದೊಸ್ಕಾಯ್ ದೀಂವ್ಕ ಲಾಗ್ಲಿ. ಪಾಟಾಪಾಟ್ ತಾಚ್ಯೊ ಧಾ-ಬಾರಾ ಕಾದಂಬರಿ ಫಾಯ್ಸ್ ಜಾಲ್ಯಾತ್ ಆನಿ ಜಾತಾತ್. ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ಪ್ರೊತ್ಸಾಹಾ ವರ್ವಿಂ ಆಜ್ ಜಾಯ್ತೆ ಕಾದಂಬರಿಗಾರ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಧೆಂ ಕಥಾ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಲಿಖ್ತಾತ್ ಆನಿ ಪ್ರಗಟ್ ಕರುಂಕ್ ಪ್ರಕಾಶಕ್‌ಯೀ ಉಣೆ ನಾಂತ್. ಪೈಶ್ಯಾಂಚೊ, ನಾಂವಾಚೊ ಆನಿ ಸ್ವಂತಾಚೊ ಆದಾಯ್ ಲೆಕಿನಾಸ್ತಾನಾ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಅಭ್ಯುದಯಾಕ್ ವಾವುರ್ಚೆ ಖರೆ ಸಾಹಿತಿ ಮಾತ್ರ್ ಆಜಿಕೀ ಜಾಯ್ತೆ ಜಾಯ್ ಪಡ್ಲ್ಯಾತ್.

ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ವಾಡಾವಳ್ ಚಿತ್ರಾಯ್ತಾನಾ ಪ್ರಗತಿ ದಾಕೊಂವ್ಕ ಗರ್ಜ್ ಆಸುಲ್ಲೆ ದಾಖ್ಲೆ ಹಾಂಗಾ ದಿಲೆ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆ ಖಾತಿರ್ ವಾವುರ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಸಮೆಸ್ತ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಚಿಂ ಆನಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ಕಾಡುಂಕ್ ಹ್ಯಾ ಮೊಟ್ವ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಅನಾನ್ಕೂಲ್. ಸರ್ವ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪುಸ್ತಕಾಂಚಿಂ ಆನಿ ಲೇಖಕಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ದಿಂವ್ಚೊ ತಸಲೊ ವಳ್ಕಿ ಗ್ರಂಥ್ ಪ್ರಗಟುಂಕ್ ತಯಾರಿ ಕರ್ಯೆತ್. ಪುಣ್ ಅಸಲ್ಯಾ ಕಾಮಾಕ್ ಜಾಣಾರ್ಯಾಂಚೊ ಆನಿ ಭಾಷ್ವಾನ್ಯಾಗಾರಾಂಚೊ ಸಹಕಾರ್ ಚಡ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ. ಹಸ್ಯಕಾ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷ್ವಾನ್ಯಾಂತ್ ಆಸುಲ್ಲೆ ದಾಖ್ಲೆ ತಲಾಸ್ ಕರ್ಚಿ ಮ್ಹುನತೆಗಾರ್ ಜಾಯ್.

4. ಕೊೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಚೊ ಫುಡಾರ್.

ಆವ್ಚಿಂ ಹಕ್ಕಾಂ

ಜಾಯ್ತಿಂ ವರ್ಸಾಂ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲೊಂವ್ಚೆ – ಆಪುಣ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್, ವಾರ್ಗಾರ್, ಮುಂಗ್ಳುರ್ಗಾರ್, ಆಪುಣ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್, ಹಿಂದು, ರಾಯತ್ ಮ್ಹುಣ್ ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ವೆಗ್ಳ್ಯಾಂ ವಾಟಾಂನಿ ಚಮ್ಕತಾಲೆ ತೆ, ಆತಾಂ ಾಷೆಚ್ಯಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಖಾತಿರ್ ಎಕ್ವ್ಟಾನ್ ವಾವ್ರುಂಕ್ ತಯಾರ್ ತಾತ್ ತೆಂ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ. ಕೊಂಕಣಿ ಫುಡಾರ್ಯಾಂನಿ ಲೊಕಾ ಥಂಯ್ ಷಾ ಕೆಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿಚ್ ಹಾಕಾ ಕಾರಣ್. ಹ್ಯಾ ವರ್ಸಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿ ವ್ ಆನಿ ಭಾಷಾ ಮುಂಡಳ್ ಉಬ್ಜಲಿ. ದಕ್ಷಿಣ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತಾಚ್ಯಾ ಆನಿ ಉತ್ತರಾಂತ್ ಬೊಂಬಯ್ ಪ್ರಾಂತಾಚ್ಯಾ ರ್ಕಾರಾಲಾಗಿಂ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಉದ್ಧಾರಾ ಖಾತಿರ್ ಯ್ತ್ಯೊ ಮನವ್ಯೊ ಕೆಲ್ಯಾತ್ ನ್ಹಂಯ್ ಆಸ್ತಾಂ, ಭಾರತ್ ಕೇಂದ್ರ ರ್ಕಾರಾಲಾಗಿಂ ಆನಿ ಪೊರ್ಚುಗಿಜ್ ಸರ್ಕಾರಾಲಾಗಿಂ ಕೆಲ್ಲ್ಯೊ ವಿನಂತ್ಯೊ ಯ್ತ್ಯೊ ಆಸಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ಯಿ ಥೊಡೊಚ್ ಫಳ್ ಮೆಳ್ಳಾ. ಥೊಡ್ಯಾ ಷಾ ಪ್ರೇಮಿಂನಿ ಮಾತ್ರ ವಾವುರ್ಲ್ಯಾರ್ ಸರ್ಕಾರ್ ಚಡ್ ಕಾನ್ ಲಯ್ನಾ. ಚಡಾವತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಭಾಷೆ ಖಾತಿರ್ ಮೆದಿನ್ ಸರ್ಕಾರಾಲಾಗಿಂ ಹಕ್ಕಾಂ ವಿಚಾರ್ಲ್ಯಾರ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಾಂದ್ಚೆಂ ಪಡ್ತಲೆಂ.

ಮಾಧವ್ ಮುಂಜುನಾಥ್ ಶಣೈ

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚೊ ಏಕ್ ವೊತೊ ಪ್ರೇಮಿ ಕಾರ್ವಾರಾಂತ್ಲೊ ಂವಾಡ್ದಿಕ್ ಮಾಧವ್ ಮುಂಜುನಾಥ್ ಶಣೈ. ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾ ಥಂಯ್ ಷಾಭಿಮಾನ್ ಉಬ್ಜೊಂವ್ಕ್ ತೊ ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ಪೊಂತಾನ್ ಪೊಂತಾ ಂವ್ಲ್ಲಾ. ಗೆಲ್ಲೆಗೆಲ್ಲೆ ಥಂಯ್ ಭಾಷಣಾಂ ದೀವ್ನ್ ಆವ್ಚಿಂ ಹಕ್ಕಾಂ ತಾಣೆ ಕಾಚ್ಯೆ ಮತಿಕ್ ವೊಚ್ಚಾಶಿಂ ಕೆಲ್ಯಾಂತ್. ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಷದ್ ಗ್ತುಂಕ್ಯಿ ಹೊ ಜಾಯ್ತೊ ವಾವುರ್ಲ್ಲಾ. ಹಾಣೆ ಅಂತ್ ಮ್ಹುಣಾಸರ್ ಲ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸೇವಾ ಭಾಂಗಾರಾಚ್ಯಾ ಅಕ್ಷರಾಂನಿ ಲಿಖುಂಕ್ ಫಾವೊ.

ರಾವ್ ಬಹಾದೂರ್ ತಾಲ್ಮಾಕಿನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಚರಿತ್ರೆಚ್ಯೊ ಸಂಗ್ತಿ ಇಂಗ್ಲೆಜಾನ್ ಪುಸ್ತಕಾ ರುಪಾರ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕರುನ್ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ಲೇಖನಾಂ ಬರೊವ್ನ್ ವ್ಹಿನತ್ ಕಾಡ್ಲ್ಯಾ. ಕೊಂಕಣಿ ಗಾವಿ, ಉಮಿಣೊ, ಗಾಣಾಂ ಹಾಣೆ ಪುಸ್ತಕಾ ರುಪಾರ್ ಜಮೊ ಕೆಲ್ಯಾಂತ್.

ಲಿಸ್ಬನ್ ನಗರಾಂತ್ಲ್ಯಾ (ಪೋರ್ತುಗಲ್) ಎಸ್ಕೊಲಾ ಸುಪೆರಿಯರ್ ಕೋಲೊನಿಯಲಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಶಿಕೊವ್ನ್ ಆನಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಸಂಶೋಧನಾಂ ಕರುನ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂ ಮಧೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಪ್ರೇಮ್ ಚೆತಯಿಲ್ಲೆ ಸಾಂತಾ ರಿತಾ ಎ ಸೋಜಾ, ರೊಡೊಲ್ಫ್ ಸೆಬೆಸ್ತಿಯಾವೊ, ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಮರಿಯಾನೊ ಸಲ್ಡಾನ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಆಮ್ಚಿ ಕೃತಜ್ಞತಾ ಫಾವೊ ಜಾಲ್ಲೆ.

ಬೊಂಬಂಯ್ತ್ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಫಾಲೆಯ್ರೊ, ಜೋರ್ಜ್ ಮೊರಾಯಸ್, ಫಾದ್ರ್ ಎಚ್. ಒ. ಮಸ್ಕರೇಞಾಸ್, ಎಫ್. ಜೆ. ಮಾರ್ತಿರೆಸ್, ಬಿ. ಬಿ. ಬೋರ್ಕರ್, ಕೊಂಕಣಿ ಜಾಗೃತಿ ಕರುಂಕ್ ಕಾರಣ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾಂ ಪೈಕಿಲೆ.

ಜೆರೊಮ್ ಎ. ಸಲ್ಡಾನ್

ರಾಜಕೀಯ್ ಅಂಗ್ಣಾಂತ್ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಚೊ ಶಿಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸೊನ್ ಬ್ರಿಟಿಷಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಮದ್ರಾಸ್ ಲೆಜಿಸ್ಲೇಟಿವ್ ಎಸೆಂಬ್ಲಿಚೊ ಸಾಂದೊ ಜಾಲ್ಲೊ ಮಂಗ್ಳುರ್ಚೊ ನಾಂವಾಡ್ದಿಕ್ ಸಮಾಜ್ ಸುಧಾರಕ್ ಆನಿ ಪೊರ್ತೊ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಪ್ರೇಮಿ ಶ್ರೀ ಜೆರೊಮ್ ಎ. ಸಲ್ಡಾನ್ ತಾಚ್ಯಾ ಜಿಣಿಯೆಚಿ ಅಂತ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಜಾಗೃತಿ ಖಾತಿರ್ ವಾವುರ್ಲ್ಲೊ. ಕೊಂಕಣಿ ಚರಿತ್ರೆ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ಇಂಗ್ಲೆಜಿನ್ ಅಮೂಲ್ಯ್ ಗ್ರಂಥ್ ಹಾಣೆ ಪ್ರಗಟ್ಲ್ಯಾತ್ ನ್ಹಂಯ್ ಆಸ್ತಾಂ, ಇತ್ಲ್ಯಾ ರಾಟಾವಳಿಂ ಮಧೆಂಯಿ ಖಳಾನಾಸ್ತಾನಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಪರಿಂ ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಪತ್ರಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ಲೇಖನಾಂ ಲಿಖ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಕೊಂಕಣಿ ಲೇಖಕಾಂಕ್ ಹಾಣೆ ಬೊರೊ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ್ ದಿಲಾ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಷದೆಂತ್ ಪಾತ್ರ್ ಘೆತ್ಲಾ. ಹ್ಯಾ ಮಹಾಶಯಾಚ್ಯೆ ವ್ಹಿನತೆನ್ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ವರ್ಗಾಂ ಮಧೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಪ್ರೇಮ್ ಉಟುಲ್ಲೊ ಆನ್ಯೆಕ್ ಪೊರ್ತಿ ಸಂಗತ್.

ಭಾಷೆ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ವರ್ಗಾಚ್ಯಾಂನಿ ದಿಲ್ಲೊ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ್,
ಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕ್ ಸಭಾ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕೆಲ್ಯಾ ನಂತರ್
942) ಸಭೆಖಾತಿರ್ ಉಬಾರ್ಲ್ಲಿಲ್ಯಾ ವಿಶಾಲ್ ಸಾಲಾಚ್ಯಾ ನಾಟಕಾಲಯಾ
ಂಯ್ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ. ಕೊಂಕಣಿ ಕಳಾಚ್ಯಾ ಅಭಿವೃದ್ಧೆಚೆಂ ಕಾಮ್
ಯ್ಯ ಮುಖಾಂತ್ರ್, ಜಾತಾಸ್ತಾನಾ, ದಾನ್ ಧರ್ಮಾಕ್ ಪೈಸೊಯಿ ಉಬೊ
ರ್ಯತಾ. ಅಸಲೆಂ ಏಕ್ ನಾಟಕ್ ಸಾಲ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಚೆಂಚ್
ಾಂಬಯಾಂತ್ ಆಸಾ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕಣ್ ಸಮಾಜಿಕ್ ವ್ಹಡ್
ಧಾರ್ ಜಾತೊ; ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಕಳಾಕ್ ವಿಶೇಷ್ ಫಾಯ್ದೊ ಜಾತೊ.

ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಷದ್

ಕೊಂಕಣಿ ಪ್ರೇಮಿಂಚ್ಯಾ ಮ್ಹುನತೆನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಷದ್ ಉಗಡ್ಲಿ.
ಾಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಉದ್ಧಾರಾ ಖಾತಿರ್ ಯೋಜನಾಂ ಕರುಂಕ್ ಜಮ್ಚ್ಯಾ
ಭೆಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಷದ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಅಸಲ್ಯೊ ಎದೊಳ್ ಸ
ರಿಷದಿ ಜಾಲ್ಯೊ.

ಪಯ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಷದ್ ಮಾಧವ್ ಮಂಜುನಾಥ್ ಶಣೈಚ್ಯಾ
ುನತೆನ್, 1939 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಶ್ರೀ ವಿ. ಪಿ. ಪ್ರಭುಚ್ಯಾ ಯಜ್ಮಾನ್ಪಣಾ
ಾಲ್ ಕಾರ್ವಾರಾಂತ್ ಜಮ್ಲಿ. ದುಸ್ರಿ ಪರಿಷದ್ ಉಡ್ಪಾಂತ್ ಜೆರೊಮ್
. ಸಲ್ಡಾನಾಚ್ಯಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ಖಾಲ್ 1940 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಜಾಲಿ. ತಿಸ್ರಿ
ರಿಷದ್ 1942 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಬೊಂಬಂಯ್ತ್ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಆರ್ಮಾಂಡೊ
ನೆಜಾಚ್ಯಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ಪಣಾ ಖಾಲ್ ಮೆಳ್ಳಿ. ಉಪ್ರಾಂತ್ಲ್ಯೊ ಪರಿಷದಿಯೊ
ಾಂಬಯ್ ಶಹರಾಂತ್‌ಚ್ ಜಾಲ್ಯೊ. 1949 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಉಬಾಳ್ದೊ
ಸ್ಕರೆಞಾಚ್ಯಾ ಯಜ್ಮಾನ್ಪಣಾಖಾಲ್ ಚೊವ್ತಿ ಪರಿಷದ್ ಜಮ್ಲಿ. ಪಾಂಚ್ವಿ
ರಿಷದ್ 1952 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಮರಿಯಾನೊ ಸಲ್ಡಾನಾಚ್ಯಾ
ಧ್ಯಕ್ಷತೆಖಾಲ್ ಜಾಲಿ. 1957 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಸವಿ ಪರಿಷದ್ ಡಾಕ್ಟರ್
ಾತ್ರೆಚ್ಯಾ ಯಜ್ಮಾನ್ಪಣಾ ಖಾಲ್ ಮೆಳ್ಳಿ.

ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಷದೆಚಿ ಥೊಡೆ ಮುಖ್ಯ ಇರಾದೆ ಹೆ:—

ಭಾರತ್ ಜನಾಂಗಾಂತ್ ಹೆರ್ ಲೊಕಾಪರಿಂ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಕ್‌ಯಿ
ಿಷ್ಟ್ ಥರಾನ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ವೆಗ್ಳೆಚ್ ವಳ್ಕೊನ್ ಘೆಂವ್ಕ್.

ಫಿಂಗ್ರ್ಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾಂ ಹಕ್ಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಆಮ್ಕಾಂ ಮೆಳೊಂಕ್.

ಆಮ್ಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಭಾರತೀಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ ಆಂಗ್ ಮ್ಹಣ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ವಳ್ಖೊಂಕ್.

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆ ವರ್ವಿಂ ಆಮ್ಚೊ ಎಕ್ವೊಟ್ ಜಾಂವ್ಕ್.

ಆಮ್ಕಾಂ ಫಾವೊತಿ ಮಾನ್ ಮರ್ಯಾದ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ದೀಂವ್ಕ್.

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ವಳ್ಖೊನ್ ಘೆಂವ್ಕ್.

ಭಾಷೆಚ್ಯಾಚ್ ಉದ್ಧಾರಾ ಖಾತಿರ್ ವಾವುರ್ಚ್ಯೊ ಸಂಸ್ಥೊ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕರುಂಕ್.

ಅಖಿಲ್ ಕೊಂಕಣಾಕ್ ಪ್ರಚಾರ್ ಕರ್ಚಿ ಪುಸ್ತಕ್ ಸಂಸ್ಥೊ ಉಗ್ಡುಂಕ್.

ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಆನಿ ಹಿಂದು-ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಂಚೊ ಎಕ್ವೊಟ್ ಹಾಡ್ಚ್ಯೊ ಸಂಸ್ಥೊ ಆಸಾ ಕರುಂಕ್.

ನಾಗರಿ ಕೊಂಕಣಿ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಾಂನಿ ವಳ್ಕಿ ಖಾತಿರ್ ರೋಮಿ ಆನಿ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯೊ ಘಾಲುನ್ ವ್ಹೊಡಾಂಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕಾಪ್ ದೀಂವ್ಕ್.

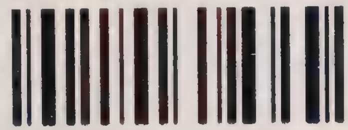
ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ಮಾಯ್ ಭಾಷೆ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ಖಾನೆಸ್ಮಾರ್ ಲೆಕಾಂತ್ ಠಕ್ಕ್ ಆಸಾನಾಶೆಂ ಕರುಂಕ್.

ಕೊಂಕಣಿ ವ್ಯವಹಾರಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆನ್ ಲೇಕ್ ಪಾಕ್ ಲಿಖುಂಕ್ ಫಾವೊತಿ ಮಾಂಡಾವಳ್ ಕರುಂಕ್.

ಶಾಳಾಂನಿ ಲ್ಹಾನಾ ಕೊಂಕಣಿ ಭುಗ್ರ್ಯಾಂಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆನ್ ಶಿಕಾಪ್ ದೀಂವ್ಕ್.

ಹೆರ್ ಭಾಸಾಂವಾರ್ ಪ್ರಾಂತಾಂ ಪರಿಂ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಕೊಂಕಣ್ ಪ್ರಾಂತ್ ಘಡುಂಕ್.

ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ಪೊಂತಾನ್ ಪೊಂತಾ ಚಲಾವಣೆಚೆ ರಸ್ತೆ ಬಾಂಧುನ್, ಆರ್ಥಿಕ್ ಸ್ಥಿತಿ ಸುಧ್ರಾಂವ್ಕ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಮೆಟ್ ಕಾಡುಂಕ್, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ

ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಷದೆಚೆ ಇರಾದೆ ಜಾಂ ಕರುಂಕ್ ಬೊಂಬಯಾಂತ್ಲಿ ೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳ್ ವಾವುರ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಮಂಡಳಿಂತ್ಲೆ ಸಾಂದೆ ೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ಪಯ್ಸಾ ಪಯ್ಸಿಲ್ಯಾ ಭಾಗಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಯೇವ್ನ್ ಜಮೊ ಲ್ಲೆ ತಸಲೆ. ತವಳ್ ತವಳ್ ಹಾಂಚ್ಯೊ ಸಭಾ ಮೆಳೊನ್, ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ದ್ಧಾರಾ ಖಾತಿರ್ ಯೋಜನಾಂ ಕರ್ತಾತ್. ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಷದಿ ಆಪೊಂಪ್ಣೆಂ ವಮ್ ಮಂಡಳಿಚೆಂ. ಸರ್ವ್ ಥರಾಂಚೊ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ಲೊ ಚಾರ್ ಆಸಿ ವಹಿವಾಟ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಿಚ್ಯಾ ಕಾಮಾಂ ಯ್ಲೊ ನ್ಹಂಯ್.

ದಕ್ಷಿಣ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ 'ಕೊಪ್ರಮು' (ಕೊಂಕಣಿ ಪ್ರಚಾರ್ ಂಡಳ್) ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಅಭ್ಯುದಯಾ ಖಾತಿರ್ ಪೆಂಕಾಟ್ ಾಂಧ್ತಾ. ಅಸಲ್ಯೊ ಕೊಂಕಣಿ ಪ್ರಚಾರ್ ಮಂಡಳಿ ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ಾನ್ಯಾಂ ಕೊನ್ಯಾಂನಿ ಉದೆವ್ನ್ ಸರ್ವ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾ ಥಂಯ್ ಾರ್ತಿ ಜಾಗೃತಿ ಉಬ್ಜಸ್ಯೊ ಕರುಂದಿತ್.

ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಭಾಷೆಂತ್ ಕಿತೆಂ ನಾ?

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಸುಧಾರಿತ್ ಆಧುನಿಕ್ ಭಾಸಾಂ ಪ್ರಾಸ್ ಂಚ್ಯಾಂತ್‌ಯಿ ಉಣಿ ನಾ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಚ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಭಾಸಾಂಚಿಂ ಕ್ಷಣಾಂ ಕೊಂಕಣಿಕ್‌ಯಿ ಆಸಾತ್. ಖಂಚ್ಯಾಯ್ಚ್ ಗುಣಾಂನಿ ತಿ ಹೆರ್ ಾಸಾಂ ಪ್ರಾಸ್ ಲ್ಹಾನ್ ನ್ಹಂಯ್. ಕಥಾ, ಉಪನ್ಯಾಸ್, ಕಾವ್ಯಾಂ, ಾದಾಂ ಆನಿ ಹೆರ್ ಲಿಖಿತ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ನ್ಹಂಯ್ ಆಸ್ತಾಂ ತೊಂಡ್ವಾಶಿಂ ೂಳ್ಚಿ ಸರ್ವ್ ಥರಾಂಚಿ ಲೋಕ್-ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಆಸಾ. ಾಹಿನ್ಯಾವಾರ್ ಆನಿ ಹಪ್ತ್ಯಾವಾರ್ ಪತ್ರಾಂ ಜಾಯ್ತಿಂ ಆಸಾತ್. ದೈನಿಕ್ ತ್ರಾಂಯಿ ಕೊಂಕಣಿ ಲಿಖಿತಾಂಚ್ಯಾ ಜಮ್ಯಾಂತ್ ದಿಷ್ಟಿಕ್ ಪಡ್ತಾತ್. ಸಕಾಳಿಂಚೆಂ ಸಾಳಕ್' ಆನಿ 'ಫುಲ್' – ರೋಮಿ ಆನಿ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಚಿಂ). ಜಕೀಯ್ ಪ್ರಚಾರಾಕ್ 'ರೇಡಿಯೊ'ರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಪ್ರಯೋಗ್ ತ್ತಾತ್.

ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಗೀತಾಚಿಂ 'ರೆಕೊರ್ಡಾಂ' ಧಾರಾಳ್ ಆಸಾತ್ (ಗೊಂಯ್ಚಿಂ ಲೋಕ್-ಗಿತಾಂ ಆಯ್ಕೊನ್ ಖುಶಿ ಜಾವ್ನ್ ಅಮೇರಿಕನ್ ಸಂಶೋಧಕಾಂನಿ ಸಹಿತ್ ರೆಕೊರ್ಡಾಂ ಕಾಡ್ಲ್ಯಾಂತ್). ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ 'ನಾಟಕ್' ಕಳಾಂತ್ ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಹೆರ್ ಭಾಸಾಂ ಪ್ರಾಸ್ ಪಾಟಿಂ ನಾ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚೆಂ 'ಚಲಚ್ಚಿತ್ರ್'(ಸಿನೆಮಾ) ಸಹಿತ್ ಆಸಾ. "ಮೊಗಾಚೊ ಆಂವ್ಡೊ" ಹ್ಯಾ ಪ್ರತ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ರುಪ್ಣ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಚ್ಯಾ ಜಿಣಿಯೆಚಿಂ 'ಡಬ್ಬ್' ಕೆಲ್ಲಿಂ ಚಲನ್ ಚಿತ್ರಾಂಯೀ ಆಸಾತ್. ಪ್ರಸಂಗಾಂಕ್ ಆನಿ ಭಾಷಣಾಂಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಥರಾನ್ ಸೊಭ್ತಾ. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಜಿಣಿಯೆಚ್ಯಾ ಹರ್‌ಎಕಾ ಮೆಟಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ವಾಪುರ್ತಾತ್.

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆನ್ ಶಿಕಾಪ್

1951 ಇಸ್ವೆಚ್ಯಾ ಜನೆರ್ ತೆವೀಸ್ ತಾರಿಕೆರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪುಡಾರ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಬಳಾದಿಕ್ ಮಾಗ್ಣ್ಯಾಕ್ ಬೊಂಬಯ್ಚ್ಯಾ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಆಶಿ ಜಾಪ್ ದಿಲಿ: "ಪ್ರಾಥಮಿಕ್ ಶಾಳಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಶಿಕೊವ್ಯೆತ್; ಪುಣ್ ಚಾಳಿಸ್ ಭುಗ್ರ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ವ್ಹಡಿಲಾಂನಿ ತಶೆಂ ವಿಚಾರುಂಕ್ ಜಾಯ್ ಆನಿ ತುಮಿಂಚ್ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಾಂ ರಚುಂಕ್ ಜಾಯ್."

ಸರ್ಕಾರಾಚ್ಯಾ ಶರ್ತಾಂಕ್ ಪಾಳೊ ದೀವ್ನ್, ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಅಜಾಪ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ತಿತ್ಲ್ಯಾ ಸಂಖ್ಯಾಚ್ಯಾ ವ್ಹಡಿಲಾಂಚ್ಯೊ ದಸ್ಕತಿ ಆಟಾಪ್ಲೆಲಿಂ ವಿನಂತಿ ಪತ್ರ್ ಪರ್ತ್ಯಾನ್ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಅರ್ಪಿಲೆಂ. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳ್ ಶಿಕ್ಪಾಚಿಂ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಾಂ ತಯಾರ್ ಕರುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲಿ. ಪಾಂಚ್ವ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಷದೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಚಿ ವಿನಂತಿ ಚಡ್ ಬಳಾದಿಕ್ ಜಾತಚ್ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಜಾಪ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಪಡ್ಲಿ. 1952 ಇಸ್ವೆಚ್ಯಾ ಮೇ ನೋವ್ ತಾರಿಕೆರ್ ಬೊಂಬಯ್ ವಿದ್ಯಾಖಾತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿನ್ ದಿಲ್ಲಿ ಜಾಪ್ ಹಿ: "ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆನ್ ಶಿಕಾಪ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್ಚಿಂ ಪಠ್ಯ ಆನಿ ಹೆರ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಮಾತ್ರ್ ಪಾವಾನಾ, ತುಮಿಂಚ್ ತಿಂ ಪ್ರಗಟ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್." ಸರ್ಕಾರಾಚಿ ವಿದ್ಯಾ ವಿಕಾಸಾಚಿ ಚರಿತ್ರಾ ಪಳೆಲ್ಯಾರ್, ಹಿ ಜಾಪ್ ಭೋವ್ ಕೊಡು

ಪ್ಡಿಣ್ ಸವ್ಡೊವ್ಯೆತ್. ಗುಜ್ರಾಥಿ, ಮರಾಠಿ ಆನಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಸಾಂನಿ
ಕಾಪ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ಂಚ್ ಸಮಿತಿ ನಮಿಯಾರುನ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ
ಚಯ್ಲಿಂ ಆನಿ ತಿಂ ಸರ್ಕಾರಾನ್ಂಚ್ ಪ್ರಗಟುನ್ ಉಣ್ಯಾ ಮೊಲಾಕ್
ಕುನ್ ಚಡ್ ಪ್ರಚಾರ್ ಕೆಲ್ಲೊ. ಪುಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಪುಸ್ತ
ಕಾಂಕ್ ಸರ್ಕಾರ್ ಖರ್ಚ್ ಕರುಂಕ್ ತಯಾರ್‌ಚ್ ನಾ!

ಪುಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಿನ್ ಪ್ರಾಥಮಿಕ್ ಧರ್ಲಿಲೆಂ
ಉಂಚ್ಲೆಂ ಶಿಕಾಪ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತ
ಕಾಂಚೊ ಜಮೊ ವಾಡಯ್ಲಾ. ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯಿೊ ಸರ್ಕಾರ್ ತಿಂ ಪ್ರಗಟುಂಕ್
ಮಿದ್ಧ ಸೊಡ್ಚೆಪರಿಂ ದಿಸಾನಾ. ಸರ್ವ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಏಕ್ ಜಾವ್ನ್
ವಾತ್ ದಾಕಯ್ತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಆಮ್ಚೆಂ ಹಕ್ಕ್ ಮಾಂದುನ್
ಶಿಂವ್ಕ್ ಪಡ್ತಲೆಂಚ್.

ಕೊಂಕಣಿ ಆಕಾಶ್‌ವಾಣಿ

ಜಾಯ್ತಿಂ ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಪೊರ್ಚುಗಿಜ್ ಸರ್ಕಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ
ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂ ಗೋವಾ ರೇಡಿಯೊ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಪಾಚಾರುನ್ ಆಯ್ಲಾ
ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯಿೊ, ಭಾರತ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ 'ಅಖಿಲ್ ಭಾರತ್ ಆಕಾಶ್
ವಾಣಿ'ಚೆರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂ ಪಾಚಾರ್ಚುಂಕ್ ಧರ್ಲಿಲಿಂ ಆಯ್ಲಿ
ವಾರ್ ಥಾವ್ನ್. ದಿವಂಗತ್ ಪಿ. ಎಮ್. ಲಾಡ್, ಹಾಚ್ಯೆ ಮ್ಹಿನತೆನ್
ಬೊಂಬಯ್ ಕೇಂದ್ರಾಂತ್ 1952 ಇಸ್ವೆಚ್ಯಾ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಎಕ್ವೀಸ್
ತಾರಿಕೆರ್ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂ ಸುರು ಜಾಲಿಂ. ಥೊಡ್ಯಾ
ಕಾಳಾನ್ ಡೆಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರಾ ಥಾವ್ನ್ ಭಾಯ್ಲ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂ
ಖಾತಿರ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂ ಆರಂಭ್ ಜಾಲಿಂ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂಚೊ
ವೇಳ್ ವಾಡೊವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಕ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಚಡ್ ಅವ್ಕಾಸ್
ದೀಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್.

ಕೊಂಕಣ್ ಪ್ರಾಂತ್

ಹೆರ್ ಭಾಸಾಂವಾರ್ ಪ್ರಾಂತ್ ಘಡ್ತಾನಾ ಕೊಂಕಣ್ ಪ್ರಾಂತ್
ಘಡುಂಕ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಫುಡಾರ್ಯಾಂನಿ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್
ವಾಯ್ದೊ ದಾಕೊವ್ನ್ ಹಕ್ಕಾಂ ವಿವರ್ ಕೆಲ್ಯಾಂತ್. ಭಾಸಾಂವಾರ್

ಪ್ರಾಂತಾಂಚಿ ಧಾರ್ ಸಮಿತಿ ಮಂಗ್ಳುರಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಿಂ, ಕೊಂಕಣ್ ಪ್ರಾಂತಾವರ್ವಿಂ ಬೊರೆಸಣ್ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ದಾಕೊವ್ನ್ ದೀವ್ನ್, ಕೊಂಕಣ್ ದೇಶ್ ಸದಾಂಕಾಲ್ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಕ್‌ಚ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಚ್ಯೆ ಪಕ್ಷೆನ್ ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಎಕ್ಸ್. ರೆಗಾನ್ ಸಮಿತಿಕ್ ಕಳಯ್ಲೆಂ. ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ಹೆರ್ ಭಾಗಾಂನಿ ವೈ. ಟಿ. ನಾಡಕರ್ಣಿ ಆನಿ ಹೆರ್ ಫುಡಾರ್ಯಾಂನಿ ಪ್ರಚಂಡ್ ಸಭಾಂಕ್ ಕೊಂಕಣ್ ಪ್ರಾಂತ್ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ಸ್ಫೂರ್ತಿನ್ ಭಾಷಣಾಂ ದೀವ್ನ್ ಬೊರೊ ಪ್ರಚಾರ್ ಕೆಲಾ.

ಪುಣ್ ಆಯ್ಲೆವಾರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಭಾಸಾಂವಾರ್ ಪ್ರಾಂತಾಂ ಪೈಕಿ 'ಕೊಂಕಣ್' ಪ್ರಾಂತ್ ನಾ. ಬೊಂಬಯ್ ಪ್ರಾಂತ್ ದೋನ್ ಭಾಸಾಂಚೊ ಮ್ಹಣ್ ಕೆಲಾ. ಪುಣ್ ನಿಜಾಕ್‌ಯಿ ತೊ ತೀನ್ ಭಾಸಾಂಚೊ ಪ್ರಾಂತ್. ಕೊಂಕಣಾಚೊ ಜಾಯ್ತೊ ವಾಂಟೊ ಸ್ಹಂಯ್ ಆಸ್ತಾಂ ಕಿತ್ಲೊಸೊ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಬೊಂಬಯ್ ಪ್ರಾಂತಾಂತ್ ಆಸಾ. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಕ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಪ್ರಾಂತೀಯ್ ಲೆಕಾನ್ ವಳ್ಖೊಂಕ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಆದ್ಲೆಂ ಮಾಗ್ಣೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಿ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಫುಡಾರ್ಯಾಂನಿ ಪರತ್ ಜಿವೆಂ ಕೆಲೆಂ. ಪುಣ್ ಸರ್ಕಾರ್ ಸದ್ಯಾಕ್ ಕಾನ್ ಹಾಲೊಂವ್ಚೆ ದಿಸಾನಾ. ಎಕಾ ಸುಧಾರಿತ್ ಪ್ರಜೆಚಿಂ ಹಕ್ಕಾಂ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಕಿತ್ಲೊ ಕಾಳ್ ದಾಂಬ್ಯೆತ್? ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಹಕ್ಕಾಂ ಖಾತಿರ್ ಭರ್ವಶ್ಯಾನ್ ಆನಿ ಧೈರಾನ್ ಝುಜ್ಲ್ಯಾರ್ ಜಯ್ತ್ ಆಮ್ಚೆಂಚ್ ಜಾತೆಲೆಂ. ಸರ್ವ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ಬಳಾದಿಕ್ ಎಕ್ವೊಟಾನ್ ಕೊಣಾಚ್ಯಾನ್‌ಯಿ ಆಡ್ ಯೇಂವ್ಕ್ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ನಾ. ದೆಕುನ್ ಆಮಿ ಎಕ್ವೊಟ್ಯಾಂ, ಆನಿ ಸ್ಫೂರ್ತಿನ್ ವಾವುರ್ಯಾಂ.

ಉಟ್ ಕೊಂಕಣಿ ಮನ್ಶ್ಯಾ!

ಟ್ ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ಮಿಲ್ಯಾಂತರ್ ಲೋಕಾ
ಡ್ ನಿದ್ರಾ ಶಿಕ್ಡ್ಯಾಂಚಿ ಕಳಾವ್ ಕರಿನಾಕಾ.
ಂಕಣಿ ಮಾತೆಚ್ಯಾ ಅಲಂಕಾರ್ ಜನಾಂಗಾ
ಟ್ ವೆಗ್ಗಿಂ, ಎಕ್ವೊಟ್ ಲಾಗ್ಗಿಂ, ವೇಳ್ ನಾ ಹಾಂಗಾ!

'ಪ್ರಾಚೀನ್ ನಾಗರಿಕ್ಪಣಾಚ್ಯಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧ್ ಉಂಚ್ ಘರಾ
ಉದೆಂತಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಶ್ರೇಷ್ಟ ವ್ಯಾಪಾರಾಚ್ಯಾ ಥಾರ್ಯಾ
ಮೊಗಾಳ್, ವಿಶಾಲ್, ಸುಂದರ್' ಕೊಂಕಣ್ ದೇಶಾ–
ಪಾಸ್ವತ್ ಉಟ್ ಆಸೊನ್ ಸೈಂಭಿಕ್ ಆಶಾ.

ಂಚ್ಲ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಂಕ್ ವಳ್ಕಲ್ಯಾ ಲೊಕಾ,
ರ್ವಿಂ ಥಾವ್ನ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಉತ್ತಮ್ ಸುಖಾ
ಣೆಪಣಾಚ್ಯಾ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಉಂಚ್ ಪ್ರಜೆ
ತಂತ್ರ್ ಭಾರತಾಂತ್ ಉಗಡ್ ದೊಳೆ ತುಜೆ.

ವಿದ್ಯಾಂತ್ ನಾಂವಾಡ್ಲೆಲ್ಯಾ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಜನಾಂಗಾ,
ಕಳಾ, ವ್ಯಾರಾಂತ್ ನಾಂವ್ ವ್ಹೆಲ್ಲ್ಯಾ ಲೊಕಾ ಚಾಂಗಾ,
ಬಳ್, ವೀರ್‌ಪಣಾಂತ್ ಕೆದಿಂಚ್ ನ್ಹಂಯ್ ತುಂ ಪಾಟಿಂ
ಸರ್ವಾಂತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಜಾಲಾಯ್ ಉಟಾಉಟಿಂ.

ಧ್ರಾಪಾಂತ್ ಉದೆಂತಿಕ್ ವಾಟ್ ವ್ಹೆಲ್ಲ್ಯಾ ಲೊಕಾ
ಾಚೀನಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ವಾವುರುಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಜಾರಾಜ್ಯಾ ಸುಖಾ
ಟಿಂ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ರಾವ್ತಾಯ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್
ಜಳ್ವೊಯ್ ಆಸ್ತಾಂ ಅಂಧ್ಕಾರಾಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್!

“ಕೊಪ್ರಮು”

1949 ಇಸ್ವೆಚ್ಯಾ ಮೇ 5 ತಾರಿಕೆರ್ ಸ್ಥಾಪನ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ರ
(ಕೊಂಕಣಿ ಪ್ರಚಾರ್ ಮುಂಡಳ್) ಸರ್ವ್ ಥರಾಂಚಿ ಕೊ
ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಪ್ರಗಟುಂಕ್ ಮುಕಾರ್ ಸರ್ಲ್ಯಾ. ಸುರ್ವೆರ್ (19
ಹ್ಯೆ ಮುಂಡಳಿನ್ ಪ್ರಕಾಶಿಲ್ಲ್ಯಾ “ಫಾಂತ್ಯಾಕಿರ್ಣ್” ನಾಂವಾ
ಹಸ್ತ್-ಪತ್ರಿಕಾಕ್ ಬೊಂಬಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ಮಂಗ್ಳುರಾಂ
ಕೊಂಕಣಿ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂನಿ, ಕವಿಂನಿ ಆನಿ ಭಾಷಾಪ್ರೇಮಿಂನಿ ವ್ರ
ಪ್ರಶಂಸಾ ಕೆಲ್ಯಾ. ಬೊಂಬಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಮುಂಡಳಿ
ವ್ಹಡಿಲಾಂನಿ ಕೊಪ್ರಮು-ಚೊ ವಾವ್ರ್ ಪಸಂದ್ ಕರುನ್, ಕೊಪ್ರ
ಗಾರಾಂಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪಠ್ಯ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ತಯಾರ್ ಕರ್ಚಿಂ ಕಾ
ದಿಲೆಂ. ಪಯ್ಲೆ ಥಾವ್ನ್ ಇಕ್ರಾವ್ರೊ ವರ್ಗ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಶಿಕ್
ಜಾಯ್ ಪಡ್ಚಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಕೊಪ್ರಮುಗಾರಾಂನಿ ಲಿಖುನ್ ದಿಲ್ಯಾಂ

“ಕೊಂಕಣಾಚೆಂ ಕಮುಳ್” ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಮಾಸಿಕ್ ಹಸ್ತ್-ಪ
ಕೊಪ್ರಮುನ್ ಚಲೊವ್ನ್ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ಕೇಂದ್ರಾ
ತಾಚೊ ಪ್ರಚಾರ್ ಕೆಲಾ. ಕೊಪ್ರಮುಚ್ಯಾ ತರ್ನಾಟ್ಯಾಂನಿ ಕಿರ್ಯ
ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕ್ ಖೆಳೊನ್ ದಾಕೊವ್ನ್, ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ವ್ರ
ಸಭೆಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ಭಾಷಣಾಂ ದಿಲ್ಯಾಂತ್.

1956-ಂತ್ ಕೊಪ್ರಮುನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪುಸ.ಕಾಂ ಪ್ರಕಾಸು
ಸುರು ಕೆಲಿಂ. ಕೊಪ್ರಮುಚ್ಯಾ ಉನ್ನತೆ ಖಾತಿರ್ ವಾವುರ್ಚ್ಯಾ ಯ
ಕಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ಹಾಚೆಆದಿಂಚ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಜಾ
ಶ್ರೀ ಜೆ. ಬಿ. ಮೊರಾಯಸ್, ಜೆ. ಬಿ. ಸಿಕೆರ್ ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿ,
ಕೋಸ್ತ್, ಇ. ಪಿ. ಪಿಂತ್ ಆನಿ ಆಂತೊನ್ ಸಲ್ಡಾನ್ — ಸ್ವ
ಕಷ್ಟ್ ನಷ್ಟ್ ಲೆಕಿನಾಸ್ತಾನಾ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಉದ್ಧಾ
ಫಾಯ್ದ್ಯಾವಿಣೆ ವಾವುರ್ಚ್ಯಾ ಕೊಪ್ರಮುಗಾರಾಂ ಪೈಕಿಚೆಚ್.

ಕೊಪ್ರಮುಗಾರಾಂನಿ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂ
ಭಾಷೆ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ಕೆಲ್ಲಿಂ ಸಂಶೋಧನಾಂ ಆನಿ ಹೆರ್ ವಾ
ಪುಸ್ತಕಾಂ ರುಪಾರ್ ಪ್ರಗಟ್ಚೆ ದೀಸ್ ಲಾಗಿಂ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್.

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ.

ಚರಿತ್ರೆಚ್ಯಾ ಫಾಂತ್ಯಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಚೆಂ ಜಿ
ಕಶೆಂ ಚಲೊನ್ ಆಯ್ಲೆಂ? ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಪುರ್ವಜಾಂಚ್ಯಾ ವೈಭವಾಚೊ
ಹಾಸ್ ಕಿತೆಂ? ಯುಗಾಂಯುಗಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಾಚೆರ್ ಪಡುಲ್ಲೊ ಭಾ
ಪ್ರಭಾವ್ ಖಂಚೊ ಖಂಚೊ? ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ ಉಂಚ್‌ಪಣ್
ಕೊಂಕಣಿ ವೈಭವಾಚೊ ಝುಳಕ್ ಆಧುನಿಕ್ ಕಾಳಾರ್ ಲಿಪೊನ್ ಆ
ಕಸೊ? — ಹ್ಯಾ ಸವಾಲಾಂಕ್ ಸುರಸ್ ಸುಥಾಳ್ ಜಾಪಿ ಸಾದ್ಯಾ ಭಾ
ಖರ್ಯಾ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ವಿವರಾನ್ ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ದಿಲ್ಯಾತ್.

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಾಚ್ಯಾ ಭೋವ್ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಆನಿ ಶ್ರೇ
ಭಾಸಾಂ ಪೈಕಿ ಏಕ್ ಆನಿ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸಾ ಕಶಿ? ಕೊಂಕಣಿ ಮ
ಚ್ಯಾಕ್‌ಯಿೂ ವ್ಹಡ್ಲಿ ಆನಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಚ್ಯಾಕ್‌ಯಿೂ ಆದಿಂ ವಿಶೇಷ್
ವೃದ್ಧಿಕ ... ವ್ಲ್ಲಿ ವ್ಹಳ್ಯಾಕ್ ಚರಿತ್ರೆಚೆ ಆನಿ ಹೆರ್ ಆಧಾರ್ ಕಿ
ಕೊಂಕಣಿಚ್ಯಾಕ್‌ಯಿೂ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಭಾ... ವಯ್ರ ಯೆತಾಸ್ತಾ
ಕೊಂಕಣಿ ಆರ್ವಿಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಕನಿಷ್ಠ್ ಸ್ಥಿ...ರ್ ಆಸೊಂಕ್ ಕಾರ
ಖಂಚಿಂ? ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚೆರ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸಂಕಷ್ಟಾಂತ್ಲಿ ತಿ ಕಶಿ ಜ
ವಂತ್ ಜಾಲಿ ಆನಿ ಲೊಕಾಕ್ ಉಪ್ರಾಂತ್‌ಯಿೂ ಮೊಗಾಚಿ ಜಾಲಿ ಕಶಿ
ಹೊ ವಿ... ಹಾಂತುಂ ವಾಚಾ.

ಪ್ರಾಚೀನ್ ಕಾಲಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ವಾಡಾವಳ್
ಚಲ್ಲಿ? ಪುರ್ವಿಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಆತಾಂ ಮೆಳಾನಾ ಜಾಂವ್ಕ್ ಕಾರ
ಕಿತೆಂ? ಆಧುನಿಕ್ ಕಾಲಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ವಾಡಾವಳ್
ಮುಹಂತ್ ಕೊಣ್? ಆಯ್ಲೆವಾರ್ ವೇಗಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಉ
ದಯಾಕ್ ಆಯ್ಲಿ ಕಶಿ? ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಬಳ್ವಂತ್ ಫುಡಾರಾ ಖಾ
ಪೆಂಕಾಟ್ ಬಾಂಧುಲ್ಲೆ ಫುಡಾರಿ ಪುನೆವಂತ್ ಕೊಣ್ ಆನಿ ತ... ಚಿಂ ಕಾ
ಕಸಲಿಂ? ಆಜ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾ ಮುಕಾರ್ ಆಸುಲ್ಲ್ಯಾ ಸಮುಸ್ಯಾ
ಯೋಗ್ಯ್ ವಕಾತ್ ವಾಟ್ಟೆ ಉಪಾಯ್ ಖಂಚೆ? — ಹ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಪ್ರಶ್ನಾ
ಫಾವೊತ್ಯೊ ಜವಾಬಿ ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ವಿವರ್ ಕೆಲ್ಯಾತ್.

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚಿ ಚರಿತ್ರಾ, ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೊ ವಿವರ್ ಆನಿ ಕೊಂಕಣ
ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೊ ಇತಿಹಾಸ್ ಸಮ್ಜೊಂಕ್ ಹೆಂ ಪುಸ್ತಕ್, ಜಾಣ್ಯಾಂಕ್
ನೆಣ್ಯಾಂಕ್ ತಶೆಂ, ಉಪ್ಕಾರ್... ಂ. ಅಸಲೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಭಾಷ
ದುಸ...ನಾ.

I

